

**EMEKÇİ
KADINLAR
BROŞÜRÜ**

Emekçi Kadınlar

Broşürü

2012

eka.emekcikadinlar@gmail.com

Eka Broşür Dizisi-
EMEKÇİ KADINLAR

Baskı: Tuks Matbaa Ajans
Şrinevler Mah. 1. Sok. Aslı Apt
No: 27/16 Bahçelievler/ İst. Tel: 05443421353

Telif Eserleri Kanunu gereğince bu eserin bütün hakları
Yeni Dönem Yayıncılık'a aittir

Yeni Dönem Yayıncılık
Sofular Cad. Sofular Mah. 8/3 Fatih / İstanbul
Tel&Fax: 212 533 32 57
www.mucadelebirligi.com

GİRİŞ

21.yy.a girerken hala dünyanın büyük çoğunluğunda kadının köleliği, ezilmesi ve sömürülmesi devam ediyor.

Peki, uygarlığın geldiği bu aşamada kadının toplumdaki ikincil yerini belirleyen, erkeğe bağımlılığını, köleliğini derinleştiren şey nedir? Emekçi kadın tüm yaşamı boyunca ezilerek, sömürülerek, yüzyıllar öncesinden miras kalan kaderine boyun eğmek zorunda mı? Ve kadının üzerindeki aşağılayıcı toplumsal baskı, gücünü nereden alır?

Kadının toplumdaki hak eşitsizliğini, ikincil durumunu; onu doğuştan, cinse özgü özellikleriyle, erkekten eksik yaratıldığıyla açıklayabilir miyiz? Aile içindeki durumunu; onca emeği karşılığında gördüğü baskıyı, şiddeti, babasının, abisinin veya kocasının kabalılığıyla, anlayışsızlığıyla açıklamak yeterli midir? Yoksa “saygın” bilim adamlarının kadının beyni ile erkek beyni arasındaki ağırlık farkından dolayı, kadının erkekten daha yetersiz, daha kavrayışsız olduğunu ispat etmeye çalışan araştırma sonuçlarına mı ikna olalım? Bu ve buna benzer tüm safsatalar egemen sınıfların yüzyıllardır kadın üzerindeki sömürüyü devam ettirebilme çabasının ürünleridir.

Kadının köleliğini, uğradığı çift yönlü sömürünün nedenlerini böyle koyamayacağımızdan, kurtuluşunu da sınıflı toplum altında toplumun uygarlaşmasına, bilimin-kültürün gelişmesine, bireylerin eğitimine bağlayamayız. Bir toplum ne kadar uygarsa, bilimsel-kültürel gelişme düzeyi ne kadar yüksekse kadın da o derece özgür olmuyor. Tersine, özel mülkiyete dayalı sınıflı toplumlarda, bilim-kültür, eğitim gibi üst yapı kurumları, kadın üzerindeki çok yönlü sömürünün başka biçimler olarak devam etmesinin araçları haline dönüşebiliyorlar.

Bugün, içinde yaşadığımız toplumda kadının durumuna daha yakından bakabilmek için geriye gitmemiz ve kadının bugünkü köleliğinin temelini nasıl oluştuğunu görmemiz gerekiyor. Çünkü biliyoruz ki, kadının köleliği, erkeğe bağımlılığı, insanlığın ilk doğuşundan değil, toplumsal gelişmenin belli bir aşamasında oluşmuştur.

İlkel Komünal Toplum

Kadının toplumdaki konumu, o toplumun içinde bulunduğu üretim ilişkileri ve bu üretim ilişkilerine denk düşen mülkiyet biçimi tarafından belirlenir. Özel mülkiyetin bilinmediği, insanların henüz kabileler halinde yaşadığı ilkel komünal toplumda kadınıla erkeğin eşitsizliği söz konusu değildi. Hatta topluluk içerisinde erkekten daha üstündü. İnsanlar, o dönemde doğada buldukları taş, sopa gibi ilkel aletlerle avcılık yaparak ve yabani otları toplayarak beslenirdi. Kadının çocuk doğurması, topluluk yararına çalışmasını çok kısa bir süre kesintiye uğrattırıyor, sonrasında yine topluluğun diğer üyeleriyle birlikte geçim araçları sağlama faaliyetine girişiyordu. Kadının çocuk doğurduğu zamanlarda geride kalıp daha çok yabani ot, meyve vs. toplaması zamanla onu, bitkileri tanıma ve ilkel aletlerle tarım yapabilme konusunda geliştirdi. Kadının tarımda uzmanlaşması, yabani bitkilerin sırlarını çözebilmesi, topluluğun beslenmesini, her zaman rastlantıya bağlı olan avdan daha çok güvence altına alıyordu. Böylece cinse dayalı ilk iş bölümü kendiliğinden oluşmuş oldu.

Toplumsal üretimdeki bu ilk doğal işbölümünde, kadının faaliyeti birincil önemdeydi. O hem yaşamsal ihtiyaç olan beslenmeyi, hem de doğurganlığından dolayı soyun devamını güvence altına alabiliyordu. Erkekler sürekli av peşinde olduklarından, topluluğun bakımı, doğa koşullarından korunması için barınma, giyinme ihtiyaçlarını da yine kadınlar karşılıyordu. İlkel komünal toplumda, toplumsal üretimin merkezinde kadın vardı. O esas üreticiydi. Kadının tarımla uğraşması onun entelektüel açıdan da gelişimini sağladı. Kadın, şifalı otların sırrını, insanlığın iyileştirilmesinde kullanabiliyordu. Ekim ve hasat zamanını biliyor ve o karar veriyordu. O dönemde bilgi, erkek tarafından saygı duyulan ve korkulan bir şeydi. Üremenin seyrek olduğu yabani koşullarda kadının anneliğine ayrıca değer verilir, annelik kutsal sayılırdı. Kadın yaşamın ana kaynağı idi. İlk çağlardaki toplumların ilk tanrıları bu yüzden dişi cins olmuştur. Kadı-

nın sadece anneliği değil, esas olarak üretimdeki konumu ona, yalnızca topluluk içerisinde saygınlık ve üstünlük sağlamıyor, yönetimde de söz sahibi olmasını sağlıyordu.

Elde edilen ürünün eşitçe paylaşılması, geleneklerin korunması, topluluğun bir arada tutulmasında kadın etkin rol alıyordu. Aynı zamanda ilkel komünal toplumda soy tabiki babadan değil, anadan yapıldı. Yani çocuğun babasının değil, anasının kim olduğu önemliydi. Bu nedenle, yüz yıllarca süren bu düzene ana-erki düzen denildi.

İnsan emeğinin üretkenliği arttıkça, toplumun maddi yaşamı da bu ölçüde değişti ve karmaşıklaştı. Üretim aletlerinin gelişmesi, tarım ve avcılıkta ustalaşma (yerleşilen arazinin niteliğine bağlı olarak), ikinci toplumsal işbölümünü getirdi; tarım ve hayvancılık iki ayrı uğraş olarak birbirinden ayrıldı. Dağlık arazide yerleşen kabileler daha çok hayvancılıkla; düzlük, ekilebilir, açık arazide yerleşenler ise ziraat yaparak geçim araçları sağlıyorlardı. Tarımla hayvancılığın ayrılmasının yanı sıra madenlerin işlenmesi, çanak, çömlek yapımının, dokumacılığın öğrenilmesi, ilkel komünal toplumun yaşamında yavaş ama köklü değişikliklere sebep oluyordu. Üretim araçlarının gelişmesi, üretimin artmasına, bu artış da topluluğun tüketebileceğinden fazla ürünün elde birikmesine yol açıyordu. Tarımla uğraşan kabilelerde ise evcilleştirilen hayvan sürüleri gitgide çoğalıyordu. Üretimdeki bu artış daha fazla işgücü gerektiriyordu. Kabileler arası savaşlarda o güne kadar öldürülen ya da kardeş olarak topluluğa kabul edilen, komşu kabilenin üyeleri bu iş gücü gereksinimini karşılamak üzere köleleştirildiler.

Önceleri topluluğa ait olan artı-ürün, üretim araçları ve köleler yavaş yavaş kabile şeflerinin ve artık tarımda, avcılıkta, savaşta kullanılan alet ve avadanlıkları üreten ve kullanan, hayvancılıkta sürüleri

**“Çocukları
büyüten,
kararları
öncelikle alan,
tabularını seçen,
tabiatın sırlarını
çözüp bilen
kadındır;
ona saygı
gösterilir ve ondan
korkulur.
Erkek bu üstün
vasıfların değerini
bilir, kadının kesin
buyruklarına
boyun eğer;
sosyal ve
entelektüel
bakımdan,
kadın erkeğe
en azından eşittir.”**

çoğaltan, kısacası üretimde daha etkin olan erkeğin elinde toplanmaya başlamıştı. Ve yavaş yavaş ortaklaşacılık yerini ekonomik sistem olarak özel mülkiyete bırakıyordu. Bu aşamadan sonra toplumsal ilişkiler, özel mülkiyeti elinde tutanlar lehine yeniden düzenlendi... Tüm zenginliği elinde biriktiren erkeğin, mirasını kendi çocuğuna bırakma isteği, soy takibinin anadan değil babadan yapılmasını; bu da ana-erkil düzenin yerine babalık hukukunun tanındığı ataerkil düzeni getirdi.

Böylece kadının binlerce yıl hüküm sürdüğü, ortak mülkiyete dayalı ilkel komünal toplumun tüm ekonomik ve toplumsal dayanakları ortadan kalkmış oldu. Geçim araçlarının sağlanması artık, üretimde belli bir kas gücü gerektiren erkeğin işi olmuştu. Böylelikle kadın toplumsal üretimden uzaklaştırılmış, çalışması; evin düzeni ve çocukların bakımı ile sınırlanmıştı. Özel mülkiyetin ortaya çıkışının sonuçlarından biri de, kabilenin ortak ekonomisinin yerine karı-koca ailesinin geçmesi oldu. Toplumdan yalıtık bu bireysel ev ekonomisinde, çocukların bakımı, evin düzeninin sağlanması artık kamusal bir iş değildi. Toplumun geri kalanını ilgilendirmiyordu. Dolayısıyla kadının ev içindeki emeği de toplumsal üretken emek değildi. O sadece önemsiz, ikincil bir destekti. Kadının emeğinin toplumsal önemini yitirmesi, onu, değersizleştirdi, bütün değerlerin yaratıcısı olan erkeğin, basit bir uzantısı haline getirdi

“Analık hukukunun yıkılışı, kadın cinsinin büyük tarihsel yenilgisi oldu. Evde bile, yönetimi elde tutan erkek oldu; kadın aşağılandı, köleleşti ve erkeğin keyif ve çocuk doğurma aleti haline geldi.” der Engels.

Kadının erkek tarafından baskı altına alınması bir bakıma

en baştaki cinse dayalı işbölümünün bir sonucu oldu. Bu iş bölümü mükemmelleştikçe kadının ev köleliği de o derecede arttı. Evin dışındaki bütün üretici çalışma erkeğe, evdeki ocağın başıda kadına düştü. Kadın, erkeğin baş hizmetçisi, özel mülkü durumuna geldi.

Köleci Toplum

Emek üretkenliğinin hızla artması, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetin yanı sıra insan üzerindeki mülkiyeti de ortaya çıkardı. İnsanın insan üzerindeki sömürsünün sonucu olarak kölecilik, bir toplumsal ekonomik sistem olarak yerleşti. İlk köleleştirme daha ilkel komünal toplumun son döneminde de vardı. Ama bunlar yine topluluğa aitti. Sonradan kabilenin ileri gelenleri, şefleri, topluluğun diğer mülklerini de, kölelerini de ele geçirdiler. Aynı zamanda büyük toprakların ve üretim araçlarının sahibi de olan bu efendiler, köle emeği sayesinde, kendileri çalışmadan servet biriktirdiler. Böylece insanlık tarihinde ilk defa toplum; üretim araçları karşısındaki durumuna göre karşıt iki sınıfa bölünüyordu. Köleler de dahil, tüm üretim araçlarını elinde tutan bir avuç zengin köle sahibi efendi ile üretim araçlarından yoksun, çalışmasıyla ortaya çıkan; tüm artı-ürünü efendisine bırakmak zorunda kalan köleler...

Üretim aletlerinin gelişmesiyle üretim de çeşitlenmişti. Esas geçim kaynağı olan tarım ve hayvancılığın yanı sıra el zanaatları bu dönemde iyiden iyiye gelişiyor; dokumacılık, çömlekçilik, deri işlenmesi, süs eşyası yapımı gibi işler birer meslek haline geliyordu. Artık zanaatçının ürünü eskiden olduğu gibi topluluğun gereksinimlerini karşılamak için değil, eşdeğeri olan herhangi bir başka ürünle değiştirilmek üzere, yani pazar için yapılıyordu. Böylece zanaatçının ürününü pazarda değiştirme işini üstlenen, üretime hiçbir katkısı olmadığı halde bu değişimden kar elde eden tüccarlar ortaya çıktı. Toplumsal gelişmenin bu aşamasında, köleler ve köle sahiplerinin yanı sıra; ne köle ne de köle sahibi olan özgür yurttaşlardan oluşan zanaatkarlar ve tüccarlar sınıfı vardı. Ancak ekonominin temeli köle emeğine dayandığından bu ekonomik sisteme köleci toplum denildi.

Zanaatın, dolayısıyla da ticaretin büyümesiyle, tarım ve hayvancılık toplumdaki önemini yitirdi. Bu işlerle uğraşmak değersiz, köle işi olarak görüldü. Savaş esirlerinin ya da kabilesi dağılmış, yıkıma uğramış topluluk üyelerinin oluşturduğu köleler, sadece bir lokma ekmek karşılığında, en ağır, en tehlikeli işlerde çalıştırıldılar, daha çok çalışmaları için sürekli, işkenceye ve baskıya maruz kaldılar.

Bu dönemde kadının durumu ait olduğu sınıfa göre belirlendi. Köle kadın tıpkı köle erkek gibi değersiz, alınıp satılan efendisine aitti. Efendisi isterse kesintisiz ağır bir çalışmayla iş gücü olarak kullanır, isterse öldürebilirdi. Kadınla-erkek arasındaki eşitlik uğradıkları zulüm ve sömürü bakımından yalnızca köle sınıfı içinde vardı. Ama o, efendileri tarafından ayrıca cinsel sömürüye uğradığı için “ezilenlerin ezileniydi”. Köle kadın kendi sınıfıyla birlikte toplumdaki bütün maddi değerlerin üreticisi olduğu ve yine anne olduğu halde, tüm kölecilik tarihi boyunca sınıfının kaderini paylaştı. Köle sahibi sınıfın kadınlarının ise; köle kadınlara göre hakları, ayrıcalıkları vardı ama onlarda tamamen evin efendisinin, yani babalarının ya da kocalarının himayesi altında asalakça yaşamlarını sürdürdüler. Bütün faaliyetleri, evin hizmetçisi olan köleleri denetlemek, çocuk doğurmak ve süslenmekti.

İlkel komünal toplumda kadın eşini seçmekte tamamen özgürdü. Özel mülkiyetin ortaya çıkışıyla, toplumun ekonomik birimi haline gelen bireysel ailenin niteliğinden dolayı kadına eş seçimi konusunda fikri sorulmaz oldu. Çünkü artık evlilikler, mülkiyet ilişkileri temelinde gerçekleşmeye başlamıştı. Kimin kiminle evleneceğine, kadınla erkeğin arasında gelişen aşk duygusu değil, soylu ailelerin çıkarları karar veriyordu. Erkek, mirasını kendi öz çocuklarına bırakacak olduğundan, kadından sıkı bir bağlılık isteniyor, sadakatsizliği ağır bir şekilde cezalandırılıyordu. Karı-koca evliliğinde sadakat yalnız kadın için gerekliydi, erkek her zaman çok eşli olabilir, eşini rahatlıkla aldatabiliirdi.

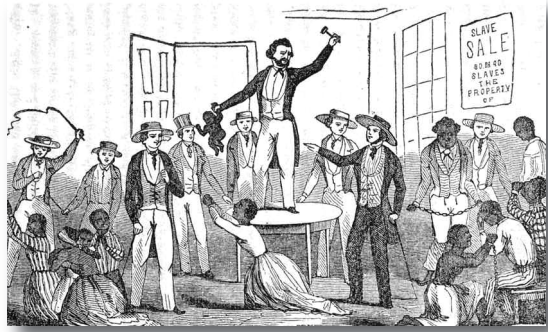
Toplum bir kez köleler ve efendiler olarak sınıflara bölünmüştü. Bu aşamada sömürülen, ezilen köleler sınıfını baskı altında tutacak, onu yasalarla güvence altına alacak, toplum karşısında insanın insanı sömürmesini en doğal mülkiyet hakkı olarak kutsayacak kurum; devlet oluştu. Demek ki ilk devlet, köle sahibi efendinin, kölelerini ve toplumun geri kalan mülksüz tabakalarını baskı altında tutabilme, hükmetme ihtiyacından doğdu.

“Devlet topluma dışarıdan zorla kabul ettirilmiş bir güç değildir. Devlet, toplumun gelişmesinin belirli bir aşamasındaki ürünüdür; bu, toplumun önlemekte yetersiz bulunduğu uzlaşmaz-karşıtlıklar biçiminde bölündüğünden, kendi kendisiyle

çözülmez bir çelişki içine girdiğinin itirafıdır. İşte toplumdaki doğan, ama onun üstünde yer alan ve git gide ona yabancılaşan bu güç devlettir.” (Engels)

Köleci devlet de, devlet yönetimine ait tüm kamu işleri, köle ve büyük toprak sahibi soylu efendilerin oldu. Toplumsal üst yapı, köle emeğine dayanan ekonomiye göre düzenlendi. Çıkarılan yasalar, verilen cezalar, ilkel komünal toplumun gele-

neklerindeki gibi topluluğun çıkarlarını korumuyordu. Yalnızca servet büyüklüklerine göre efendileri koruyor ve özel mülkiyete karşı işlenen suçları ağır bir şekilde cezalandırıyordu. O dönemden günümüze kadar gelen, Babil Kralı Hammurabi yasaları köle sahibi efendiye kölelere karşı koruyan ilk yazılı yasadır. Bugünkü burjuva hukukun temelini biçim olarak değilse de öz olarak Hammurabi yasaları oluşturur; mülk sahibinin ve özel mülkiyet düzeninin korunması, mülk sahibi olan azınlığın, mülksüz olan çoğunluktan korunması için toplumdaki yalıtılmış, silahlı bir kamu gücünün, polis kurumunun oluşmasını sağladı. “**...polis, devlet kadar eskidir.**” (Engels)

Köleci toplumda her türlü çalışma toplumun çoğunluğunu oluşturan kölelerin işiydi. Ancak üretim araçlarındaki gelişme karşısında köle emeğinin üretkenliğinin düşüşü ve köle emeği ile ortaya çıkan zenginlikten kölenin hiçbir biçimde faydalanamıyor oluşu, köleciliğin çözümlüşünü doğuruyordu. Bu yüzden, verimsiz olan köle emeğinin artırılması için dizginsiz bir şiddet ve baskı uygulandı. Öyle ki belli bir aşamadan sonra kölelerin çalışmasının gözetlenmesi, onların baskı altında tutulması, bu baskı ve şiddetten dolayı sık sık patlak veren köle isyanlarının bastırılması, köle emeğini eskisi gibi karlı olmaktan çıkarmıştı. Böylece köleci devletler birer birer yıkılıyor, yerine toprakta çalışan köylünün emeğine dayalı feodal sistem geçiyordu. Tarihte ezenle ezilen arasındaki ilk sınıf savaşımı, köleler ve köle sahipleri arasında yüzyıllarca devam etti. Sonunda köleler, köleliklerinin temeli olan özel mülkiyet sistemini değiştiremedilerse de -ki o dönem bunun koşulu yoktu- toplumsal gelişmenin önünün açılmasına katkı sağladılar.

Feodal Toplum

Feodalizmde azat edilmiş köle, toprak sahibinin gösterdiği bir parça toprağı kendi hesabına işleyebiliyor, karşılığında ise ürünün bir kısmını toprak sahibine (hibe) bırakıyordu. Geri kalan zamanda ise beyin tarlalarında angarya olarak ırgatlık yapmak zorunda kalıyordu. Serf-köylü artık köle değildi. Kendi hesabına işlediğı bir karış toprağı, ailesi ile oturabileceğı bir evi olmasına rağmen, yine de her bakımdan feodal beye bağımlıydı. Beyin her türlü angaryasına boyun eğmek, her işini karşılıksız yapmak zorundaydı. Feodal toplumda asıl geçim kaynağı topraktı. Büyük topraklar, bu toprağı işlemek için kullanılan hayvanlar ve araçların tümü beye, yani feodal toprak sahibi zengin sınıfa aitti. Köylü kendi toprağını işlemek için bunları beyden ödünç alırdı. Çok ender durumda üretim araçlarına sahip olabilirdi.

Bu dönemde köylü kadın, kocası gibi toprakta çalışır, toprak sahibi feodal efendisinin angarya işlerini görürdü. Feodal toplumda yalnızca büyük toprak sahibi beyler ve onların ailesi saygı görür, köylüler aşağılanırdı. Köylü kadın da gece-gündüz çalışmasına rağmen toplumda saygı görmedi, hep aşağılandı. Kadınla erkek arasında, tıpkı kölelikte olduğu gibi sömürü bakımından çok fark yoktu. Bu yüzden kadınla erkek dayanışma içinde çalışırlardı. Ama, toplumda her türlü haktan yoksun köylü erkek, karısı ve çocuklarının üzerinde efendiydi. Özel mülkiyetin ortaya çıkmasıyla yerleşen bireysel ev idaresi, köylü erkeğin karısı ve çocukları üzerindeki egemenliğini güçlendirdi. O isterse karısını evinden kovabiliyor ya da dövebiliyordu, bu onun kocalık hakkıydı. Yani köylü kadının bu dönemde iki efendisi vardı; hem toprağında çalışmak, hiçbir şeye ses çıkarmadan boyun eğmek zorunda olduğu toprak beyi, hem de evde hizmet etmekle yükümlü olduğu kocası...

Feodal toplumda, beylerin, şövalyelerin karılarının durumu da pek parlak değildi. Bu kadınlar toplumda saygın yerdediler ama tüm yaşamları evin idaresi ve çocuk doğurmaktan öteye geçemiyordu. Kocalar yine evin efendisiydi ve karısının üzerinde sınırsız haklara sahipti. Örneğin, onu kovabilir, bir manastıra kapatabilir, öldürebilir ve hatta bir başkasına hediye edebilirdi. Bu çağlarda şiire kaynaklık eden şövalye aşkları ise evdeki eşlere duyulan aşk değil, başka kadınlara duyulan "imkansız" aşklardı. Evlilikler ya ünvanlarının ya da toprakların birleştirilmesi üzere yapılır, kadının ve hatta çoğu durumda erkeğinde fikri sorulmazdı.

Toprak beylerinin ve oğullarının, yalnız kendi eşleri üzerinde değil, boyunduruk altında tuttukları köylülerin karıları, kızları üzerinde de sınırsız hakları vardı. Eğer köylü kadınlardan birine sahip olmak isterse, olabilir, bu kadının kocasını köyden kovabilir ya da öldürebilirdi. Kadın için acı ve zulüm dolu bu çağlarda bazı yerlerde feodal beyin “ilk gece hakkı” vardı. Yani gelin evlendiği ilk geceyi bağlı bulunduğu toprak beyiyle geçirmek zorundaydı. Çok sonraları bu hak aynı vergiye dönüştürüldü. Bunda elbette ayaklanmaların çok büyük bir etkisi vardır.

Feodalizmde ekonominin temelini esas olarak serf köylünün emeği oluştursa da, zanaat ve ticarete hızla geliyordu. Zanaatın ve ticaretin gelişmesi kentleri oluşturdu. Kentler daha çok sabit

pazar yerlerinin olduğu, yol kavşaklarında, su kenarlarında kuruldu. İlk önce kentlerde neredeyse yalnızca tüccarlar ve zanaatkarlar yaşıyordu. Kentteki kadının yaşamı kırdan tamamen farklıydı. Kentteki zengin tüccarların karıları, toplumda kocalarından bağımsız hiçbir iş yapamadıklarından sadece “kadın” olmak zorundaydılar. Bunlarında diğer zengin sınıfa mensup kadınlar gibi üretken olmayan asalakça bir yaşamları vardı. Tüccar koca, evin reisi, ailenin tek gelir kaynağı idi.

Kentlerde zengin tüccar karılarının aksine, zanaatkar sınıfın kadınları, kızları çalışıyor, üretiyordu. Çünkü zanaatçı ne kadar kısa sürede, ne kadar çok meta üretirse o kadar çok kazanabilirdi. Diğer zanaatkarlarla rekabet edebilmek için karısının-çocuklarının yardımına ihtiyacı vardı. Ailesinin yardımının yetmediği durumlarda çiraklar yetiştiriyordu. Zanaatçılık geliştikçe, aralarındaki ilişkileri düzenlemek, daha çok da rekabet kurallarını belirlemek için, kendi zanaatkar örgütlerini, loncaları kurdular. Zamanla (12. ve 14.yy.) kadın emeği zanaatçılıkta öylesine gelişti ki, kadının hakim olduğu

“Orta çağda, kadın erkeğin malı olarak görülür. Tımara ait olan kadın, süzerene (itaat edilen efendi) bağlıdır: ona bir koca seçen süzeren kadını ve yurtluk arazisini istediği gibi kullanır. Şövalye, karısına kötü davranabilir, onu dövebilir, “ölçülü olarak” cezalandırabilir, başkasına verebilir, vasiyetnameyle başkasına bırakabilir, boşayabilir, ve 17. asıra kadar satabilir. Hükümran sınıfın sinesinde kadın böyle yaşar. “Jus primae noctis” boyun eğen serf karısı, feodal toplumun ezdiği, cahil, zavallı bir yük hayvanıdır.”

loncalar ve kadın mesleği sayılan işler vardı. Dokumacılık, dantelacılık, şerit yapımı, çorapçılık işlerinde daha çok kadınlar çalıştı. Kadın zanaatkarlar ustalaştıkça ve ustalaştığı alan çeşitlendikçe, loncalarda da kadın üye sayısı çoğaldı. 14.yy'da İngiltere'de 500 loncanın 495'inde erkek kadar kadın üye de vardı. Sonunda erkek lonca üyeleri, kadın lonca üyelerinin bazı haklarını kısıtlayan kararnameleler çıkartmak zorunda kaldılar.

Bu arada kentler, angarya beyinin zulmünden kaçanlarla doluyordu. Özellikle kocaları savaşta ölmüş yalnız kadınlar çocuklarını beslemek için kentlere göçüyorlardı. Çalışacak bir yer bulamadıklarında ise vücutlarını satarak para kazanmaktan başka çareleri kalmıyordu. Fuhuş o derece yaygındı ki, bu işi yapanlar kentlerde kendi loncalarını kurmuşlardı. Bu loncaların üyesi olmayan fahişeler sıkı bir takibata uğruyorlardı.

Zanaatçı sınıfın kadınları toplumda üretken faaliyet içinde olduklarından tüccarların karılarından da, aristokrat kadınlardan da farklıydı. O üretimde söz sahibiydi, loncalarda erkek üyelerle eşit haklara sahipti. Erkek zanaatkarlarla eşit değerler üretmesi toplum içinde yerleşmiş, kadına yönelik baskıyı biraz yumuşatsa da, tamamen ortadan kaldırmıyordu. Çünkü kadın, henüz üretimde bağımsız değil, kocasının yardımcısı durumundaydı. Yine tüm üretim araçları kocasının mülküydü. Zanaatçı kadın, kocası öldükten sonra ünvanını devralabiliyordu ama işine devam edebilmesi için kalfalardan biriyle evlenmesi gerekiyordu. Üretici çalışmasından dolayı toplum içindeki konumu görece iyi olsa da, ev içindeki durumu diğer kadınlardan hiç de farklı olmadı. Yine evin idaresini, çocukların bakımını üstlenmek, kocasına hizmet etmek zorundaydı. Toplumdaki bütün zenginliklerin ana kaynağı erkekti, kadın ne kadar çalışırsa çalışsın hep onun yardımcısı, basit bir uzantısı olarak kalıyordu. Bu yüzden erkekle toplumsal açıdan hak eşitliği mümkün olmadı, olamazdı da...

Yüzyıllar süren (9. 14. yy.) Ortaçağ'da kadının korkması gereken, hak yoksunluğunu derinleştiren başka bir baskı kaynağı daha vardı: Din. Avrupa'da hristiyanlığın, Doğu'da islamiyetin doğuşu ve gelişimi toplumsal ilişkiler üzerinde, ama en çok da kadın üzerinde olumsuz etkilerde bulundu.

Din olgusu, daha insanlığın ilk çağlarında insanın insanı, insanın doğayı henüz tanımadığı, doğa üzerinde çok az etkide bulunabildiği zamanlarda korkularının imgesi olarak ortaya çıkmıştı. Hemen her nesnenin, her doğa olayının, her toplumsal olayın gözetleyicisi, koruyucusu olan bir tanrısı vardı. İnsanlığın gelişimiyle insanın doğa üzerindeki bilgisi de arttı. Artık gök gürültüsünün, tanrıların kızgınlıklarının değil, sadece yağmurun habercisi olduklarını biliyorlardı. Ama toplumun ezilenlerinin hala bir gözetleyiciye, bir koruyucuya ihtiyaçları vardı. Hristiyanlık, arkasından da

Müslümanlık, köleci toplumda kölelerin dayanılmaz işkencelere uğradıkları, köle sahibi efendilerinin karşısında güçsüz, çaresiz oldukları dönemde; gördükleri bu eziyetin öbür dünyada cennetle ödüllendirileceği, kendilerine eziyet eden efendilerin de, zengin-fakir ayrımı gözetmeyen tanrı tarafından cehennemle cezalandırılacağı umudunun güçlenmesinden doğdu. Çok geçmeden de egemenlerin elinde yoksul halklara karşı güçlü bir silaha dönüştü. Feodal devletin üst yapısı tamamen dinin etkisiyle şekillendi. Kilise, boyunduruk altındaki yoksul serf köylüye sabrı ve metaneti, “kuşku duymadan” inanmayı telkin etti. Çekilen acılar, tanrının insanlığa sınavıydı. Nasıl olsa “gerçek” dünya da ödüllendirileceklerdi. Bu dünyadaki servet eşitsizliği tanrıdandı ve sınavın bir parçasıydı. Din, iki sınıf arasındaki karşıtlığın yumuşatılmasında, ezilen yoksulların uyutulmasında oldukça etkili oluyordu. Kilisenin bu etkisi iktidarın elini güçlendirdi, iktidardakilerde bol bağışlarıyla kiliseyi. Kilise bir dönem sonra kendisi de hatırı sayılır servetlerin sahibi olmuştu. Artık o da iktidarın bir parçasıydı. Toplumsal ilişkilerin belirlenmesindeki etkisini doğal olarak iktidardan yana kullandı. Mevcut konumunu koruyabilmek için de her türlü yeniliğe karşı çıktı, her türlü gelişmeyi, bilimi, felsefeyi, sanatı mahkum etti.

Kilise o dönemde, kadının toplumdaki, aile içindeki durumunu onaylamakla kalmadı, kadının üzerindeki baskı ve zulmü daha da derinleştirdi. Kilise, kadını, erkeği aşk için yoldan çıkardığı gerekçesiyle günahkar ilan etti. O “şeytanın maşası”ydı ve cezalandırılmalıydı. Kilisenin tutucu geleneklerine en küçük bir başkaldırma, her kesimden kadının kolaylıkla, Ortaçağ’ın karanlık engizisyon mahkemelerinde yargılanmasına, “cadı” olduğuna hükmedilip yakılmasıyla sonuçlanabilirdi. O dönemde binlerce kadın, bilime, felsefeye vs. olan ilgisinden dolayı, “karanlık güçlerin etkisinde olduğu”, “şeytanla ilişkiye girdiği” savıyla “cadı” ilan edilip yakıldı. Böylelikle kadının düzene, baskıya, geleneklere başkaldırma eğilimi bertaraf edilmiş oldu. Kadın her seferinde yeniden evinin, ocağının başına, kocasının hizmetine, vesayeti altına geri dönmek zorunda kaldı. Feodal toplumda, kadını baskı altında tutan gelenekler öylesine yerleşti ki, kadın, daha yüzyıllarca bu geleneklere, törelere karşı mücadele etmek zorunda kalacaktı.

16. yüzyıl başlarında toplumsal gelişmenin düzeyine denk düşmeyen feodal toplum, çözülmeye başladı.

Kapitalist Toplum

Daha kölecilik döneminde başlayan ticaret bu dönemde kentlerin canlanmasıyla daha da arttı. Ticaretin artmasıyla zenginleşen tüccar sınıfı, daha fazla kar elde etmek için sürekli yeni pazarlar bulma peşine düştüler. Ama, büyüyen pazarların ihtiyacının karşılanması zanaatçının bir ürün üzerindeki kesintisiz emeğiyle karşılanamazdı. Daha kısa zamanda, daha çok meta üretimi için zanaat üretiminin teknik temelini ve lonca sisteminin sınırlayıcı kurallarının aşılması gerekiyordu. Başlangıçta; siparişi getiren ve hammaddeyi bulan tüccarın denetiminde bir araya gelen işçiler, aynı tür ürünü basit elbirliği yaparak üretmeye başladılar. Sonradan, bu basit el birliği çalışanlar arasında iş bölümüne, yani her işçinin ürünün başka bir parçasını yapmasına dönüştü. Bu yöntemle üretim hızlanmış zanaatçının çalışmasına oranla oldukça artmıştı. Bu tür üretime manifaktür denildi. Manifaktür üretim tarzıyla başlayan gelişim, feodal üretim ilişkilerinin içinden yeni bir toplumsal sistemi; kapitalizmi doğuruyordu.

Kapitalizmin gelişmesi, bir; her türlü bağdan kurtulmuş, emeğinden başka satacak bir şeyi olmayan işçi ordusunun varlığına, iki; üretim araçlarının, işlenecek hammaddelerin sağlanması, işçilerin ücretlerinin ödenmesi için gereken büyük sermayenin birikmesine bağlıydı. Kapitalizmin ilk evresi, köleci toplumun sömürü koşullarını aratmayacak yöntemlerle bu sermayenin birikimi aşamasıydı. Feodal toprak beyinin angaryasından, zulmünden kaçan, binbir yolla borçlandırılarak mülksüzleştirilen, “emeğinden başka satacak hiçbir şeyi olmayan serf köylüler, kent yoksulları kapitalizmin ihtiyaç duyduğu işçi ordusunun ilk bölükleri oldular.

Kapitalizmin bu dönem ihtiyaç duyduğu büyük sanayi sermayesi, manifaktürlerde ve manifaktürlere bağlı olarak gelişen ev sanayinde çalışan yoksul kadınların ve çocukların vahşice sömürülmeleriyle sağlandı. Manifaktür üretimde, mekanik aletlerin kullanılması ve iş bölümü sayesinde çalışma, ustalık ve ağır fiziksel güç gerektirmiyordu. Bu nedenle, çaresizlikten verilecek her ücrete razı olan yoksul kadınlar ve her yaştan çocuklar tercih edildi.

“İş günü 18 saat ve daha fazlasıydı; çalışma ücreti son derece düşüktü, manifaktür işçilerin ezici çoğunluğu yarı aç, yarı tok bir yaşam sürdürdüler; yeni kapitalist iş disiplini, en acımasız zor ve şiddet yöntemleriyle uygulandı.” (Politik Ekonomi Ders Kitabı)

Manifaktür üretim tarzının bir uzantısı olarak gelişen ev işi sanayiindeki kadınların durumu daha da vahimdi. Bu kadınlar daha kötü koşullarda, daha az ücretle daha çok çalıştırılırlardı. Bazen tek tek kendi evlerinde, çoğu kez de “patron evleri” denilen evlerde toplanan yoksul kadınlar ve çocuklar, daha çok giyim sektöründeki, son elden geçirme, tamirat veya dantela, hasır çapka üretimi vs. işlerde çalışırlardı.

“Hanım patron manifaktürcülerden, mağazalardan sipariş alır ve odaların büyüklüğü ve iş talebinin dalgalanmalarına uygun olarak değişen sayıda kadın, kız ve çocuk çalıştırılır. Bu iş odalarında çalıştırılan kadın işçilerin sayısı, bazılarında 20 ila 40, bazılarında 10 ila 20 arasında değişir. Çocukların ortalama işe başlama yaşı, altı ve çoğu durumlarda da beşin altındadır. Çalışma saatleri sabah 8’den

1871

Paris Komünü’nde kadınlar:

“Çoğunluğu işçi, onbinden fazla kadın Verailles’a kafa tutarlar. Toprak çuvalları dikerler, komün askerlerinin azığını sağlarlar, onlara çamaşır ve “fabrikadaki gibi” çorba götürürler, ateşin açılmasını sağlarlar. Nathalie Lemel’le elli kadın bir barikat kurup savunmaya geçerler. İhtiraslı ve romantik, korku ve bezginlik nedir bilmeyen Louise Michel aşırıca savaşı öğütler... barikatı bırakmaz, arkadaşları etrafında vurulup düşerken kahramanca sonuna dek dayanır.

"İplik ve dokuma tezgahları iiverenleri, kadınları erkeklere tercih ederler, çünkü "kadınlar daha iyi çalışırlar ve daha az ücret alırlar". Lyon'da 1831'de, ipek iileyen kadın içiler yazın sabah üçten geceye, kışın sabah beşten akşamın onbirine kadar yani günde onyedii saat rutubetli ve karanlık atölyelerde çalışmaktadırlar. Bu genç kızların yarısı çiraklık devrini bitirmeden göüs veremenden hasta düerler. İikayet ettiklerinde yalan söylemekle suçlanırlar."

akşam 8'e kadar olup, düzensiz aralıklarla, çoğu zaman pis çalışma odalarında yenilen yemekler için ½ saat ara verilir. İşlerin sıkı olduğu sıralarda, çalışma, çoğu zaman, sabah 8'den ve hatta 6'dan, gece 10'a, 11'e 12'ye kadar devam eder." (Marx-Kapital I)

Bu dönemde manifaktür üretim tarzı ile kadın ve çocuk emeğinin yoğun sömürüsü, kapitalistlerin elinde muazzam bir sermayenin birikmesine yol açtı.

Nasıl ki köleci toplum, köle emeğine, feodal toplum serf-köylü emeğine dayandıysa, burjuva toplumda işçi sınıfının yoğun sömürüsüne dayanır. Bir farkla ki, işçi artık özgürdür, ne feodal beye bağımlılığı ne de bir parça toprağı vardır. Çalışmak ya da açlıktan ölme konusunda tamamen özgürdür! Kapitalizmde kâr bu özgür işçilerin, iş-güçlerinin belli saatler için satın alınması ve karşılığında ise, işçiye -ne kadar ürettiğine bakmadan- sadece yaşayabileceğı asgari bir ücret ödenmesi sonucunda ortaya çıkar. İşçi, artık meta haline gelmiş olan işgücünü sattığı bu belli

saat içinde, kendine ödenen asgari ücretin çok üstünde bir maddi değer üretir, geriye kalan karşılığı ödenmemiş artı-değer kısmı kapitalistin cebine kar olarak girer. O zaman ne kadar çok işçi çalışırsa ve ne kadar yoğun çalışırsa kapitalist o kadar

çok kar elde edecektir... Ayrıca “kapitalizmin teknik temeli devrimci- dir”. Yani sürekli olarak üretim araçlarını yenilemek, düşük maliyet- lerle üretimi genişletmek için üretim sürecini yeniden yeniden düzenlemek zorundadır. Çünkü ancak bu sayede emek yoğunluğunu artırabilir.

Burjuva toplumda bilim ve tekniğin mükemmelleştirilmesi her daim kapitalist üretimin azami kar dürtüsü temelinde olmuştur. 18. yüz- yıl ortalarında buharlı makinelerin bulunması ve daha başka teknik iler- lemeler, üretim araçlarının geliştirilmesini, üretimde motorlu makinelerin kullanılmasını sağladı. Üretimde makineleşme üretim sü- recini daha da basitleştirdi. Böylece kadın ve çocuk emeği kullanımı gittikçe yaygınlaştı.

“Makine kas gü- cünü vazgeçilmez bir öge olmaktan çıkardığı ölçüde, kaslar zayıf, vücut gelişmesi eksik ama eklem ve organ- ları kıvrak işçileri ça- lıştıran bir araç halini aldı. Bu nedenle kadın ve çocuk emeği, makine kullanan kapitalist için aranan ilk şey olmuştur.

Emek ve emekçinin yerini alan bu güçlü araç çok geçmeden yaş ve cinsiyet farkı gözetmeksizin işçi ailelerinin bütün üyelerini doğrudan sermayenin egemenliği altına sokarak, ücretli işçi sayısını artırmanın bir aracı olup çıkmıştır.” (Marx-Kapital I)

Üretimde makineleşme, emek üretkenliğini muazzam derecelerde artırdı. Ama makine karşısında çalışan işçinin durumu da aynı oranda kötüleşti. Bir işçi kadın bir makara yerine, bir iplik çıkırığında 1200 makara sarabiliyordu. Makineyle günde 600 bin iğne imal eden tek bir işçi kadın 135 işçi kadının yerini alıyordu. Bir çorap örgü makinesinin yardımıyla bir kadın işçi emek üretkenliğini 20 çiften 1200 çifte yük- seltebiliyordu. Emek üretkenliğinin bu derece yükselmesine karşın işçi kadın, iş-gücü karşılığında belirlenen asgari ücreti almaya devam edi- yordu. Eğer işçi ücretleri, üretim artışıyla birlikte yükselseydi, bilim

ve tekniğin gelişmesi, üretimdeki makineleşme, çalışan yoksul halkların gerçek kurtarıcısı olurdu. Ama o zamanda sermaye, sermaye olmazdı.

Burjuvazi iktidara, “eşitlik”, “özgürlük”, “kardeşlik” sloganlarıyla tüm toplumu yanına çekerek, burjuva demokratik devrimler yoluyla feodalizmi yıkararak gelebildi. İktidarını sağlamlaştırır sağlamlaştırmaz ise tüm toplumu karşısına aldı. Çünkü en geniş yığınların sömürsünden gelecek karlarla sermayesini büyütebilir dolayısıyla iktidarını koruyabilirdi. Ancak burjuvazi tarih sahnesine kendisini yok edecek güçlerle çıkmıştı. Bu nedenle burjuva sınıfın eline geçen devlet aygıtı yani kapitalist devlet, artık üretim araçlarını elinde tutan sömürücü azınlığın, emeğinden başka satacak hiçbir şeyi olmayan proleter çoğunluk üzerindeki baskı ve savaş aygıtıydı.

Elbette bu baskı, salt ordu ve polisin çıplak zorundan oluşmuyordu. Burjuva ideoloji temelinde geliştirilen, hukuk, eğitim, kültür, sanat, din gibi üst yapı kurumları da sermaye sınıfının kendini güvence altına almasında yegane araçları oldular. Burjuvazi feodal toplumda dine, dinin tutuculuğuna karşı savaştı, ama, onu asla yoketmedi. Aksine, yoksul halkların uyuşturulmasında, parçalanmasında ve iki sınıf arasındaki eşitsizliğin kaynağını “açıklamakta” etkin olarak kullandı. Aynı biçimde hukuk, mülkiyetinin temelini korumanın, azgın sömürü ve kıyımlarının yasal örtüsü olurken, sanat-kültür ise kendi çıkar ilişkilerinin, bencilliğin ve yozlaşmanın topluma yansıtılmasının aracı halini aldı.

Her şey daha fazla artı-değer için! Her şey kapitalizmin egemenliğini yaşatması için!

Çürüyen Kapitalizm

Özetlemek gerekirse;

1- Kapitalist toplum geniş yığınları mülksüzleştirme yoluyla kendisine çalışacak dev bir işçi ordusu yaratırken, o güne kadar atıl konumda kalan kadın ve çocuk emeğini de yoğun biçimde toplumsal üretim sürecine sokmuştur. Kapitalist sistem ortaya çıktığı ilk andan itibaren kadın ve çocuk emeğinin yoğun sömürsüne dayandı.

2- Burjuvazi kadını toplumsal üretim sürecine çekerken, kadının aile ve toplum içindeki ikincil konumunu korumaya özen göstermiştir. Böylece kadın işçi bir erkek işçiden çok daha ucuz emek gücü olurken, işçiler arasındaki rekabeti kadın işçiler ve işsizler üzerinden sağlamaya çalışmış, ücretleri en alt sınırdaki tutmanın bir aracı haline getirmiştir.

3- Kadın fabrikada kocasından, babasından ya da abisinden bağımsız birey olarak çalıştığı halde, burjuva toplumda ailenin esas besleyicisinin erkek olarak kabul edilmesinden dolayı, kadın emeği babasının ya da kocasının yardımcısı olarak görülür. Kadının bu yardımcı rolü, kazandığı paranın da aile bütçesine ek gelir olduğu varsa-

yımı emekçi kadının ücretinin düşük tutulmasının gerekçesi haline gelir. Bu durum, ilk üretim araçlarının özel mülkiyet olarak erkeğin elinde toplanmasıyla kadının köleleştirilmesinin, emeğinin hiçe sayılmasının burjuva toplumdaki tezahürüdür.

4- Emekçi kadının toplumsal üretimin hemen her alanında bulunması ona erkekle toplumsal hak eşitliğini kazandırmadı. Aksine, üretimdeki yeri ile aile ve toplum içindeki konumu bağdaşmadığından ezilmesi, sömürülmesi iki katına çıktı. Çünkü, evin dışındaki çalışması onu evdeki görevlerinden azat etmedi, o fabrikada bitmek bilmeyen saatler boyunca çalışıp bedenen tükenmiş bir vaziyette eve geldikten sonra evdeki eş ve annelik görevlerini yerine getirmek zorunda kalır. Evin idaresi, çocukların bakımı, eşin hizmeti yine kadının değişmeyen görevleri arasındadır. Böylesi bir yaşam kadının hem bedenen hem de ruhen erken yaşta çökmesine sebep olmaktadır...

5- Kapitalizmde kadının toplumsal üretime bu derece yoğun katılması, onun siyasal bilincinin gelişmesinin, bu temelde toplumsal mücadeleye katılmasının, özgürleşmesinin yolunu açtı. Elbette, kadını evinden çıkartıp fabrikalara çekerken, burjuvazinin derdi kadını özgürleştirmek değil, daha çok sömürebilmektir. Ama onu bir kere proleter saflara çektikten sonra işler değişti. Proleter ordu saflarında kadın ilk defa ekonomik temelde de olsa örgütlenmeye başladı. O hem emekçi sınıfın birer üyesi hem de 'ezilenlerin ezileni'ydi. İşçi sınıfı içerisinde en çok ezilen, bin yılların toplumsal baskısını-geriliğini üzerinde taşıyan işçi ve yoksul kadınlar böylece işçi sınıfının kurtuluş mücadelesinde olmazsa olmaz bir güç olarak yerini aldı. "Ezilenlerin ezileni" olarak kadın, tarih sahnesine örgütlü eylemlerle çıkarken bin yılların susturulmuşluğunu, lanetli örtüsünü de kaldırmaya başladı.

6- Kapitalizmi ve sınıfları ortadan kaldıracak tek devrimci sınıf olan proletaryanın sınıf savaşımı gelişip güçlendikçe, emekçi kadınlar bir yandan bu mücadelenin içinde yer alırken öte yandan toplumdaki konumları içinde mücadele etmeye, örgütlenmeye başladılar...

Kadın ve Aile

Bütün toplumsal ilişkiler gibi ailenin niteliği de içinde geliştiği ekonomik sistem tarafından belirlenir. İlkel komünal toplumun ortaklaşa yaşamında aile, ekonomik bağımlılık temelinde değil, bireylerin karşılıklı dayanışması çerçevesinde bir aradaydı. Özel mülkiyetin erkeğin elinde toplanmasıyla aynı zamanda ortaya çıkan karı-koca -çerkeç- ailesi erkeğin kadını, özel mülkü haline getirerek baskı altına almasıyla oluştu.

“... Karı-koca evliliği, tarihe asla erkekle kadının karşılıklı uzlaşması olarak girmez... Tarihte kendini gösteren ilk sınıf çatışması, erkekle kadın arasındaki uzlaşmaz karşıtlığın karı-koca evliliği içindeki gelişmesiyle ve ilk sınıf baskısı da dışı cinsin, erkek cinsi tarafından baskı altına alınmasıyla düşümdeştir.” (Engels)

Özel mülkiyetin ortaya çıkmasından sonra gelişen toplumlarda, evlilikler de bu sınıfsal ilişkileri temel almak zorunda kaldı. Mülk sahibi zengin sınıf içerisinde evlilikler kadınla erkek arasında gelişen sevgi temelinde değil, soylu ailelerin ünvanlarının, servetlerinin birleştirilmesi, aileler arasındaki anlaşmazlıkların giderilmesi gibi şeyler belirledi. Mirasını, ünvanını bırakacağı çocuğunun ne zaman, kiminle evleneceği daima büyüklerin, ana-babaların kararı oldu. İki sınıf arasında ender rastlanan aşk hikayeleri ise toplumsal trajedi olarak kabul edildi.

Burjuvazi, bütün Ortaçağ boyunca feodal toplumun yasalarına boyun eğmek zorunda kalan kadın ve erkeği “özgür”leştirdi. Evliliği, hayatları üzerinde “özgür”ce karar verebilen kadınla erkeğin “evet” demeleriyle imzalanan açık sözleşme haline getirdi. Ama tarafların onayları, evliliğin sınıfsal niteliğini değiştirmeye yetmedi. Evlilik yine sınıf evliliği olarak kaldı. Her türlü özgürlüğü, ayrıcalığı elinde bulunduran burjuva sınıfın evlilikleri ekonomik etkenlerin egemenliği altında sınırlanır. Burjuvazinin her eyleminde olduğu gibi evlilik sözleşmesi de kar getiriyorsa hayırlı bir iştir. Tıpkı Ortaçağ’da soylu ailelerin evlilikleri gibi. Burjuva evlilikleri de, günümüzde şirket evlilikleridir. Bu hayırlı evlilikler karşılıklı eş aldatmayla çoğu kez sonuna kadar götürülür.

“...Durumun gereklerine göre yapılan bu evlilikler en pis fuhuş haline dönüşür, -bazen her iki tarafın, ama daha çok kadının fuhuşu haline; eğer kadın alelade bir orospudan ayrılıyorsa, bunun tek nedeni vücudunu, bir ücretli gibi parça başına kiralamayıp, bir köle gibi, bir seferde tamamen satmasıdır.” (Engels)

“Kapitalizm,
kadını özgür kılmak
için değil,
onu erkekten daha fazla
sömürmek için
aile yuvasından
çekip çıkardı
ve toplumsal üretime itti,
bu sebepten kadını aileye
hapsetmek için dikilen
ahlaki, politik, hukuki
ve ekonomik engelleri
devirmemeye çok dikkat
edildi.
Kapital tarafından
sömürülen kadın özgür
emekçinin
sefaletlerine tahammül
eder ve üstelik geçmişin
zincirlerini taşır.”

Proletarya da ise, tam tersine, üzerinde ince hesaplar yapılacak mal, mülk olmadığından, genellikle evlilikler, kişisel beğeniler üzerinden, karşılıklı duygudaşlık temelinde gerçekleşebilir. Her türlü özgürlükten yoksun, egemenlik altındaki proletarya, evlilik konusunda burjuvaziye oranla çok daha özgürdür.

Ama yine de, proleter aile burjuva toplumda gelişebileceği güçlü bir zemin bulamaz. Çünkü kadınlara erkeğin eşitsizliği kendini en açık aile içerisinde gösterir. Kadının da dışarıda çalışıp para kazanıyor olması, evde, erkeğin otoritesini kırdı, ama, tam olarak kaldıramadı. Erkek, proleterde olsa erkek egemen sistemde sahip olduğu tüm ayrıcalıkları kullanmaktadır. Emekçi kadın fabrikada, tarlada erkek işçiyle eşit olduğu halde evde bu eşitlik kadın aleyhine bozulur. Kadın yorgun argın işten eve kocasıyla birlikte gelmesine rağmen toplumdaki cinse dayalı iş bölümünden payına düşeni yerine

getirmek zorundadır. Yine evin ekonomik idaresiyle, ev işleriyle, yemek ve çocuk bakımıyla o uğraşmak zorundadır. Bu durum emekçi kadının tüm aile yaşamını dayanılmaz bir hale getirir.

Proleter aile, tüm zenginliklerin ortasında yoksunluklar içinde yaşar. Toplumsal gelişmeden ne maddi olarak ne de entelektüel olarak yararlanamaz, sürekli 'yarın ne olacak' endişesi, işsizlik korkusu, çocukların eğitimi, geleceği vs. vs. kaygılar; kısaca 'geçim derdi', ailenin yaşamını alt-üst eder. Aile toplumsal düzenin ürettiği, üretmeye de devam ettiği sorunlarla baş başa bırakılır. Doğaldır ki, karı-koca, hatta çocuklar ne kadar çok çalışırsa çalışsınlar, bu sorunların çözümünde bir arpa boyu yol alamazlar. Zira, ailenin kendisine mal ettiği bu sorunlar kapitalist sistemin bugün geldiği aşamadaki doğal sonuçlarıdır.

"Genel olarak evlilik akti için tam özgürlük ancak, kapitalist üretimin ve sonucu mülkiyet koşullarının yok edilmesi, eş seçerken bugün hala önemli etkisi olan ekonomik ölçütleri kenara atabilirse gerçekleşecektir. İşte o zaman karşılıklı sevgiden başka ölçüt kalmayacaktır."

Kapitalist sistemde aile sadece ekonomik olarak yıkıma uğramaz, ortak bir ekonomi (aile bütçesi) etrafında bir arada olan ana-baba, çocuklar arasındaki ilişkileri de çözer. Bütün gün dışarıda çalışan karı-koca ve çocuklar, akşamdan akşama yemekte bir araya gelebilir. Ölesiye yorgunluk ve sürekli zihni yoran 'geçim derdi' kocanın karısına, kadının kocasına, ana-babanın çocuklarına gerekli ilgiyi ve sevgiyi göstermesine izin vermez. Toplumdaki yabancılaşma ve çürüme en sonu proleterin ailesini de içine çeker. Burjuvazi kadını kocasından, kocayı karısından eder,

çocuklar üzerindeki ana-baba otoritesini aşırılıkla sakatlar. Tek başına evin geçimini sağlayamayan baba, karısından sonra çocuklarını da kapitaliste satmak zorunda kalır. Çocuklar çok küçük yaşlardan itibaren “haftada şu kadar para getirecek” makineler haline dönüşür. Ana-babayla ilişkisi salt ekonomik ilişki düzeyine indirgenir. Ve aile ekonomisi bozuldukça, aile ilişkileri de o derece de bozulur. Kadın ve erkeğin birbirlerine duydukları ilgi, beğeni, sevgi gibi duygular, yerini karşılıklı tahammülsüzlüğe ve “şiddetli geçimsizliğe” bırakır. Erkeğin aile içindeki üstünlüğünün her türlü kabalığa dönüşebileceği düşünülürse kadının aile içindeki

durumu daha da vahim bir hal alır. Ve çoğu durumda aile fiilen dağılır.

Burjuva toplumda yasalar nasıl evlilik kararlarında kadınla erkeği “özgür”leştirmiş, karşılıklı hak ve ödevlerinde kadını erkeğe “eşit”lemişse, evliliğin bitirilmesinde de kadınla erkek yasa önünde “eşit”tir. İsterlerse boşanabilirler. Ama son kertede, burjuva hukukun bunu uygun görmesi, “şiddetli geçimsizlik” konusunda ikna olması gerekir. İki tarafın fiilen bitirdiği ilişkinin akıbetini belirleme yetkisi olan yasa, ikna olmadığı durumlarda -ve özellikle erkek ayrılma yanlısı değilse-, birbirine tahammül edemeyen kadınla erkeği, karı-koca olarak bir müddet daha birlikte yaşamalarına hükmedebilir. Çünkü burjuva hukuk, burjuva toplumun dayandığı ekonomik bi-

“Ailenin feshi!

Bugünkü aile, burjuva ailesi, hangi temele dayanıyor? Sermayeye, özel zenginleşmeye dayanıyor.

Bu aile, tüm gelişimi ile sadece burjuvazi için mevcuttur; öte yandan bu durumun sonucu, tüm ailenin proleterlerde zoraki ortadan kalkışı ve fuhuştur. Burjuvazinin ailesi, sonucunun kaybolmasıyla birlikte kaybolur ve ikisi de sermayenin ortadan kalkışıyla birlikte ortadan kalkarlar.”

rimi, aileyi, bir arada tutmakla yükümlüdür. Ailenin çözülmesi, burjuva toplumun çözülmesinin göstergesidir. Bu trajik tabloda yalnızca kadın, istemediği bir erkekle aynı evi paylaşmak zorunda bırakılarak alçaltılmış, aşağılanmış olmaz, erkek de yasa hükmüne göre hala koca olduğundan ve kadına kocası olarak yaklaşmakta sakınca görmediğinden bir o kadar alçalır.

Kadının alçaltılması, aşağılanması, boşanmadan sonra daha da açığa çıkar. Kadın tüm toplumsal statüsünü yitirir. Dul olur! Yaşamını yeni baştan düzenlemek zorunda kalır. Çoğu durumda çocuklarına tek başına bakamayacağından, dul olarak tek başına yaşaması toplum tarafından genel kabul görmediğinden, yine babasının evine, babasının vesayeti altına, sığıntı olarak dönmek zorunda kalır. Ama erkek boşanır boşanmaz yeniden bekar olur ve hayatına kaldığı yerden devam etmesi kadın kadar zor olmaz. Eğer, bugün, bir çok kadın evliliğin gereklerini istemeye istemeye yerine getiriyor, işkence haline gelmiş aile yaşamına hala katlanıyorsa, bu onun çocuklarına ne olacağı endişesini duymasının yanı sıra, asıl olarak kendi başına geleceklere, toplumsal yaşamda nelerle karşılaşacağını iyi bilmesindedir. Kadın aile içinde olduğu gibi boşanmasının sonuçları bakımından da toplumda erkekle eşit değildir. Demek ki, burjuva toplumda kadın istemediği bir evliliği bitirme hakkına tam olarak sahip olamaz.

“Oysa evlilik bir kavram değil, bir toplumsal olaydır. Aşksız bir evlilik, ancak arkasında hiçbir şey olmayan bir duvarı temsil eden bir evlilik ayakta duramazdı. Boşanma gerçek çözülmüşlüğü hukuken meydana çıkarılmasıdır.” (Marx)

Kadın ve erkek cinsinin kapitalist tarafından sömürüsü sona ermeden ve bu sömürünün sona ermesine bağlı olarak erkeğin kadın üzerindeki üstünlüğü son bulmadan ve en sonu kadına tam boşanma hakkı sağlanmadan, kadınla erkeğin toplumsal hak eşitliği sağlanamaz. Geçerken belirtelim, kadının boşanma hakkının tam olması, özgür bir birlikteliğin olmazsa olmaz koşuludur. Nasıl ezilen ulusun kendi kaderini tayin hakkını “ayrılma hakkı”da dahil olmak üzere tanımak zorundaysak özgür bir evlilik için de kadının ayrılma hakkının, toplum tarafından koşulsuz olarak tanınması gereklidir. Bu durum sadece kadını kendi geleceğini belirleme konusunda özgürleştirmez, aynı zamanda erkek cinsini de yüceltir ve özgürleştirir. Çünkü bin yıllardır, ***“... Hiç kimse kadını köle gibi kullanmak yüzünden erkek kadar alçalmamıştır.”*** (Marx)

Proleterin ailesinin ve kadının bu aile içindeki durumu kapitalist üretimin ve onun yarattığı toplumsal ilişkilerin sonucudur. Özel mülkiyetin ortadan kaldırılmasıyla ailenin niteliği ile birlikte kadının aile için-

Sosyalizmde Kadın

Kadının erkekle ekonomik ve toplumsal hak eşitliği, tüm üretim araçlarının özel mülkiyetine son verilip üretim araçlarının ortaklaşa mülkiyetini getiren sosyalizmde gerçekleşir. Proletaryanın burjuva sınıfın elinde toplanan tüm maddi zenginliğe el koymasıyla burjuvazi, egemen sınıf olarak ortadan kalkar. Bir avuç azınlığın elinde tuttuğu toplumsal birikim, proletaryanın denetiminde tüm toplumun hizmetine girer. Özel mülkiyetin toplumsal mülkiyete dönüşmesiyle insanın insan üstündeki sömürü koşullarının tümü ortadan kalkmış olur. Sosyalizmde hiç kimse bugünkü gibi tek başına sayısız fabrikalara, bankalara, binlerce metrekare toprağa, barajlara, madenlere vb. sahip olamayacağından bu araçlarla işçinin emeğini çalıp artı-değer olarak cebine indiremeyecek ve bunu başka işçileri sömürebilmek için sermaye olarak kullanamayacak. Tüm fabrikalar, tarlalar ve diğer üretim araçlarının toplumsal mülkiyetiyle kapitalist üretim biçimi, dolayısıyla bir

toplumsal sistem olarak kapitalizm, son bulur. Yerini, tüm üretim araçlarının ortak mülkiyeti temelinde sosyalist üretim biçimi, sosyalizm alır. Burjuvazinin kendisi dışındaki, sınıflar üzerindeki baskı ve savaş aracı olan kapitalist devlet, proletaryanın siyasi iktidarı almasıyla, işçi sınıfının burjuvazi üzerindeki baskı aracı olarak, sosyalist devlet olur. Sosyalist devlet tüm toplumsal yaşamı yeniden örgütler.

Kapitalizmin sistem olarak ortadan kalkmasıyla tüm ezilen sınıf, özelde kadın da üzerindeki ekonomik sömürden

kurtulmuş olur. Bu, kadının erkekle toplumsal hak eşitliği kazanmasının önündeki en büyük engelin aşılmasıdır. Çalışmayan ve hatta çalışan kadınların daha henüz tam eşitlikleri bu aşamada sağlanamaz.

Sosyalist üretimde üretim araçlarının ortaklaşa mülkiyeti, tüm toplumun ortaklaşa çalışmasını gerektirir. O halde çalışabilir tüm kadınların toplumsal üretime katılması, toplumsal mülkiyet karşısındaki durumlarını tamamen değiştirecektir. Kadın topluma, toplumsal zenginliğe kattığı oranda toplumdaki saygınlığı, değeri o oranda artacaktır. Bir bakıma binlerce yıl önce, üretimdeki yerinden dolayı kaybettiği saygınlığını yeniden, daha bilinçlice geri kazanmış olacak. Demek ki bugünden şunu söyleyebiliriz; bizim sosyalist toplumumuzda “ev hanımlığı” diye bir meslek olmayacak.

Sosyalist devlet ilk elden çalışabilir bütün kadınların üretime katılmasının koşullarını hazırlar. Bugün bir çok kadın işsizlikten, evdeki küçük çocuğunu bırakacak bir yer bulamadığından ya da toplumun, “ev hanımlığı”nın kadının yapabileceği en iyi iş olduğu genel düşüncesinin kurbanı olarak, yıllarca evin dört duvarı arasında, dünyanın en vahşi, en nankör işleriyle uğraşmak zorunda kalıyor. Kadının tüm yaşamını temizlik, yemek yapmak, çocuk bakmak gibi işlerle doldurması, onun dış

Ekim devrimi ile
Sovyet kadını:
“Onbinlerce kadın
fabrikaları,
laboratuvarları, kollektif
çiftlikleri, iş kurumlarını
idare ediyorlar. Savaş
arifesinde, 141.000
kadın mühendis
ve teknisyen vardı.
Bilimde, teknikte ve
sanatta kalifiye
spesyalistlerin % 43’ü
kadındır: aralarından
ikiyüzden fazlası Stalin
ödülünü kazandılar. Bu,
devrimden önce okuma-
yazma
bilmeyenlerin büyük bir
çoğunluğunu kadınların
teşkil ettiği bir ülkede
otuz yılda yapılmıştır.
Gençliğinde bir yere
kapatılmanın tadını
tatmış ve şimdi
Bakü petrol kuyularının
en iyi mühendislerinden
biri olan genç bir
Azerbaycanlı kadın
gayet haklı olarak:
“Eskiden insanlar
mucizelere inanırlardı,
fakat gerçek
mucizeleri yapan
Sovyetlerin iktidarı oldu”
diyor”

dünyayla, toplumla ilişkilerini olumsuz yönde etkiler. Toplumla kurduğu ilişkiler birkaç komşu kadınla, akraba çevresiyle sınırlanır. Üretici olmayan bu ev yaşamı, kadının tüm yaratıcı yönünü, yeteneklerini köreltir, hayallerini daraltır. Tüm düşünsel faaliyeti “akşama ne pişirsem, eldeki üç kuruşla aybaşını nasıl getirsem” gibi her gün yinelenen-yenilenen sorunların çözümüne kafa yormaya indirgenir. Daha da vahim olanı, burjuvazi kadını yukarıda saydığımız nedenlerden dolayı ‘ev hanımı’ yaparak onu kocasının ya da babasının eline bakmak zorunda bırakır. Sadece kadını bir başkasının emeğiyle yaşayan asalak durumuna düşürmekle kalmıyor, erkeğin aile içinde, kadın üzerindeki üstünlüğünü de pekiştirmiş oluyor. “Oysa kadının ihtiyaçlarını, yalnızca bakımını sağlayacak erkeğin üretmesi gerektiği kabul edilirse, kadının erkeğin karşısında, emekçinin kapitalist karşısındaki bağımlılıkta, aşağılık durumda kalacağını kim görmez?” Öyleyse, çalışabilir bütün kadınların toplumsal üretime katılması; kadının özgürlüğünü, erkekle hak eşitliğini kazanması yolunda atılan, devrimden sonraki ikinci büyük adım olur.

Böylece ev kadınları diğer sosyalist olanaklarla birlikte gerçekten ekonomik olarak özgürlüğünü elde eder ve evde erkeğin ekonomik üstünlüğü sona ermiş olur. Sosyalizm, köreltici yaşama mahkum ettirilen ev kadınlarını bir yandan üretici üretime çekerken öte yandan ekonomik, siyasal toplumsal yaşamın örgütlenmesinde aktif, yaratıcı bir şekilde yer

alması için uğraşır, önündeki tüm engelleri kaldırır.

Sosyalizmde, kadının insani gelişimini öldüren ve köleliğe mahkum eden ev ve mutfak ekonomisi büyük sanayiye dönüştürülür. Kapitalizmin bugünkü aşamasında aslında karı-koca ailesinin ev yaşamını kolaylaştıracak mutfak ve ev işlerinin sanayiye dönüşmesinin tüm koşulları, tüm araçları hali hazırda zaten oluşmuş durumdadır. Bilimin tekniğin gelişmesi, üretimin bugünkü gelişmişlik düzeyi kadının hala en ilkel araçlarla bu işleri üstlenmesini çoktan gereksiz

hale getirmiştir. Çocuk bakımı ve eğitiminin özel eğitimcilere devredilmesi, her türlü hazır yiyecek üreten dev gıda sanayii, lokantalar, alış-veriş merkezleri, gelişmiş ev aletleri, hatta akıllı ev düzenekleri, sesle komut alan ev aletleri vs. vs... Bugün tüm bu araçlar burjuva kadınların ayrıcalığı olarak kullanılıyor. Özel mülkiyet sisteminin son bulmasıyla tüm bu araçlar, yıllardır proleter kadınların emeklerinin israfına yol açan bıktırıcı işlerden kurtulmalarını sağlamakla kalmaz, kadının ilk iş bölümünden payına düşen ev köleliği de sona ereceğinden erkekle hak eşitsizliğinin koşullarını da ortadan kaldırır.

Burjuva toplumda annelik eziyet haline dönüşür. Çocukların bakımı, eğitimi, her türlü sorunu tek başına annenin omuzlarındadır. Anne eğer çalışıyorsa bu eziyet iki katına çıkar. Emekçi kadın çaresizlikten çocuklarını kendi kaderlerine terk ederek işe gitmek zorunda kalır. Üç-beş kuruş daha fazla kazanıp kendilerine daha iyi bakabilmek için çalışan anne çocuklarından, çocuklar anne şefkatinden, anne sevgi ve ilgisinden uzakta, kendi başlarına büyürler.

Bugün hala binlerce, yüzbinlerce kadın, hamilelik döneminde, doğumda ve loğusalık döneminde tıbbi yardım alamadığı, sağlıklı beslenmediği için hayatını kaybediyor ya da "kadın hastalıkları" denen çeşitli hastalıklarda sakatlanıyor. Yine binlerce kadın, çocuğunu büyütecek sağlıklı bir ortam bulamayacağını bildiğinden ya da hamile kalırsa işinden olacağını bildiğinden, hamileliğine son vermek isterken kürtaj masalarında kalıyor. Bir çoğu kürtaj için

"Kadınlar;uygar ödeve, milis içinde görev almaya ve politik hayata çarılmalarsa, ev i ve mutfaın bunaltıcı atmosferinden çekilip alınmalarsa, gerçek özgürlük temin edilemez, -deil sosyalizm-demokrasi bile kurulamaz.

...

Kanun önünde eıitlik hayatta eıitlik deıildir. Kadın iıçinin, erkek iıçiyile eıitliıi, yalnızca kanun önünde deıil hayatta da kazanması gerektiıini söylemek istiyoruz. Bunun için kadın iıçinin kamu iı yerlerinin yönetimine ve devlet idaresine daha büyük ölçüde katılmaları gerekir. Yöneterek, kadınlar çıraklıklarını çabuk yapacak ve erkeklere yetiıeceklerdir. Kadınlar için tam bir özgürlük elde edilemezse, poletarya tam bir kurtuluıa ulaıamayacaktır."

bile gerekli parayı bulamadığından hamileliğine kendisi son vermek zorunda olabiliyor. Kapitalizm anneyi kendi öz çocuğunun katili yapıyor. Her yıl binlerce kadının ve çocuğun yoksulluktan, bakımsızlıktan çoğu zaman sırf basit tıbbi yardım bile alamamasından dolayı aramızdan ayrılmasının tek sebebi ve asıl sorumlusu kapitalizmdir.

Sosyalizmde anne ve çocuk

sağlığı için gerekli tüm düzenlemeler ilk elden yapılır. Sağlık hizmeti ücretsiz ve tüm toplum için olacağından hamileliğinde, doğumda yani her aşamada her türlü tıbbi yardımı alacaktır. Anne ve çocuk sağlığı için her türlü tıbbi önlemi almak sosyalist devletin görevidir. Bu sayede hem anne hem çocuk ölümlerinin önüne büyük ölçüde geçilmiş olunur. Diğer bir düzenleme ise çalışma alanındadır. Hamile kadınların ağır işlerde ve gece çalışmaları yasaklanır. Anne işsiz kalma tehlikesinden uzaktır ve doğumdan hemen sonra çalışması yasaktır. Sağlık şartlarının uygunluğu ve sosyalist devletin gelişmişliğine bağlı olarak, anne-çocuk ilişkisi dikkate alınarak annenin ne kadar zaman sonra yeniden çalışmaya döneceği süre ortalama olarak belirlenir. Geçerken belirtelim ki, Sovyetler Birliği'nde çok çocuk sahibi kadının emekliliği dahi vardır!

Genel olarak kadınların hamile olsun, olmasın “sağlığa zararlı olmayan, güçlerini aşırı zorlamayan” işlerde çalışmaları sağlanır, çalışma saatleri düzenlenir. Örneğin Sovyetlerde kadınların 5 kilodan ağır nesnelere kaldırılmasını öngören işlerde çalışmaları yasaklanmıştır.

Sosyalizmde, toplumun yeni üyelerine can veren anneler tüm toplum tarafından korunur. Gelecek kuşakların yetiştirilmesi tek başına annenin omuzlarından alınır ve sosyalist devlet gözetiminde kamuya devredilir.

“Kolektif, kadından anneliğin bütün yükünü almak zorundadır, çünkü, aksi takdirde kadının doğal işlevi toplum tarafından sömürülür. Çalışma ve annelik, ancak çocuk eğitimi ailenin özel bir görevi olmaktan çıkıp işçi devletinin toplumsal bir görevi olduğunda birbiriyle bağdaşır.” (Kollantai)

Sosyalist devlet, annenin bütün yükünü almak için, çocuk eğitiminde uzman eğitimciler ve özel hemşireler gözetiminde kreşler, çocuk

bakım evleri, ana ve çocuk için sağlık merkezleri kurar. Çocuklar bu merkezlerde, sosyalist toplumun sağlıklı üyeleri olarak yetişirken anneler gönül rahatlığı ile üretime geri dönebilirler.

Kapitalist sistemde tarımda çalışan emekçi kadınların durumu kentlerdekilere göre çok daha kötü bir haldedir. Emperyalizmin tarım politikaları bir çok tarım emekçisi kadını açlığa, işsizliğe, göçe zorlarken diğer kısmını, karın tokluğuna gündelikçi olarak ölesiye bir çalışmaya zorluyor. Tarım emekçisi köylü kadın, kentteki her türlü olanaktan yoksun, bir başına ailesinin, en geri geleneklerin insafına terk edilmiş durumda. Gündelikçi olarak çalışan kadınlar, üç kuruş uğruna güçlerinin çok üstünde bir enerji sarf ederek “erkek işinin eşitini” ellerinden geldiği kadar yapmaya çalışarak yıpranır ve sağlıklarını kaybederler. Kendi küçük toprağında çalışan kadınlar ise zaten karın tokluğuna çalıştığı için emeği aile içi sömürüye uğrar. O gündelikçi kadına göre, kendi işini yaptığından dolayı bağımsız gibi gözükse de, aslında daha bağımlıdır ve daha çok çalışmak zorundadır. Köylü kadın hala tarlada, bahçede doğurmak, ekmeğini kendi yapmak zorunda. Erkek egemen sistemin demirden balyozu, tarım emekçisi

Küba devriminin inşası sırasında kadınlar: “O günlerde hizmetçiler banka memuru, fahişeler çevirmen ve sekreter, yedi çocuklu, adını yazmayı otuz beş yaşında öğrenen kadınlar devlet çiftliklerinde yönetici, fabrikalarda üretim şefi ve kitle örgütleriyle seçkin siyasal örgütlerde lider oluyordu.

Kadınlar okulları, hastaneleri, kültür kurumlarını yönetti, spor ve sanat alanlarında öne çıkmaya başladı, hükümet organlarında ve partide önemli karar verici konumlara geldi.

Ayaklanma savaşımına katılmış ya da ilk önemli reformlarla kazanılmış olan kadınlar -kısacası, yeni iktidarın kendi iktidarlara olduğunu kavrayan kadınlar- yapılması gereken düzinelerle işi yaparak kendi sınıf çıkarlarını savundu.”

kadının kafasına her an inmek üzere ya kocasının ya da ailesinden herhangi bir erkeğin elindedir. O her türlü insani gelişmeden uzak kendi kaderini yaşamak zorunda kalır.

Sosyalizm, kapitalizmin yarattığı kırla-kentin ayrılığına son vereceğinden kırsal kentin hizmetçiliğinden, kente bağımlılığından kurtarır. Öncelikli olarak tarımda sosyalist kolektif üretimin örgütlenmesine geçilmesi, bilim-teknikğin tarımsal üretimde yaygın kullanılması, sanayi üretiminin bir kısmının kırsala kaydırılması, aynı zamanda eğitim, donanımlı sağlık merkezleri, anaokulları, kütüphaneler, sanat merkezleri, vb. vb. yerlerin yaygınlaştırılmasıyla sosyal yaşantının yükseltilmesi de tarım emekçilerinin yaşamını baştan sona değiştirecek sosyalist hedeflerdir. Sosyalizmde kentli halkın hizmetindeki tüm olanaklar köylünün hizmetine de sunulur. Bu köklü değişimlerle nasıl kırsal ve kent arasındaki ayrımı gidermenin yolu açılıyorsa kırsaldaki kadının erkeğe eşitlenmesinin de yolunu açacaktır. Böylece köylü kadının erkeğe eşit konumda çalışmasının karşılığında eşit ücret almasının, eşit haklardan yararlanmasının koşulları oluşurken tarım emekçisi kadın sosyalizmde , ailesine, kocasına bağımlılığından, en geri geleneklerin cenderesinden, toplumdan yalıtılmışlığından ve tüm yoksunluklardan kurtulur. Sosyalist önlemlerle toplumsal yaşamın her alanına rahatlıkla katılma ve gelişme fırsatı bulur.

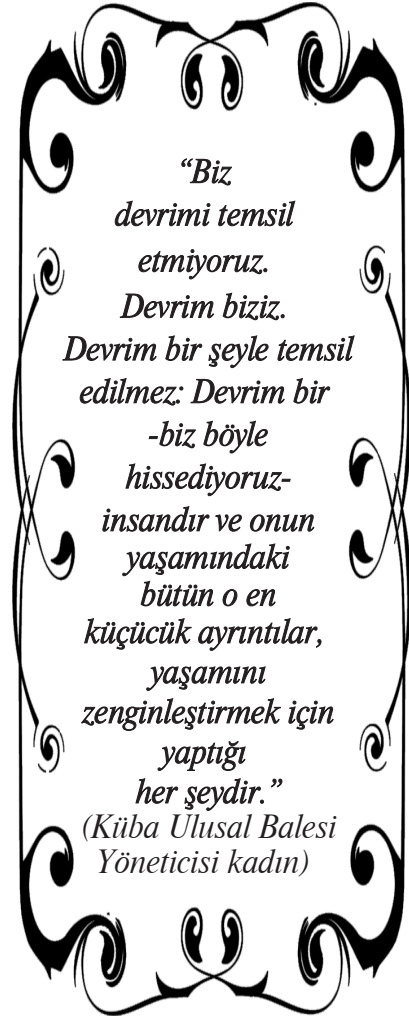
Burjuva toplumda erkeğin evin esas besleyicisi misyonu bizzat kapitalist sistem tarafından kaldırılmış olsa da, özel mülkiyet sistemi varlığını koruduğundan, toplumsal düşünüş bu yöndedir. O soyun devamını sağlayacak olandır. Erkek, yaşlı anne-babasının yaşam sigortasıdır. Bu nedenle her türlü hakta olduğu gibi eğitim hakkı da öncelikli olarak erkek çocuğun olur. O okuyup meslek sahibi olmalı ki ailesine

bakabilsin... Bu düşünüş (birkaç on yıldır) kızlar için evliliğin bir geçim kapısı olmaktan çıkmasıyla birlikte değişmeye başladıysa da, yoksul emekçi ailelerde, tüm çocukların eğitim masrafları karşılanamadığından her zaman öncelik erkek çocuklarının olur. Kadın çoğunlukla eğitimden, mesleki kalifikasyondan yoksun olduğu için vasıfsız kol emekçisi olarak çalışmak zorunda kalır. Ezilen sınıfın kadınlarının bilimle, kültür ve sanatla uğraşması, bu alandaki yeteneklerini geliştirebilmesi neredeyse imkansızdır.

Sosyalizm, kapitalizmden miras aldığı kafa ve kol emeği arasındaki genel ayırımın giderilmesi yolunda önlemler alır. Eğitim ayırmsız ve ücretsiz herkesin hakkıdır. Sosyalist devlet, özelde ise kadının eğitimi, üretimdeki eksik mesleki bilgisinin tamamlanması, nitelikli işçi olması, bilimsel ve teknik alanda gelişebilmesi ve toplumsal gelişmeye kafa emekçisi olarak katılabilmesi için eğitim alanında özel düzenlemeler yapar. Kadının öncelikli olarak eğitilmesi, onun her konuda yetkinleşmesini ve toplumsal yaşamın her alanında eşitsizliğinin giderilmesini hızlandırır.

Kapitalizmde tamamen sermaye sınıfının çıkarları doğrultusunda, yoksul çoğunluğun ezilmesine, baskı altında tutulmasına hizmet eden burjuva siyaset, doğal olarak emekçi kadınların katılabileceği bir faaliyet olamaz. Ancak sosyalizmde kadın yalnızca üretime değil, sosyalist üretimin ve ekonominin planlanmasına da aktif olarak katılabilir ve devlet yönetiminin her kademesinde bulunabilir. Sosyalizmde **“her mutfak kadını, devlet idare etmesini öğrenmelidir”** (Lenin), öğrenecektir de.

Sosyalizmin zaferiyle kadının evdeki ve toplumdaki yaşamı köklü bir değişime uğrar. Kadın ilk defa sosyalist üretimle birlikte kökten değişen toplumsal ilişkiler içinde erkeklerle tam hak eşitliğine kavuşur. Emekçi kadın sosyalist toplumun hem toplumsal üreticisi hem de toplumun yeniden üreticisi anne olarak hak ettiği değeri kazanır.

İki cins arasında her türden ekonomik toplumsal eşitsizliklerin giderilmesi ile kadınlara erkek yalnızca ve gerçekten birbirlerini sevdikleri için birlikte olurlar. Kadın ve erkek bütün ekonomik kaygılardan uzakta “yarın ne olacak” korkusu duymadan sevdiği insanla beraber olur. “... o zaman karşılıklı duygudaşlıktan başka güdü de kalmaz.” (Marx) Ve gerçek aşk o zaman yaşanır, kadın kocasına, koca karısına eş olur.

Son olarak, “**İnsandan insana dolaylımsız, doğal, zorunlu ilişki, kadın erkek ilişkisidir. Bu doğal, cinsil ilişki içinde insanın doğayla ilişkisi dolaylımsız olarak insanla ilişkisidir... Bu ilişkiden yola çıkarak, demek ki insanın tüm kültür düzeyi yargılanabilir. İnsanın kendisi için ne ölçüde cinsil varlık, insan durumuna gelmiş ve kendini böylece kavramış bulunduğu, bu ilişkinin özgünlüğünden çıkar; erkek kadın ilişkisi, insandan insana en doğal ilişkidir. Öyleyse insanın doğal davranışının ne ölçüde doğal öz durumuna gelmiş, insanal özünün onun için ne ölçüde doğa durumuna gelmiş bulunduğu bu ilişkide görünür.**” (Marx)

Sosyalizm bu ilişkiyi en üst düzeye, insana yakışır noktaya ulaştırmanın ilk adımıdır. Kadın erkek arasındaki ayrım ne kadar yok edilebilir ve bu insan ilişkisi ne kadar yükseğe taşınırsa bir toplumun gelişim çizgisi, katettiği yol da o kadardır. Kadının üzerindeki her türlü sömürü, baskı hakimiyet ve gerilik ortadan kalkmadan, kadın özgürleşmeden toplum ileri gidemez...

Sosyalizm **insanı** ileriye taşıyacaktır.

Ulusal Sorun ve Kadın

Kadın, tarih boyunca erkekle aynı yolda yürümüş olmasına rağmen, özel mülkiyet ve erkek egemen sistem içerisinde boynunda taşıdığı, hem cinsel hem de sınıfsal sömürü halkası ile ezilenin ezilene konumundadır. Tarihin belirli bir döneminden sonra da kimi ülkelerdeki kadınların boyunlarına üçüncü kölelik halkası daha eklendi. Ulusal sömürü.

Bizim yaşadığımız topraklar üzerinde birden çok ulus ve ulusal topluluklar yaşıyor. Ancak egemen Türk devleti kurulduğu ilk andan itibaren sadece Türklük üzerine kuruldu. Ve diğer ulusal toplulukları kimliksel, kültürel, dilsel olarak yok sayıyor. Resmi dil zorunluluğuyla, eğitimde Türklük olgusunun yaygın tutulup tarihin çarpıtılarak verilmesi, dinsel ayrılıkları görmezden gelen zorunlu din anlayışı ile özgürlüklerini elde etmek için mücadele edenleri, farklı etnik kimliğe sahip olanları katlederek ya da soykırım uygulayarak bunu gerçekleştiriyor. Bu inkar ve asimilasyon politikalarını günümüze kadar uzatmak mümkün.

Bu coğrafyadaki en eski halklarından biri olan Kürt ulusu bu imha, inkar, asimilasyon politikalarına en çok uğrayan ulustur. Bu imha, inkar politikalarına karşı Kürt halkı sayısız ayaklanmalara ve isyanlara kalkışmış olsada hepsi devlet tarafından kanla bastırılmıştır.

Ama konumuz kadının üçüncü kölelik halkası olan Ulusal sömürü. Bizlerde ezilen ulusun kadınları üzerinde daha çok duracağız. Yani bu topraklar üzerindeki Kürdistanın kadınları.

Ezilen yok sayılan ulusun kadınları olmak. Yani hem kadın olarak namus ve günahlar ikileminin arasına sıkıştırılıp, hor görülerek, dışlanarak, söylediği sözün hatırı olmayan, ikinci cins muamelesi ile cinsel sömürüye tabi tutulmasının, hem de bir işçi-emekçi olarak yaşadığı sınıfsal sömürünün üstüne; yüzyıllardır konuştuğu dilinin, yaşadığı topraklarının, yaşadığı ve yaşattığı kültürünün, ulusal değerleri ile birlikte kimliğinden uzaklaştırılarak yok sayılmak. Yani konuştuğu dili bilinmeyen bir dil, yaşadığı ve yaşattığı kültürü ona ait değil, üzerinde yaşadığı ettiği, biçtiği toprak onun değil ve aslında o yok. İşte ezilen bir ulusun kadını olmak aslında “YOK” olmaktır. Kürt kadınları da bu topraklar üzerinde aynı durumu yaşadı ve yaşamaya devam ediyor.

TC devleti Kürt halkı üzerinde asimilasyon, imha ve inkar politikasını yürütürken Kürt kadınları üzerinde özel olarak durmuştur. Çünkü biliyor ki, her kadın gibi Kürt kadınları da ulusal kültüre sonraki kuşaklara aktaran, temsil ettiği ulusun devamını ve yetişmesini sağlayan bir niteliğe sahip. Ve TC devletinin Kürt halkı üzerindeki baskı ve saldırılarında da Kürt kadınları en büyük acıları yaşayan, en ağır bedelleri ödeyen ve en büyük zorlukları aşmaya çalışan oldu.

Ulusal, etnik veya siyasal çatışmalarda ve savaşlarda intikam duygusunun ilk kurbanları her zaman kadınlar oluyor Kürt kadınlarında aynı zorluklarla karşı karşıya kaldı. TC devleti özellikle feodal değerlerin ağır bastığı Kürt ulusunun kadınlarına karşı tecavüzü, düşmanını kirletmenin, lekelemenin bir aracı olarak kullandı. 15.000'e yakın kişinin öldürüldüğü Zilan ve Dersim katliamlarında yüzlerce kadına tecavüz edilmiş ve küçük kızlar ailelerinden koparılıp farklı illerdeki Türk ailelere götürülmüştür.

1980 öncesinde ve sonrasında da Kürt kadınları bunun gibi durumlarla çok kereler karşılaştı. Köy boşaltmaları sırasında, ev baskınlarında, gözaltılar sırasında birçok kereler tecavüze maruz kaldılar. Ailelerinin gözleri önünde çırılçıplak soyulup taciz ve işkence edildiler; TC'nin askerleri tarafından tecavüz edilip bunu bir şantaj aracı olarak kullanarak ajanlaştırılmaya çalışıldılar. Hatta gerilla cesetlerine bile tecavüz edilip paramparça edildiler. Devletin askeri ve polisi tarafından Kürt kadınlarına yönelik tecavüzlerin ve tacizlerin çok yaygın yaşanmasına rağmen, kadınlara yönelik cinsel suçların çok büyük bir kısmının resmi kaydı yok. Ancak Gözaltında Cinsel Taciz ve Tecavüze Karşı Hukuki Yardım Büro'suna son 14 yılda 345 tecavüz başvurusu yapılmış ve çoğunluğunu Kürt kadınları oluşturuyor. Ve tecavüzü gerçekleştirenlerin çoğunluğunda polis ve asker. Maalesef Kürt kadınlarının bedenleri ve ruhları sadece sıcak çatışmalarda alt üst olmadı; hayatlarının her evresinde Kürt olmak ve kadın olmaktan dolayı ayrımcılığa ve baskılara

maruz kaldılar. Savaşın dehşetli yüzünü, Kürt kadınları yaşamlarının her evresinde gördü ve çeşitli şekillerde yaşadı.

1990'lara doğru yoğunlaştırılan zorunlu göç ile de Kürt kadınları bir çok zorlukla karşılaştı. TC'nin Kürdistan toprakları üzerinde gerçekleştirdiği zorunlu göç, daha çok Kürt halkının toprakları üzerinde edinmiş olduğu kültürel değerlerini ortadan kaldırmak, ucuz iş gücü olarak kullanmak, birlikteliklerinin yarattığı gücü dağıtmak, dilini unutturmak, kimliğini yok etmek ve kimliksel bunalım içine sokmak, ve bütünlüklerini yok etmek amaçlarıyla yapılmıştır. Yıllardır gerek çıkardıkları yasalarla, askeri zoruyla, Kürdistan bölgesine Türkleri yerleştirerek, Kürt halkını kimliğini ve özgürlüğünü kazanma mücadelesinden uzaklaştıran,

TC devleti; hem geçim kaynaklarını tüketerek hem de askeri zorla Kürt halkını kitlesel olarak göçe zorladı. Göç sırasında TC askerleri köylerde silah dağıtıp insanları korucu olmaya zorladılar; koruculuğu kabul etmeyenlerin hayvanlarını telef ettiler köylerini yaktılar. Bir yanla halk varından yoğundan ettirilip yaşadığı toprakları terketmek zorunda bırakıldı. Geldikleri yerlerde hiçbirşeyi olmadan o şehirlerde ayakta kalabilmek için en kötü koşullarda en ucuza çalışmak zorunda bırakıldılar. Tabii, Kürt halkı bu göç sonrasında batı bölgelerinde tanımadıkları bir dil ve kültür karşısında aşağılanmaya, hor görülmeye, dışlanmayada maruz kaldılar. Göç edilen batı illerinde alt sınıf muamelesi gördüler ve geçimlerini sağlamak için de " ne iş olursa yapar" durumuna düşürülerek ucuza çalıştırıldılar. Şehirlere geldiklerinde, hayatta kalabilmek için her türlü işi kabul edecek derecede mülksüzleştirilmiş ve yoksullaştırılmışlardır. Gerek iş için olsun, gerek komşuluk ilişkileri için olsun ya da oralardaki yaşama ayak uydurmak için olsun, çok yönlü bir baskılanma içindedirler. Bir de, güvenlik güçlerinin baskılarının göç ettikleri yerde devam etmesi de ayrı bir baskılanma yaratır. Okumak genç kızlar için hem aile

"Kürt halk hareketi ileri bir harekettir. Demokratik bir gelişme göstermiştir. Bu, halkın devrimci gelişme göstermesidir. Köleleştirilmiş bir halktan, özgürlüğü için savaştan bir halk yaratıldı. En önemlisi kadın devrimini yaratmasıdır. Kürt kadını, uyandırıldı, harekete geçti, örgütlendi. Devrimin en etkin dinamiği olarak yerini aldı. Bu, Kürt halkı için tarihsel bir ilerlemedir."

içinde hem de dışarıda daha iyi hareket etmenin bir aracı olarak görülürken; gördükleri eğitim ile birçoğu tamamen kimliklerini kaybetmekle yüz yüze kalmaktadır.

Bu göçün Kürt kadınları üzerindeki etkileri de ağır oldu. Bu göçle, Kürt erkekleri askerlikte öğrendikleri az da olsa Türkçe ile bu zorlukların üstesinden gelmeye çalışıyorlar. Ancak Kürt kadınları dışarıda bilmedikleri bir dilin konuşulması, kendi konuştuğu dilin yadrganması, bilmedikleri

bir yaşam tarzı ve dışlanma karşısında eve kapanmak zorunda kaldılar. Birçok Kürt kadını, Türkçeyi ilk defa geldikleri yerde duyduklar. Bir yere gittikleri zaman mutlaka yanlarında Türkçe bilen birileri olmak zorundaydı. Kürt dilinde eğitim yapmak ve kamusal anlamda hizmet sağlanmasının yasak olması Kürt kadınlarının kamu hizmetlerinden yararlanırken sürekli sıkıntı yaşamalarına sebep oluyor. Hastanelerde, mahkemelerde, yada diğer resmi makamlarda Türkçe bilmemesinden kaynaklı yadrganıp hakarete maruz kalıyor ve birçok zaman da fiili saldırıya uğruyorlar. Örneğin bunlardan bir tanesi 2011 yılında Şanlıurfa’da yaşandı. Doğum için hastaneye giden bir kadın hemşirelerin hakaretine uğruyor ve sedyeden düşürülerek serçe parmağının kırılmasına sebep olundu. Yani bir insanın kendi dili ve kültüründen dolayı yadrganıp dışlanması, bir alt insan muamelesi görmesi...

Hatta batı illerinde birçok kez Kürt halkına alt kimlik aşağı ırk uygulaması olarak “kıro” “cahil, geri” “kuyruklu kürtler” gibi söylemlerle lekelendirilmeye çalışıldılar. Acımasız, katı örf, adet ve geleneklere sahip geri, cahil, eğitimsiz, uygarlıktan uzak yaşayan insanlar olarak gösterilerek Türk halkı içerisinde Kürt halkına karşı bir ön yargı oluşturmaya çalıştılar. Bir Türk’ün kafasında şekillenen Kürt, küçük yaştaki kızları zorla evlendiren, namus davası gibi uygulamalarla genç insanları öldüren, kadınlara söz hakkı tanımayan, korunması gizlenmesi gereken bir mahlu kat oluyor. Ancak bu olguların birçoğu doğru olmakla birlikte sadece Kürt halkı içerisinde yaşanan olgular olmadığını söylemeliyiz. Genel olarak birçok dünya ülkelerinde kadına uygulanan şeylerdir ki, bu daha çok kadına bakışın bir göstergesidir. Bir de kadına uygulanan bu durum iç

anadolu bölgesinde de gerçekleşiyor. Hatta birçoğu türkülere konu bile olmuştur. Okuma yazma oranı oralarda da düşüktür. Sadece oralarda değil Türkiye'nin her tarafında kadın, söz hakkı tanınmayan ikinci cins konumundadır. Bunları anlatırken bu uygulamaları onayladığımız düşünülmessin. Asıl değinmek istediğimiz bu değerlendirmelerin sadece Kürt halkı ve kadınları üzerinden dillendirilip onlara atfedilmesinin politik ve siyasi bir nedeni olduğunu anlatmaktadır. Onları, Türk toplumu içerisinde küçük düşürmek, aşağılamak, cahil, geri, göstererek Türk ulusu ve kadınlarının altında olan bir halk durumuna düşürmek amacı vardır. Ve buradan yola çıkarak o bölgenin “güçlendirilmesi ve geliştirilmesi” için sözde harekete geçilir ki, aslında asimile etmek için kadınlar üzerine yüklenerek “ haydi kızlar okula” kampanyası ile onları sözde eğitimli bireyler haline getireceklerdir. (İstanbul’da bile bu kadar yaygın olmayan anaokulu uygulamasının. buralarda en ücretlilerde bile olması bu açıdan düşündürücüdür.) Ama asıl amaç gerici, ırkçı bir eğitimden geçirerek kendi çıkarlarına uygun “iyi Kürtler” yetiştirmek başta değindiğimiz gibi asimilasyon programlarının kadını hedef almasının başlıca nedeni; toplumun yarısını kadınların oluşturmasıdır ve Kürt kültürü ve dili daha çok kadınlar tarafından korunmaktadır. Kadın, çocuğu yetiştiren ve ona dili, kültürü öğreten ilk unsurdur. Bu kesimin asimilesi bir müddet sonra toplumuda asimile edecektir. Tabi bir başka planda “ Aile planlaması” adı altında da asıl işlenmek istenen hem Türkiye hem de Kürdistan’daki Kürt nüfusunun çoğalmasını engellemek.

Sonuçta Kürt olmanın, işçi olmanın, öğrenci olmanın, kadın olmanın, yaşadıklarından dolayı bir şekilde sisteme karşı olmanın getirdiği baskı biçimlerini iç içe yaşıyor Kürt kadınları. Ve tüm bu baskılara karşı mücadele etme çabası içerisinde büyük bir bunalım içine düşürülüyorlar.

Yani TC devleti her ne kadar Kürt halkı ve kadınları üzerinde anti propaganda, asimile, imha, inkar, politikalarını gerçekleştirmeye çalışsada karşısında köklerine ve ulusal değerlerine sıkışıkya sarılmış ve uğrunda ölümü göze almış milyonları buldu. Ve bu milyonlar içerisinde öncesinde söz hakkı tanınmayan, namus adı altında katledilen, kadınlığı aşağılanan Kürt kadını yerine, oğulları ve yakınları katledilen anaların ve eşlerin hesap soran bakışlarını gördüler. Kadınlığını ve ulusal değerlerini özgürce yaşamak ve yaşatmak için sokaklarda en önde öfkeli haykırışlarını ve elde silah bu savaşta bizde “varız” diyen kadınları gördüler.

Tabii ki, bu sürece Kürt kadını bir anda gelmedi. Onu bu derece özgürlüğün arayışına iten birçok neden var. Yukarıda belirtilen durumlarla karşı karşıya kalmak elbette Kürt kadınlarının ileri atılmalarında çok önemli bir nokta ama tek sebep ve kaynak değil. Ayrıca onlara bu denli güçlü bir çıkışı sağlayan asıl güç verdikleri örgütlü mücadeledir.

Öncelikli olarak

Kürt kadınlarının politik arenaya çıkışı 1980 sonrası olduğunu söyleyebiliriz. 1980 darbesinde Türkiye ve Kürdistan’da birçok devrimci, yurtsever, ve demokrat işkence görmüş, tutuklanmış katledilmiş, kaybedilmiş, idam edilmiştir. Bu dönemde Kürt ka-

dınları, tutsak yakını, kayıp yakınları, çocuğu yada yakınlarının katledilmesine karşı ana, eş, kardeş kimlikleri ile sahneye çıkıyorlar. Cezaevleri önünde nöbet tutarak, polisle, askerle karşı karşıya kalarak direniş göstermeye çalışarak politiklaşıyorlar.

Ulusal Kurtuluş Hareketinin çıkışı ile birlikte ailecilik ve feodal yaklaşımların hakim olduğu Kürt ulusu içerisinde bu anlayış daha çok ortadan kalkmaya ve yıkılmaya başladı. Devrim mücadelesinde toplumun

yarısını oluşturan kadınların, mücadelenin yarısını alıp paylaşmasını sağlamak için kadınlarında özgürlük mücadelesinde yer alması sağlandı, bu yanı sıra Kürt kadınının gerçek özgürlüğe doğru ilk adımının önünü açıldı. Hareketin o dönemdeki bakışında kadınların birer kültür taşıyıcısı olarak halkla ilişkilerin geliştirilmesinde etkili olabileceği vardı. Önlerinde duran Filistin intifadası örneğinden etkilenim vardı ki, bu doğaldır. Ayrıca dayanışma, mücadele ve özgürlük kavramları ile Kürt kadınlarına sesleniş ve özellikle yaşanan baskıların kimlik arayışlarını güçlendirmesi kadın-

ların aktif bir biçimde harekete katılımını getirdi. İlk başlarda biraz eksik gelişede 90'lı yıllarda daha bir ön plana çıktı kadınlar ve 93'lere doğru dağ kadrosundaki kadınlar yaklaşık erkeklerin üçte birini oluşturdu.

Ulusal hareketin, Kürt halkına taşımaya çalıştığı ulusal bilinç, diline, kültürüne, kimliğine sahip çıkma anlayışı, kitleler içerisinde yaşam buldu. Özellikle Kürt kadınları hem ulusal olarak yaşadıkları imha ve inkarın yarattığı yıkım, yakınlarının cezaevine konulması ve katledilmelerinin yarattığı acı, hem de yaşadıkları yoksulluğun yıkıntısı ayrıca kendilerinin bu savaş içerisinde maruz kaldığı işkence, tecavüz büyük bir öfke birikimine sebep oldu. Ulusal hareketin de etkisi ile bu öfke isyana ve örgütlü bir güce dönüşmüş durumda. Kürt kadınları kimlik arayışlarını örgütlü güçle birleştirerek daha politik bir nitelik kazanmaya başladı. Daha önce evden bakkala çıkamayan Kürt kadını, gerek eylemler için, gerekse politik çalışmalar için evden çıkıyor, çalışma yürütüyor ve böylelikle toplumsallığını kazanıyor. Kürt kadınlarının aktif olmaları, onları güçlendiriyor, özgüvenlerini artırıyor, bilinçlenmesini sağlıyor. "Eylem umudun anasıdır." sözünü doğrular gibi eylemler içerisinde kendi kendinin yaratıcısı oluyor. Kürt kadınlarını aktif olmaya ve mücadele içerisine çeken önemli bir etken, şehirde ya da dağda mücadele içerisindeki kadınların kendilerinden çok daha özgür, toplum içinde saygınlık görmesi ve itibarının olması ile kendisinde özgürleşme yolunun buradan geçeceğini görmesi.

*“Kürt halkını, Türk halkını ve diğer halkları
 ortak düşmana karşı,
 ortak mücadeleye
 (mücadele birliğine)
 zorlayan nesnel koşullar var.
 Nesnel koşullar uzun bir
 tarihi süreç içinde hazırlandı.
 (...)
 Mücadele birliği politikası
 yalnızca
 tarihsel nedenlerden
 yola çıkmaz, esas olarak iki
 halkın kurtuluşunun
 zorunluluğundan yola çıkar.
 Türk tekelci sermayesi ve
 şoven-faşist devlet
 yalnızca Kürt halkının
 kurtuluşunun önünde engel
 olmakla kalmayıp, Türk
 halkının ve bütün halkların
 kurtuluşunun önünde
 engel oluşturur.
 Aynı ortak düşmana karşı
 bütün halkların
 mücadele birliği,
 kurtuluşunun zorunlu
 kaldırıcı olacaktır.”*

Kürt kadınları örgütlü mücadele içerisinde sadece etkilenme ile kalmıyor ayrıca hareketide etkileyen bir noktaya geliyor. Kadınlar bu mücadele içerisinde sadece ulusal anlamda değil, kadın kimliklerinin mücadelesini de öne çıkarmaya başlıyorlar. Mücadele içerisindeki kadın, hem siyasi arenadaki hem de genel yaşamdaki cinsiyet eşitsizliğinin farkındalığını getiriyor. Kendisine söyleneni yapan kadın imgesinin yerinde artık sorgulayan, üreten kadın vardır. Kadın sorunu ile ilgili paneller ve seminerler düzenliyor, kadın komisyonlarının kurulmasını sağlıyor, kadın kongreleri düzenliyor. Örneğin “namus” adı altında katledilen kadınların cenazelerini onlar sahipleniyor ve onlar kaldırıyor. Daha önce susturulan, eve kapatılan analar, kadınlar şimdi farklı ülkelerdeki kadınlarla biraraya geliyor ve kadın sorunu üzerine tartışmalara katılıyor, Milletvekili oluyor, elde silah dağda savaşıyor.

Kürt kadınlarının en aktif olduğu dönemlerin yoğun faşist saldırıya maruz kaldığı, göçlerin, faili meçhullerin kayıpların verildiği dönem olarak görebiliriz. Kürt halkının yiğit kadınlarını artık kimse dünkü noktaya çekemeyecektir. Kürt kadınları serhıldanlarla kazandığı özgürlüğünü ileriye taşıyacak kadar gelişmiş ve gelişmeye de devam edecektir.

Feminizm ve Kadın

Nedir Feminizm?

Kimilerine göre feminizm, kadın haklarının savunulmasıdır. Peki, gerçekten de sorun kadının hakları sorunu mudur? Kadına erkekle aynı haklar, hatta günümüz deyimiyile “pozitif ayrımcılık” gözetilerek haklar tanımak-çıkarmakla sorun ortadan kalkabilir mi? Bugün Türkiye’de kadınlara tanınan haklar birçok ileri olarak gösterilen ülkelerle aynı olduğu halde, neden kadın cinayetleri inanılmaz artışlar göstermekte ve törelerin, geleneksel yargıların pençesinde yaşamakta ya da milyonlarca kadın baskı ve şiddet görmekte, azgın kapitalist sömürü cenderesinde sıkılmakta, yoksullukla boğuşmakta, mutfak ile çocuk-aile bakımı işinde boğulmaktadır?

Kimilerine göre feminizm, kadının özgürlüğünü istemektir. Peki, feminizm kadının özgürlüğünü nereye koymaktadır? Neyle eşitlemekte, kimden özgür olmasını talep etmektedir? Feminizm kadının özgürlüğü sorununu sistemlerden ayrı olarak ele aldığı ve tüm sistemlerin üstünde erkek egemenliğini gördüğü için özgürlük sorununu erkekten bağımsızlaşma, onun otoritesinden çıkmak olarak kabul eder. Hatta kimi zaman sorunu erkeğin kendisinde görür, yani erkek egemen düzen olarak koyduğu şeyi çoğu zaman tekilleştirir (bireyselleştirir) ve sorunun kaynağını erkekte bulur. Peki, gerçekten de kadının köleliğini yaratan ve sürekli bunu yeniden üreten erkek (egemenlik) midir?

Tüm bunlara geçmeden önce feminizmin doğuşuna kısaca bir göz atmak yerinde olacaktır. Bir şeyin tarihsel kökenini bilmek onu daha iyi anlamamızı sağlar.

Feminizmin ilk ortaya atılışı 17. Yüzyıla denk gelir ve 18 yy.da teorik bir zemine oturtulmaya çalışılır. Bu tarihlere denk gelmesi tesadüf değildir. Kapitalizm ilkel sermaye birikimini vahşi bir sömürü ile gerçekleştirirken bunda en çok kadın ve çocuk emeğini kullanmıştır. Eşitlik, özgürlük, kardeşlik sloganıyla bir yandan kitleleri feodalizmin etkisinden kurtarmaya çalıştılar, çünkü ancak bu sayede yüksek sermaye

birikimi sağlanabilirdi. Öte yandan, bu slogan, kitlelerde bin yılların köleliğine karşı bir uyanışı getirdi. Özgürlük ve eşitlik kitlelerin içlerinde devrim ateşini yaktı, ama kısa sürede görüldü ki, burjuvazi tarafından öne atılan bu slogan, ezilen sınıfların özgürlüğünü ve eşitliğini değil, burjuvazinin özgür ve eşit bir şekilde kitleleri sömürü talebiydi. Yine de ezilen kitleler bin yıllar boyu sürmüş olan köleliğin, geleneklerin yıkılabildiğini ve bunu bizzat kendilerinin yapabildiklerini görmüşlerdi. Feodalizmde en çok ezilen, baskı ve şiddet gören, kölelik zincirlerini en ağır biçimde taşıyan kadın ise burjuvazinin saflarında yeni bir dünyaya uyanıyordu.

1789 Fransız burjuva devriminde burjuvazi henüz devrimci bir sınıf rolünü oynamaktaydı ve ilk defa o yıllarda kadınlar, açıktan açığa kadınlarında hakları olduğunu söylemekteydi. Dönemin en önemli feministlerinden Olympe de Gouges henüz gerçekleşmiş bir burjuva devriminden sonra kadının erkekle eşit haklara sahip olmasını talep ederken kendi dönemi içinde ilericiydi. Miadını doldurmuş bir toplumsal sistemin yıkılışı ve yerine doğan, iktidarı alan yeni bir sistem, yeni bir sınıf vardı.

“İnsan Hakları Beyannamesi yayınlanınca, feminist hareketin yaratıcılarından Olympe de Gouges, bir Kadın Hakları Beyannamesi yayınladı.

“Kadın özgür doğar ve erkekle eşit haklara sahip olur. Temel olarak bütün egemenliklerin ilkesi, kadınla erkeğin birleşmesinden başka bir şey olmayan millettir. Kanun önünde eşit olan bütün kadın ve erkek vatandaşlar, kabiliyetlerine göre ve faziletleriyle, yeteneklerinden başka hiçbir ayrıma uğramaksızın, bütün yüksek onurlara, yerlere ve kamu görevlerine eşit olarak kabul edilebilmelidirler. Kadın darağacına çıkmak hakkına sahiptir, yargıçlar kuruluna yükselme hakkına da sahip olmalıdır... Kadınlar uyanınız!”

Fakat ilk kadın örgütlerinin yöneticileri –Olympe de Gouges, Rose Lacombe- giyotin bıçağı altında can verdiler ve Konvansiyon bütün kadın kuruluşlarını kaldırıp, onları yasaklamayı kararlaştırdı.” (Kadın ve Marksizm)

Burjuva devrimin ertesinde kadının konumu, Medeni Kanun’da “Koca karısını korumalı, kadın kocasına itaat etmelidir” biçiminde geçirilirken, bin yılların gelenekselleşmiş aile yapısı, ataerkillik ve asla dokunulması düşünülmeyen ve oysaki en başta kadının olmak üzere insanın köleliğini getiren özel mülkiyet anlayışı korunmuş oluyordu. Elbette burjuvazi, bu kadar özgürlüğü fazla görmekle kendini korumaktan başka bir

şey yapmıyordu, çünkü burjuva kadınlar bu devrimle önceki toplumun kendilerine biçtiği yaşamın değişimini talep ederken işçi ve yoksul emekçi kadınları da etkiliyorlardı. Nasıl ki, burjuvazi özgürlük, eşitlik, kardeşlik sloganıyla geniş emekçi yoksul yığınlarda başka bir düşü uyandırıyor olsa aynı şey geçerliydi. Ve sonunda nasıl ki, emekçi sınıflar burjuvazinin bu üç sloganının yalnızca burjuvalar için olduğunu, kendileri için ise hala kölelik anlamı taşıdığını anlama kabiliyeti göstermişlerse, emekçi kadınlar da kendi sınıflarının farkına vararak burjuva kadınların, kadın özgürlüğü ve eşitliği için koydukları taleplerin kendilerini kurtarmadığını ve kurtaramayacağını anlayacaklardı. Bu açık bir tehlike olarak görüldü. Çünkü bin yıllardır ezilenin ezileni olarak yaşayan kadınların özgürlüğü talep etmeleri, sınıflı bir toplumun temeline yeni dinamitler yerleştirmek gibiydi. Böylece burjuvazinin kendi kadınlarının başını çektiği kadın örgütlerini yasaklarken de gayet sınıf bilinçli davrandıklarını görmekteyiz. Ancak gelişimin çizgisi burjuvazinin hayal ettiği gibi ilerlemedi.

Burjuvazinin kadınları, sorunu basitçe bir cins sorunu olarak ortaya koyuyorlar ve insan hakları beyannamesinin kadınlara yönelik de düzenlenmesini talep ediyorlardı. Böylesi bir dönemde soruna köklü bir bakışın getirilmesi çok da mümkün değildi. Feministlerin de henüz bu soruna teorik bir bakışı yoktu. Daha sonraları tarihsel bir bakış getirme adına sundukları şeyler ise şöyleydi:

“1.tarihsel olarak bakıldığında baskı altına alınan ilk toplumsal grup kadınlardır.

2.kadın üstündeki baskı son derecede yaygındır, bugüne değin ortaya çıkarılmış hemen hemen bütün toplum biçimlerinde ve kültürlerde vardır.

3.kadın üstündeki baskı, yok edilmesi son derece zor olduğu ve toplumsal değişmelerle, sözelimi sınıflı toplumun yıkılmasıyla kolayca ortadan kaldırılamayacağı için son derece kök salmıştır.

Bütün çözümlerinde cinsler arasındaki genel ana çelişki vardır ve bu çelişki önce ve her şeyden öte aile birliği içinde yaşanmıştır. Başka sözcüklerle, cinslerin eşitsizliğini üreten ve koruyan ilk kurum ailedir.” (Marksizm ve Feminizm)

Feministler kadın sorununda köklü nedenlerle ya da çözümlerle uğraşmak yerine daima sonuçlardan yola çıkmış ve geçici çözümler etrafında dolanmıştır. Burjuvazinin bağrından doğmuş ve sorunun gerçekte asla çözülemeyeceğine kani olmuş bir bakıştan daha ilerisi de beklenemezdi.

“Feminist kuramlar bütünsel değildir ve çelişkilidir. Ama, gerek 1900’lerdeki burjuva kadın hareketinin ‘geleneksel feminizmi’yle, gerekse de marksizmle aralarına sınır koymaları, bütün feminist yazarların ortak yanıdır. “Geleneksel kadın hakçılığı” sonuçta kadının eşit konumuna var olan sistem içersinde ulaşmaya çalışırken, bugünkü yeni feminizm, sistemin ortadan kaldırılması için, çoğunlukla da ‘kadın devrimi’ diye adlandırılan köklü bir dönüşüm için ortaya çıkmaktadır. Ortadan kaldırılacak olan sistem de ataerkilliktir.”

Sorunu yalnızca cinsler temelinde ele almak toplumla, toplumsal sistemlerle insanın bağıni kesmek anlamına gelir. Oysa insan toplumsal bir varlıktır ve yaşayışı ve bilinci toplumsal sistemler içinde belirlenir. Tarihsel olarak baskı altına alınan ilk toplumsal grubun kadınlar olması, kadın üstündeki baskının son derece yaygın ve günümüze kadar ulaşmış olması, sorunun zamansal derinliğini ve köklülüğünü gösterse bile bu sorunun çözülemeyeceğini ispat etmez. Aynı zaman da sorunu üretenin yalnız aile kurumu olduğunu iddia etmek, aileyi de toplumsal sistemlerden ayırmak demektir. Oysaki aile yapısı da toplumlar değıştikçe değışim gösterir ve sorunu her gün yeniden üreten, aile yapısını da, kadının baskı görmesini ve kölece yaşamasını da koruyup var eden sınıflı toplumların bizzat kendisidir. Çünkü bugünkü anlamıyla ilk temelleri atılan aile kurumunun doğuşunu getiren şey sınıflı toplumdur. Anaerkiil düzenin yıkılması sınıfların ortaya çıkışıyla- dır. Toplumun sınıflara, ezen ile ezilene, köle ile köle sahibine bölünmesi, kadını ezilenin ezilene durumuna sokmuştur. Arenalarda kendi yaşam ve özgürlük hakkı için dövüşebilen erkekleri tarih anlatımlarında bulabiliriz ama kadına buna benzer bir olanak bile tanınmamıştır. Kapitalizme kadar gelen sınıflı toplumların hiç birisinde buna rastlanmazken kadının toplumsal üretimde ücretli bir işçi olarak yer alması, yani ekonomik “bağımsızlığı”nı kazanması, harca- dığı emeğin karşılığını bulması birçok şeyin değışimini de beraberinde getirmiştir. O güne kadar kadın yine toplumsal üretimin içindeydi, ama kapitalizmle birlikte toplumsal üretimde yer alış birçok açıdan, bütün önceki toplumlar- dan farklı yaşanmaya başladı. Kapitalizm emeği toplumsallaştırarak, harekete geçirilişini değış- tirerek ezilen sınıfların da örgütlenmesinin yo-

lunu açmış oldu. Bu, kadının da örgütlenmesinin ve özgürlüğünü savunmasının yolunu açtı. Böylece kadınlar ilk defa kendi özgürlüğünü ve cinsler arası eşitliği birlikte ortaya koymanın ve savaşılabilmeyen olanaklarına kavuştu.

Burjuva devrimlerinin ardından sınıflar savaşımı bu sefer de proletarya ile burjuvazi arasında sürmüştür. Her sınıfın kendi kadınları da bu savaşımın bizzat içinde yer almıştır. Proleter kadınların uzun çabaları sonucu kendi sınıf kardeşleri arasında oy hakkını kazanmak da dahil bütün sınıf örgütlerinde birlikte yer almaya başlamaları mücadeleye büyük güç katmıştır. Burjuvazi bu noktada kendi çocuğu olan feminizmin önünü açmaya çalışmıştır. Çünkü, sınıfı kadın ve erkek olarak ayırmak, erkek proleterlerin karşısına kadınları ve tersi kadınların karşısına erkekleri çıkararak bölmek, güçten düşürmek ikisinin birbirine bağlı olan kurtuluşlarını engellemenin basit ve etkili bir yoludur. Yani burjuvazinin henüz devrimci bir sınıf olduğu ve devrimler gerçekleştirdiği dönemin sonralarında feminizm burjuvazinin elinde proletaryayı bölmenin bir aracı olarak varlığını sürdürmüştür.

Bugün Kürt ulusal hareketi başta olmak üzere bütün sosyalist yapıların feminizmin etkisinde olması bu açıdan düşündürücüdür. Kürt kadınları uzun yıllar hem içlerine yönelik hem de devletin imha, inkâr ve baskısına yönelik büyük bir mücadele verdi ve on binlerce kadın mücadelenin en önüne fırladı. Şimdi feminizm ile bu hareket adeta sakatlanmak istenmektedir; feminizmle Kürt kadınlarının özgürlük mücadelesinde ulaşmış olduğu düzey bu yolla engellenmeye çalışılmaktadır. Feminizm erkekle uzlaşmayı reddederken ezen ezilen, sömüren sömürülen ilişkisinin temel bir ilişki biçimi olduğu kapitalist sistemden, onun yasalarından ve yasa koyucularından medet ummaktadır. Oysa ki, Kürt kadınlarının özgürlük mücadelesi bu çerçeveye sığdırılmaz. Feministler her yerde ‘kadın bir mal değildir, alınıp satılamaz’ diye bağırabilirken, akıllarına bir kez olsun sorunun özel mülkiyetten kaynaklandığını ve kapitalizmin temelinde tam da özel mülkiyet olduğu için kadının bir meta haline geldiği gerçeğini getirmezler. Hal böyleyken sosyalist sistemlerin en radikal eleştirmeni yine feministlerdir. Yani ezen ile ezilen, sömüren ile sömürülen ilişkisine tamamen son veren bir sistemi, kadınların özgürlüğü için her türlü yasayı çıkaran, yaşamda uygulayan sosyalist sisteme, feministlerin düşmanlığı nasıl açıklanır? Kimi “sosyalistler” başta olmak üzere, bazıları da sosyalistlerin ve sosyalist ülkelerin kadın sorununa indirgemeci mantıkla yaklaştıklarını iddia ederek sosyalist feminizmi icat etmişlerdir.

Bunlar feminizmin burjuva ideolojisinin kadın versiyonu olduğunu kabul eden, sınıfların varlığını ve kapitalizmin ne olduğunu bildiğini iddia eden, sosyalizmin ise sorunu çözemeyeceğini söyleyen ama özünde burjuvaziye hizmet eden burjuva içgüveyledir. Kürt kadın hareketi içindeki ister radikal feministler, ister sosyalist feministler olsun hepsi elbirliği ile zincirlerini koparmaya çalışan Kürt kadınlarına zincirleri yeniden takmaya çalışmaktadırlar. Çünkü kadının kurtuluşunda adres olarak sistem içi çözümleri gösterirken, bir yandan da sosyalizm hedefini, sosyalizmin kadınlara nasıl bir özgürlüğü getireceğini en arka plana atmaktadırlar.

Feminizm kadının özgürlüğünü ifade ederken en ileri söylem olarak kadının erkekten-aileden bağımsızlaşma, otoritesinden kopma ve kanunlar önünde eşit haklara sahip olma biçiminde koyar. Oysaki bir kez olsun düşünmez cinsiyetçi yaklaşım erkekler için mi, sınıflı ve özel mülkiyet biçiminde örgütlenmiş toplum için mi gereklidir? Kapitalistler cinsiyetçi yaklaşımı alabildiğine körüklerler, çünkü bu onlara en tatlı karların kapısını açar, yani ucuz kadın emeğinin sömürüsüyle birlikte, bu sayede erkek işçilerin de ücretlerini çekebildiği kadar aşağıya çeker. Bu durum çalışan erkeği de kötü koşullarda çalışmaya zorlar. Çünkü sınıflı toplum evin geçimini erkeğe yüklemiştir, ona verdiği ücreti aile geçindirme üzerinden hesaplar. Feministlerin sorunu yalnızca cinsiyetçi bir bakışla ele alması yaşanan nesnel koşullardan bihaber olması demektir. Kadının erkekten-aileden bağımsızlaşabilmesi için ekonomik bağımlılığın son verilmelidir. Bu ise kapitalizm altında belli ölçülerde gerçekleşmektedir, ancak kapitalizmin bizzat ürettiği işsizlik, kadını yeniden eve hapseder. Kapitalist üretim tarzından kaynaklanan onlarca çelişki ve sorun, kadını kısır bir kurtuluş döngüsü içinde bırakır. Özellikle bugünkü koşullarda kapitalizm var olabilmek için geçmişten gelen bütün gericiliğe var gücüyle sarılmaktadır. Öyle ki, uzun yıllar içinde unutulmuş olan tüm gericiliği yeniden hortlatmaya soyunmuştur. Yani feminizmin sistem içerisinde bir çözüm yolu bulmaya çalışması giderek komik bir hal almaktadır.

Kadının özgürlüğünde en başta talep edilmesi gereken şey kadının özel mülkiyet temelli sınıflı bir toplumdan kurtulmasıdır. Elbette bu, özgürlüğü için temel koşulsuz da asla yeterli değildir. Kadınlar sosyalizmde gerçek kurtuluşlarının temel adımını atarlar, sosyalizm onların özgürlüğünün kapılarını sonuna kadar açarken toplumun her türlü gelişimini üstlenerek kadına şunu demiş olur ***“seni baskı altına alan, görünür ve görünmez onlarca zincirle saran her şeyle ben de savaşağım.”***

Kadın ve Şiddet

Kadına yönelik şiddetin temellerine bakıldığında kadının toplumsal olarak ikincil konumu karşımıza çıkar. Bu ikincil konuma sebep cinsel, sınıfsal ve ulusal ezilmişliklerdir. Şiddet eylemi ya da tehdidi, kadının cinsel ezilmişliğinin dışında, tüm yönlerden yalıtılarak ele alınmaz. Cinsel ezilmişlik kadının sınıfsal ve ulusal bağlarıyla bir bütündür. Ezen cins, ezen sınıf ve ezen ulusun; yani ezenin ellerinde ve iktidar aygıtında kendini fizyolojik, psikolojik her türden baskı ve zor aracı olarak gösterir.

Birleşmiş Milletler'in 1993 yılında kabul ettiği "*Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi*"nde kadına yönelik şiddet şöyle tanımlanmaktadır: Kamusal ve özel alanda gerçekleşen, kadınların fiziksel, cinsel, duygusal zarar görmesiyle sonuçlanan ya da sonuçlanması muhtemel olan, her türlü cinsiyet temelli şiddet eylemi veya bu eylemin yapılacağına dair tehdit ya da zorlama ve keyfi olarak özgürlüğün kısıtlanması.

Bu ve benzeri burjuva ideolojilere ait tanımlamaların en ileri gidebileceği nokta, kadının sadece bir cins olarak ezilmişliğini dile getirmek olabilir. Bu tür tanımlamaların en şatafatlısında bile, kadın cinsini diğer toplumsal bağlarından soyutlanmış, sorunu tekil örneklerle indirgenmiş olarak bulursunuz. Şiddet sadece cinsiyete dayanan bir fiilmiş gibi gösterilir. Oysa şiddetin kökleri özel mülkiyetten doğar. Dolayısıyla kadına yönelik şiddeti sınıfsal ve ulusal bağları olmaksızın, erkek cinsine indirgemek tam da burjuvazinin isteyeceği bir durumdur. Sorun gösterilmeye çalışıldığından daha çaplı, çözümse ancak soruna doğru ve sağlıklı yaklaşmamızla olanaklıdır. Şiddeti kendi diyalektik bağları içinde ele almak dolayısıyla (günümüz için) mutlaka kapitalist sistemle bağını kurmak gerekir.

"Kadın ve Şiddet" konusunda kadına yönelik şiddeti cinsel, sınıfsal, ulusal bağlarıyla bir bütün içinde, ele alma noktasında en güzel cevabı 25 Kasım'ın kendi tarihçesi verecektir.

Önce 1981'de Dominik'te Kolombiya'nın başkenti Bogota'da toplanan I. Latin Amerika ve Karayip Kadınlar Kurultayı'nda 25 Kasım "*Ka-*

25 Kasım'ın Tarihçesi **KELEBEKLER**

Mirabel Kardeşler...Patria, Minerva ve Maria...

Dominik Cumhuriyeti'nde, 1960 yılının 25 Kasım sabahında bir uçurumun kenarında 3 kadın cesedi bulundu. Ertesi sabah yayınlanan gazetelerde bu ölümlerin bir kaza sonucu meydana geldiğini anlatan bir haber çıktı. Ama gerçek görüldüğü gibi değildi... 25 Kasım 1960 yılında Mirabel kardeşler, Trujillo diktatörlüğünün askerleri tarafından arabalarından zorla indirilerek tecavüz ve işkenceyle katledildiler...

Mirabel Kardeşler Salcedo'da Ojo de Agua adlı köyde doğmuşlardır. Trujillo diktatörlüğüne karşı mücadele etmişlerdir. Mirabel kardeşler, ülkelerinde siyasal özgürlük için kararlılıkla mücadele ederek, Latin Amerika'daki diktatör Rafael Leonidas Trujillo'ya meydan okumuşlardır. Bu yüzden diktatörlük tarafından baskı görmüşlerdir. Ve pek çok kez zindana düşmüşlerdir. Clandestina Hareketi'nin öncülerinden olan Patria, Minerva ve Maria Mirabel kardeşlerden birinin kod adının Kelebek olmasından da esinlenerek; o günden sonra bu üç kız kardeş "Kelebekler" adıyla efsaneleşerek anılmaya başlamışlardır.

dına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele ve Uluslararası Dayanışma Günü" olmuştur. Daha sonra ise 1985 yılında, BM tarafından "25 Kasım, Kadına Yönelik Şiddetin Yok Edilmesi İçin Uluslararası Mücadele" günü ilan edilmiştir. 1981'den bu yana dünyanın dört bir tarafında kadınlar, efsaneleşen bu üç kelebeği anıyorlar.

SORU: Neden kadınlar evlenmeden önce babalarının, evlendikten sonra eşlerinin soyadını alırlar? Yani soy takibi neden kadınlardan değil de erkeklerden yapılıyor? Bu sorunun içinde tüm cevaplar gizlidir...

Soy+Adı=Soy zinciri=Familiya=AİLE

Romalılarda evcil köle anlamına gelen familia; zaman geçtikçe bir tek adama ait bulunan kölelerin tümü anlamını taşımaya başlamıştır. Bir tek adama ait kölelerin tümü, size bir yerlerden tanıdık geliyor mu?

"...Babalık hukuku, servetin çocuklara geçişiyle, aile içinde servet birikimini kolaylaştırır ve aileyi gens karşısında bir güç durumuna getirir; servetler arasındaki fark, soyluluk ve soydan geçme bir krallığın ilk izlerini yaratarak, kuruluş üzerinde etkili olur; önceleri savaş tutsaklarıyla sınırlanan kölelik, daha o zamandan aşiret üyelerinin, hatta kendi öz gens üyelerinin köleleştirilmesi yolunu açar; aşiretten aşirete eski savaş, bu çağdan itibaren, sürü hayvanları, köleler, hazi-

neler kazanmak için karada ve denizde sistemli bir yağmacılık biçiminde, yani normal kazanç kaynağı biçiminde yozlaşır; sözün kısası zenginlik en yüksek iyilik olarak övülür ve değerlendirilir ve zenginliklerin zora dayanarak çalınmasını haklı göstermek için eski gentilice kurallar çiğnenir. Artık bir tek şey eksikti: yalnızca özel kişiler tarafından az zamandan beri edinilmiş bulunan zenginlikleri, gentilice düzenin komünist geleneklerine karşı koruyan ve yalnızca eskiden o kadar hor görülen özel mülkiyeti kutsallaştıran ve bu kutsal şeyi bütün insan topluluğunun en yüce ereği olarak bildiren bir kurum değil, ayrıca mülkiyet edinmenin başka bir deyişle zenginliklerdeki durmadan daha hızlı bir büyümenin art arda gelişmiş yeni biçimleri üzerine genel olarak toplum tarafından yasaya uygunluk mührünü de basan bir kurum; yalnızca toplumda başlamış bulunan sınıflar halindeki bölünmeyi değil, ayrıca mülk sahibi sınıfın hiçbir şeye sahip olmayan sınıfı sömürme hakkını ve onun üzerindeki egemenliği de sürdürüp götüren bir kurum ve bu kurum çıkageldi. Devlet icat oldu.”
(Engels -Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni)

Aile=Özel mülkiyet=Devlet=Ataerkillik (Erkek egemen anlayış)

“Özel mülkiyet, kadın cinsiyetinin az haklara sahip olmasının son ve en sağlam köküdür. Ve ancak özel mülkiyetin ortadan kaldırılmasıyla kadının tam toplumsal ve tam insani özgürlükleri elde edilebilecektir.”
(Komünist Partisi ve Kadın Sorunu)

Tüm bu olgular arasındaki ilişkiyi en açık biçimde ortaya koyan bir örnek verecek olursak şöyle diyebiliriz; bakirelik, ilk gece hakkı, devlet ve özel mülkiyet... biraz açarsak bakire bir kadın bir özel mülkiyet olarak değerlidir. Ve ataerkillik gereği babaya aittir. Baba kızını kiminle evlendirirse evlendirsün, o toprakların asıl sahibi olarak kızın ilk gece hakkı, kocasından önce toprak beyine aittir. Kısacası o topraklar üzerinde yaşayan herkes ve her şey gibi kız da, kızın bakireliği de toprak beyine aittir. “İlk gece hakkı”nın toprak beyine ait olmasını başka bir açıdan anlatacak olursak; bakirelik el değmemişlik, kirletilmemişlik, kullanılmamışlık anlamları taşır. Kimseyle cinsel ilişki yaşamamış bir kadın da “metanın de-

ğeri” yüksektir. Dolayısıyla kadın cinsi evlilik sözleşmesi yapıp “satılincaya” kadar bakire kalmak zorundadır. Çünkü evlenilirken kadına edilen bir mülk gibi bakılır. Babanın onayıyla yani belirlediği başlık parası vb işlemlerden sonra evlenilir ve kocanın özel mülkiyeti, sahip olduğu mal olunur. Artık soy+adı değişmiş “mal” el değiştirmiştir. Başka bir erkeğe ait olunur, “onun namusu” olunur. 15 yaşında hiç tanımadığı bir adamla evlendirilip 50 yıl evli kalmak, evde baş hizmetçi olmak, çocuk doğurmak ve şiddete ses çıkarmamak ahlaklı, namuslu olmak sayılır. Ne de olsa köle efendisine başkaldırmamaktadır. Bu da çok ahlaklıcadır. Çünkü özel mülkiyet kutsaldır. Ve ona bağlı olan devlet ve ailede kutsaldır.

Tüm bu bağları içinde kadınlara uygulanan şiddeti, diğer tüm şiddet türlerinden ayırarak soruna sadece kadınların karşı çıkması gereken bir olguymuş gibi yaklaşırsak gerçeği doğru saptayamayız. Kadına yönelik şiddeti alttan alta meşru gösteren ve yaşanan korkunç rakamlardaki cinayetleri “cinnet,, deyip anlayışla karşılamaya hazır bir sistem var

karşımızda... Adalet mülkün temelidir. Evet, çok doğru özel mülkiyet devletin teminatıdır ve mülkiyeti olmayanlara adalet yoktur. Son 7 yılda Türkiye’de kadın cinayetleri % 1400 artmış, Türkiye Avrupa 1.si olmuştur. Katillere verilen komik cezalar, “iyi halden”, “pişmanlıktan”, “ağır tahrik indiriminden” azaltılarak hemen salıverilmelerine sebep oluyorsa... Adalet kimden yanadır? Ve gerçekten katil cinayetleri tek başına mı işlemektedir.

Her şeyin başında özel mülkiyetin varlığı vardır. Özel mülkiyetin varlığı devleti zorunlu kılar ve her şey birbiri ile bağlantılıdır. Yani böyle bir devletin adaleti ancak mülkiyeti olanlar için vardır. Dolayısıyla adalet tecavüzcü polislerden, tecavüzcüsü ile evlendirenlerden; Hüseyin Üz-

mez'lerden ve N.Ç.'de olduğu gibi 13 yaşında kendi rızasıyla (içlerinde birçok devlet yetkilisinin de bulunduğu) 26 kişiyle birlikte oldu diyenlerden yanadır... Yasalar özel mülkiyeti korur; yasaları polis korur; polisi devlet korur; devlet dinle (recm ederek, dayak cennetten çıkmadır diyerek, kaderine boyun eğdirerek, alın yazısı bu deyip şükrettirerek); medya ile (bıçaklanan kadının kanlar içindeki resimlerini boy boy yayınlayarak, izdivaçlarla mantık evliliği adı altında maddi çıkarılara dayalı evlilik sözleşmeleri yaptırarak, pembe dizilerle, kadın cinselliğini metalaştıran reklamlarla); eğitim kurumlarıyla (kızlar erkekler ayrı otursun, etek boyu uzun olsun, zorunlu din dersleri ve gerici müfredatlarla ve bu müfredatlar da kadın erkek ayrımcılıklarını içselleştirerek); dil ile (saçı uzun aklı kısa, kızını dövme-yen dizini döver, sırtından sopayı karnından sıpayı, gelin dediğin dövülmeye sövülmeye gider, kız kısmının dili değil eli işler, elinin hamuruyla erkek işine karışma ve daha nice sözler) ve tüm bunların yanında gerici gelenek, göreneklerle ve toplumsal baskıyı onaylatarak ayakta kalır.

Gelelim böylesi derin bir soruna sistemin ürettiği komik çözümlere: Elektronik kelepçe... Elektronik kelepçe kadın sorununu çözmeye yetmez. Kadın sorunu toplumsal sorunların köklü bir parçasıdır. Tek başına çıkan yasalar da kadınları özgürleştirmeye yetmez. Kadına şiddetin sorumlusu, günah keçisi; koca, baba, ağabey, sevgili dersek sistem buna izin verir. Peki kadına şiddetin sorumlusu, bunca kadın cinayetinin sorumlusu bu devlet onun polisi, onun adalet anlayışı, burjuva sınıfın yoz kültürü, kadını metalaştıran özel mülkiyetin kapitalizmin doğası kadını döven de, aşağılayan da, satan da Koçlar, Eczacıbaşılar, Sabancılar, İhlas, Alarko holdingler vb dersem?

Eğer kadına şiddetin sorumlusu olarak: suçlu babam okutmadı ders; eğer suçlu kocam dövdü ders; suçlu ağabeyim sevdiğime vermedi; sevgilim giydiklerime karıştı; dini yasaklar cahil bıraktı, bu yasalardan

cesaret aldı, yasalar değişsin; suçlu eğitim kurumları, okullar ve uygulanan müfredatlardır değişsin; suçlu medyadır, eğitici programlar çıksın; ve hatta suçlu bazı polis memurlarıdır, cezalandırılsın dersin; elbette sistemden bir iyileştirme, bir yenilik istersin ama bunun politikadaki adı reformizmdir, feminizmdir ve böyle şeyler, bu sistem açısından büyütülecek bir şey değildir. Bu talepleri, kapitalizm bazı değişikliklerle sağlayabilir.

Ama sorunun kaynağı özel mülkiyet ve kapitalist sistemdir ve uygulayıcısı devlettir; bu çarkın tüm dişlileri ona bağlı dönüyor; bozuk düzende sağlam çark olmaz dersem!... Namus cinayeti = özel mülkiyet cinayetidir dersem! Özel mülkiyeti, kapitalist devleti yıkalım dersem!... Seni komünist seni, seni vatan millet karşıtı, seni bölücü seni, sen kız mısın kadın mısın? Nesin sen belli değil, belinin kırılması lazım senin, çocuğunun düşürülmesi gerek!!!!!!!

Bize göre insani olanı, sosyal olanı, sosyalist olanı istemiş oluruz. Sorunun şah damarını tutmuş oluruz. İnsan oluruz. Kadına yönelik şiddeti tüm bağları içinde ele almış oluruz. Ancak sisteme göre asi, isyankâr, terörist, cadı, yıkıcı, bölücü, kâfir oluruz. Şiddetin kaynağı da özel mülkiyettir. Bir insanın başka bir insana sömürüsü var olduğu sürece hangi cins olursa olsun şiddet, baskı ve cinayetler sürer. Özel mülkiyet ortadan kalktığı anda sınıflar, savaşlar, sömürü de ortadan kalkar.

Ebu Garip Cezaevi'nde Irak'ta yaşananları bir hatırlayalım. ABD'li kadın askerler Irak'lı Arap erkeklerle işkence yapıyorlardı. Bu fotoğraf kareleri tüm dünyaya gösterilmişti. Bu kareler şiddetin sadece cinse dönük olmadığını sınıfsal ve ulusal temellerinden koparmamız gerektiğine iyi bir örnek oluşturuyor. Almanya'da Merkel, Türkiye'de Tansu Çiller, ABD'de Condaliza Rice, Hillary Clinton, İngiltere'de Demir Leydi lakaplı Margaret Thatcher... bunlarda burjuvazinin, tekellerin kadınları ve her birisi gerektiğinde savaşı ve şiddeti uygulatanlar değil midir? 90'larda Türkiye'de en büyük katliamlar ve faili meçhuller bir kadın başbakan döneminde olmadı mı? ABD'de Condiliza Rice, ABD-Irak savaşında büyük rol oynamadı mı, yine ABD'de Hillary Clinton bugün hala insanlığın sömrülmesinde baş aktörlerden biri değil mi? Yine Türkiye'den ilk kadın pilot olan Sabiha Gökçen Dersim halkının üstüne 1938'de bombalar yağdırmak için görev üstlenmedi mi?

%1400?... Kadın cinayetleri 2002-2009 arasında % 1400 oranında arttı. Bu rakam neyin ifadesi sizce? İktidarını yitiren sadece bu sistem değil, erkek egemenlik de artık "yeni kadın"a dar geliyor. Çünkü kadınlar artık okuyor, çalışıyor, hakkını arıyor. Sevdiğini seçiyor, boşanıyor, kendi kaderini belirliyor. Kadınlar artık eskisi gibi değil. Çünkü uğradığı

baskı ve şiddete karşı sessiz kalmıyor, mücadele ediyor. Bu kâbustan kurtulmanın yolu ne elektronik kelepçe, ne aile bakanlığı, ne bir iki madde ve yasayı yenilemek, ne de sığınma evlerinin çoğaltılması. Bu önerilerin hepsi kapitalizm tarafından verilebilir düzenlenebilir taleplerdir. Sorun; sistemin iyileştirilmesi değil, sorunun kaynağı olan özel mülkiyet ve sınıfları ortadan kaldırma sorunudur. Var olan bu öneriler, ancak şiddet oranını düşürebilir veya öteleyebilir. Ancak bataklıkta sinek avlamakla bataklığı kurutamayız. Erkekle kadın arasındaki ezme-ezilme ilişkisine karşı çıkarken aynı zamanda ırkçılığa, faşizme ve kapitalizme de karşı çıkmalıyız.

Kapitalist toplumun durumunu en iyi kadınların durumuna bakarak anlayabiliriz. Cinayetler, fuhuş, boşanma, ikili ilişkilerde yozlaşma; kapitalist sistemin çürümesinin göstergeleridir. Güldünyalar, Ayşe Paşalılar, N.Ç.’ler çürüten kapitalizmin yüzüdür. Kapitalist sistem her gün cinayetleri sıradanlaştırıyor. Trafik kazası gibi haberler yaparak medyanın kar malzemesi haline getiriyor. Ve bizi cinayetlere yabancılaştırıyor, duyar-sızlaştırmaya çalışıyorlar.

Kapitalizmde kadınlar için tam hak eşitliği yoktur. Kadınların kendi kaderlerini belirleme hakkı ve özgürlüğü yoktur. Boşanma özgürlüğünü savunanları ayrılıkçılıkla suçlamak ikiyüzlülüktür. Bu yüzden “aileyi, elimizde kalan son kalemizi de kaybediyoruz” diye hayıflanıyor burjuvazi.

Sığınma evleri çözüm değil, sorun karşısında sadece önlem almaktır. Ayrıca kadınlar sığıntı değildir. Şiddet karşısında kadını böyle saklanmak zorunda bırakmak çaresizliğini biraz olsun geciktirmektir. Şiddet uygulayan hapsedilmeli ve toplum korunmalıdır. Örneğin sosyalizmde şiddet tehdidi veya fiili cezalandırılır. Çünkü sosyalizm ezilenlerden yanadır. Kapitalizmde ise şiddete uğrayan, tecavüze uğrayan kadınlar kınanılmak zorunda bırakılıyor, sığınma evlerine kapatılıyor. Çözüm değil erteleme öneriliyor.

Aralık 2011’de Mısır’da ki protestolarda eylemci bir kadının onlarca polis tarafından korkunç bir şekilde dövülmesine tepki gösteren Hillary Clinton ve Erdoğan’a ancak gülebiliriz... Ya da bazı gerçekleri hatırlatabiliriz. 2005 8 Mart’ına ne dersiniz. Feministler Kadıköy’de yapmıştı ve hiçbir sorun çıkmamıştı. Ancak 8 Mart mitingini Beyazıt’ta yapan biz Emekçi Kadınlarında (EKA) içinde olduğu devrimci siyasetlerin kadınları saçlarından sürüklenmiş, onlarca polis tarafından kadınlar adeta linç edilmişti. Dönemin devlet bakanların birisi olayla ilgili şu açıklamayı yapmıştı: “Sanırım biraz ölçününün kaçtığı anlaşılıyor. Kaldı ki hanımlara biraz daha nazik davranmakta fayda var. Ancak eleştirenler kendi uygu-

lamalarını da göz ardı etmemeli, hata yapılabilir. Büyütmeye gerek yok”. Peki o zaman başbakan Erdoğan ne demişti: *“Provokasyona neden olmamak veya o provokatörlerin oyununa gelmemek gerekir.”* Televizyonların dayak görüntülerini defalarca göstermesi üzerine ise, *“Şimdi önce bunu bizim medyamız çok abarttı, çok abartıyor. Adeta Avrupalıya buradan servis yapılıyor”* Yine aynı sene ve yine 8 Mart mitinglerinde Van ve Mardin-Kızıltepe’de Kürt kadınları hunharca dövülmüş, analar yerlerde sürüklenmişti.

Kendi dönemlerinde kadın cinayetlerinin % 1400 artmasını perdelemek için, 25 Kasım 2011’de “Biz de varız” bildirgesine imza atan TBMM Başkanı, kadınlara yönelik en büyük ayıbın şiddet olduğunu belirterek, *“Bir ülkede demokrasinin kalitesi için birçok gösterge vardır. Ama bana göre en önemli göstergenin başında kadına yönelik uygulamalar vardır”* diyor. Nasıl da dokunaklı değil mi? Kadına yönelik şiddete karşı mücadele için açılan “Biz de varız” bildirgesine imza atarken, AKP kendi döneminde gerçekleşen bu inanılmaz artış karşısında yaşananlar için *“Bunlar münferit olaylardır”* diyebiliyor. Kadına şiddeti kadını toplumsal olarak geriye itmenin bir aracı olarak kullanıyorlar. Şiddet ve cinayetler adeta özendiriliyor, meşrulaştırılıyor, sıradanlaştırılıyor. Kadın cinayetleri kadınlara boyun eğdirmenin bir aracı haline getiriliyor. “En az üç çocuk” söylemi boş bir laf değil, kadının ekonomik ve sosyal çıkışsızlıkları, çocuk bakımının neredeyse tamamının anneye ait olduğu bu koşullarda üç çocuk söylemi; kadını eve hapsedmenin, toplumsal yaşamın dışında bırakmanın vesilesidir. Kadın ve Aileden Sorumlu Bakanlık, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olarak değiştirildi. Yani kadın, aileden bağımsız tanımlanmıyor ve ele alınmıyor. Ne demek bu, aile içinde ki kadınların sorunlarıyla % 1400 öldürülecekleri kadar ilgilenirim ama ailesinden bağımsız kadınlarla hiç ilgilenmem... “Kız mıdır, kadın mıdır belli değil”, söylemi iktidarın kadınlara yaklaşımının gerçek yüzünü bize göstermektedir. Kapitalist sistem ve iktidar için, baş düşman hakkını arayan, mücadelecisi, militan kadınlardır.

Kadınlara Katili Kim?

Kadına yönelik şiddetin üst başlığı ister namus, ister töre, ister cani koca adını alsın yaşanan olayların sonuçları aynı. Boşanmak istediği için veya kıskanıldığı için vurulan, yakılan, bıçaklanan, döve döve öldürülen kadınlar... Ve biz 21. yüzyıldayız. Ama bugün işçi, köylü, en çok da ev kadınları (ev içi emekçileri), şiddet görüyor. Ne yazık ki bir tokat olsun şiddet görmedim diyecek kadın neredeyse yoktur...

-ABD'de 90 saniyede bir kadın tecavüze uğramaktadır. Her yıl dört bin kadın dövülerek öldürülüyor. ABD'de her yıl 4 milyon kadın şiddete maruz kalıyor. Güney Afrika'da her gün 147 kadın tecavüze uğruyor.

-Yılda 135 milyon kadın sünnet ediliyor. Bunların yarısı Mısır ve Etiyopya'da yaşıyor. Bugün dünyada her üç kadından biri fiziksel şiddet görüyor. Her yıl yaşları 5 ile 15 arasında değişen iki milyona yakın kız çocuğu fuhuşa zorlanıyor. Dünyada her 6 dakikada 1 kadına tecavüz ediliyor.

-Hindistan'da her gün 5 kadın çeyiz kavgaları yüzünden ölüyor. Irak'ta savaşın ilk aylarında yirmi bin kadına tecavüz edildi. Her yıl 2 milyon kadın uluslararası kadın ticaretinde kullanılıyor.

-İstanbul'da gözaltında cinsel taciz ve tecavüze ilişkin 326 başvurunun 227'si polis tarafından, 85'i asker ve jandarma, 14'ü özel tim görevlisi, korucu, infaz memuru tarafından gerçekleştirilmiştir. Başvuran kadınların 233'ü Kürt, 63'ü ise Türk'tür. Üç korucu dışında kimseye ceza verilmemiştir.

-Yine emperyalist paylaşım savaşı sırasında Almanlar, Belçika ve Fransa işgalinde ve kamplara topladıkları onbinlerce Rus ve Yahudi kadınlarına da tecavüz etmişlerdir. 1937- 45 yıllarında Japon ordusu Kore işgali sırasında 300 bin Koreli kadını kaçıırarak zorla askeri genelevlerinde çalıştırdı. ABD'liler Vietnam işgali sırasında 1965-70 yılları arasında My Layi Köyü'nde 450 Vietnamlı çoğu çocuk ve kadına tecavüz edip sonra kurşuna dizmiştir.

-2001 ABD'nin Afganistan işgalinde ABD askerleri yüz binlerce Afgan kadına tecavüz etmiştir. Kadınları porno filmlerde oynatmış, Afgan kadınlarını başka ülkelerdeki kadın tacirlerine pazarlamışlardır. Aynı olaylar ABD tarafından Irak'ta da gerçekleştirilmiştir, ancak Irak'taki rakamlar netleştirilmemiş olmakla birlikte çok daha korkunç olduğu tahmin ediliyor.

-1938'de Dersim'de gerçekleştirilen katliam sonrası da yüzlerce kız ailelerinden koparılarak bir daha kendilerinden haber alınmamıştır. Tüm bu istatistikler de bize gösteriyor ki kadın sorununu sınıfsal ve ulusal bağlarından koparırsak gerçek bilimsel sonuçlara ulaşamayız.

Güç, iktidar, ezen mantığında en basitinden en karmaşığına doğru zorun, şiddetin her biçimini görebiliriz. Erkek egemen dili, kültürü, davranış biçimlerini pekiştirerek güçlendirerek ezik, pasif, korunmaya muhtaç kadın figürüne ise timsah gözyaşları dökerek sürekli ve sürekli olarak yeniden yaşanmaları sağlanıyor.

Çürüyen kapitalizmi yok etmeden kadınlar yaşayamaz. Kadınları öldüren ellerine silah, bıçak, kezzap, benzin veren, sırtlarını sıvazlayan, kadın ölümleri karşısında ise “kadına şiddet uygulayan erkek değildir” diyerek erkek egemenliği pekiştiren kapitalist sistemdir. Kapitalist sistemin uygulayıcısı içinde yaşadığımız devlet mekanizmasıdır. Eğitimiyle, hukukuyla, meclisi, anayasasıyla, dini, medyası, aile kurumuyla, bir bütündür. Katili her şeyden soyutlanmış erkek cinsinde görmek yaşananlara at gözlüğüyle bakmaktır. Burjuvazinin takmamızı

8 MART 2005 DÜNYA EMEKÇİ KADINLAR GÜNÜ

istediği at gözlüğü feminizmdir. Sorunu sadece erkek cinsine indirgemek kapitalist sistemi aklamaktır. Kapitalizm ataerkilliğin sürmesini ve pekişmesini sağlayarak her gün yeni katiller yetiştiriyor.

Emekçi kadınlar, yaşadıkları cinsiyet yönlü ezilmişliği sınıfsal ve ulusal bağlarıyla birlikte ele almalı ve işçi erkeklerle birlikte el ele bir mücadele vermelidir. Kadınlar savaşarak, mücadele ederek, başkaldırarak, ekonomik ve politik özgürlüklerini kazanarak, sokulmaya çalışıldığı edilgen, pasif, korunmaya muhtaç ve sığıntı kalıplarını paramparça edebilir. Daha çok yaşamın içinde fabrikalarda, atölyelerde, okullarda, hastanelerde ve mücadele alanlarında konuşarak, yazarak, okuyarak, tartışarak ve eyleme geçerek özgürlüğün yolunu savaşa savaşa açacaktır.

“Ancak ve yalnız komünist toplum, özel mülkiyeti ve böylelikle bir insanın diğer bir insan tarafından egemenlik altında tutulmasının, haklarından yoksun bırakılmasının ve sömürülmesinin temellerini ortadan kaldırır.” (Komünist Partisi ve Kadın Sorunu)

Emekçi kadınların kurtuluşu kendi eserleri olacaktır.

KADINLARIN KATİLİ KAPİTALİST SİSTEMDİR!

Örgütlenme

Tarihte hiçbir zaman kadın ve erkek olarak ayrılan toplumsal bir sınıf kategorisi olmamıştır. Ancak sınıflı toplumların doğuşuyla birlikte kadınlar sınıfsal ve cins temelinde ezilmişler, baskı ve sömürü altında tutulmuşlardır. Ezilen sınıfın kadınlarının uğradığı baskı ve sömürü her sınıflı toplumda daha da katmerli bir hal alarak devam etmiştir.

Sınıflı toplumun bir özelliği de erkek egemen toplum olmasıdır. Genel olarak erkek, sınıflı toplumun bu özelliğinden ve toplumun geriliğinden aldığı güce dayanarak hareket eder. Bu nedenle ezilen sınıfın erkek cinsi dahi kadına şiddet uygulamakta, onu alınıp-satılan bir meta, erkek çocuğun taşıyıcısı görmekten hiçbir rahatsızlık duymaz.

Kadın sorunu, kapitalizmde kadının tekrar toplumsal üretime katılmasıyla ortaya “çıktı”. Kapitalizmde kadının üretimdeki yeri ile toplumsal konumunun bağdaşmaması sonucu; tarihler boyu üstü örtülen çelişkinin üstündeki örtü çekilmiş oldu. Kadının bu ikincil durumu, sınıfsal sömürü ve baskının yanında cins temelinde de uğradığı baskı ve sömürü kapitalizmde en açık halini almıştır. Çünkü, toplum bir yanda üretici güçlerin ve bilimin, sanatın gelişimiyle aydınlanırken diğer yandan geçmiş toplumlardan devralınan gelenekler-alışkanlıklar ve erkek egemenliğin sürmesi birbirine tezatlık oluşturmuştur ve ilk defa kapitalizmde kadın önceki toplumlardaki kadınların tersine sorun yaşadığını, ezildiğini, sömürüldüğünü dillendirme fırsatı bulmuştur. Kadın proleterleştikçe sorunun kadın olmaktan değil, özel mülkiyet sisteminde kadın olmanın, anne olmanın ve üstüne proleter olmanın sorun olduğunu kavramıştır. Kapitalizm kadınları büyük sanayiye çekerek sorunlarını proletaryanın genel sorunlarına bağlama ve birlikte örgütlenme fırsatı bulmuştur.

Toplumun yarısını oluşturan emekçi kadınların hangi tarafta olacağı proletarya için olduğu kadar burjuvazi içinde yaşamsal önemdedir. Bu nedenle kapitalizm emekçi kadınların örgütlenmesine daima karşı olmuştur. Çünkü kadının bilinçlenmesi onu artık istediği gibi sömürebilme olanağını daraltmıştır. İkincisi, kadının örgütlenmesi yalnızca cins soru-

nundan değil, yaşadığı hem sınıfsal hem de cins sorunundan kaynaklı, emekçi kadın örgütlenerek asıl olarak işçi sınıfının kurtuluş mücadelesini güçlendirmiş olacaktır. Bu da kapitalizmin yıkımını kolaylaştıracaktır. Bu yüzden burjuvazi kadını ideolojik, kültürel bombardımana tutarak kendi tarafında tutmaya dahası proletaryanın saflarından koparmak ve proletaryanın ordusunu bölmek için yoğun bir çaba harcar.

Kapitalizmin yıkımının ekonomik, tarihsel, toplumsal koşulları olgunlaştıkça kadının toplumdaki ikincil konumu daha çok hissedilir, kadınların mücadeleye daha kitlesel katılmaları gündeme gelir. Bu nedenle,

"İnsanlık tarihinde, ezilenlerin hiçbir büyük hareketi, emekçi kadınların iştiraki olmadan yürümemiştir. Ezilenlerin arasında en ezilenler olan emekçi kadınlar, özgürlük eyleminin büyük yolunun kenarında kalmadılar ve kalamazlardı. Kölelerin kurtuluş hareketi, bilindiği gibi onbinlerce kadın kahramanı ileri itmiştir. Serflerin özgürlüğü için savaşanların oluşturduğu sıralarda, onbinlerce emekçi kadın vardı. Ezilen sınıfların kurtuluş hareketinin en güçlüsü olan, işçi sınıfının devrimci hareketinin bayrağı altında, milyonlarca emekçi kadını toplaması şaşılacak bir şey değildir."

kapitalizm kadınları karşısına almamak için kadın sorununu kabul eder. Sorunu sınıfsal temelden kopararak basit bir erkek-kadın ayırımına indirgemeye çalışır. Sorunu, toplumun bütün kadınlarının sorunuymuş gibi göstererek, emekçi kadının iki yönlü sömürsününün sınıfsal yönünü görmezden gelir. Burjuva kadınla proleter kadını aynılaştırır. Halbuki burjuva kadın sınıfsal olarak sömürülmez aksine kendi sınıfıyla birlikte sömürür.

Burjuva ideolojisinin bir uzantısı olarak reformizm ise emekçi kadının sorunlarının çözümünü kapitalist sistem içinde çözebileceği inancını güçlendirmekten başka bir şey yapamaz. Bu noktada burjuvaziyle aynı şeye hizmet etmiş olur. Bugün

ortalama solun kadın sorununa yaklaşımı ise reformizmden neredeyse ayırt edilemez durumdadır. Örneğin, devletten her ilçede bir sığınma evi isteyerek kadını devlet himayesi altında sığıntı durumuna düşürmekten öteye gidemiyor. Kapitalizm, kadın sorununun temelinde yatan en büyük nedenken, sorunu yalnızca kadın-erkek ayrımına ve daha da aşağı çekerek burjuvazinin yasalarda değişiklik yapmasına bile vardırabiliyor.

Feminizm, reformizm, ortalama sol kadın sorununda aynı noktada, kapitalizmin dönüştürülebileceği fikrinde buluşuyorlar. Böylece proletaryanın kurtuluş mücadelesindeki savaş gücünü bölmüş olmaktan, burjuvaziye hizmet etmekten çekinmemiş oluyorlar.

Burjuvazi kadınların örgütlenmemesi için her türlü yola başvurmakta haksız değil, çünkü sorunun ucu iktidarını kaybetmeye varmaktadır.

Emperyalist kapitalist sistemin bugünkü çöküş aşamasında proletarya çok ciddi bir kapışma saatine doğru ilerlemektedir. Bu aşamada, proletaryanın gözardı edemeyeceği bir savaş gücüdür, emekçi-yoksul kadınlar... Bu nedenle artık cevaplanması gereken soru neden kadınların örgütlenmesinin gerektiği değil de nasıl örgütlenecekleri sorusudur.

Sınıf savaşımı içinde kadınlar 8 Mart'ları yaratmış, Ekim Devrimlerinin yolunu açmış, büyük bir özveri ve bağlılıkla mücadelenin hemen her alanında yerini almıştır. Dünya devrim tarihleri bu harika örneklerle doludur.

Özellikle de ulusal-sınıfsal savaşımın birlikte yürütüldüğü kimi ülkelerde çok güçlü bir kadın hareketi çıkmış ve kadınlar savaşımı ileri götürmek için hiçbir eylemden, kapışma anlarından geri durmamışlardır. Ulusal sorun insanların, vatanseverlik, milliyetçilik/ulusalcılık duygularını

ve bilincini kolaylıkla harekete geçirebilecek bir özellik taşımasından ve sorunun üstü hiçbir zaman tam olarak örtülemeyeceğinden dolayı daima günceldir. Ama kadın için ulusal sorun ayrı bir güncelliktir... Çünkü ulusu yok edilme-ilhak tehlikesiyle karşı karşıya olan kadın daima en açık ve acımasız-vahşi biçimde işkence, tecavüz, katliam vs. tehlikesiyle yüz yüzedir.

Bugün Kürt emekçi kadınları hem ulusal, hem sınıfsal hem de cins temelinde sömürülüyor, aşağılanıyor. Ve tam da bu üçlü kuşatılmışlıktan kaynaklı Kürt kadınları Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketi'ne yoğun bir katılım sağlıyorlar. Çünkü Kürt kadınının özgürlüğü Kürt halkının kurtuluşundan geçmektedir. Eğer her yaştan Kürt kadını savaşa omuz vermiş, mücadelenin her alanında yer almamış olsaydı Ulusal Kurtuluş Hareketi bu kadar güçlü, bir halk hareketi haline dönüşmezdi.

Ulusal savaşlarda kadını harekete dahil etmek görece daha kolay olmuştur. Ama sınıf savaşımında kolay olamayacağı anlamına gelmez! Sınıf savaşımında ise, sınıflar arasındaki karşıtlığın belirginleşmesi, çelişkilerin artık gizlenemez dereceye varması ile toplumda oluşan kapitalizmin dışında başka bir dünya özlemi ve olabileceği bilincine bağlı olarak kadınların mücadeleye katılımı, sorumlulukları artar.

Elbette kadınları örgütleme çalışmasının kendine göre zorlukları vardır. Toplumun genel yapısını düşündüğümüzde kadın hala görünürde bin bir bağla ailesine, geleneklere vs. bağlıdır. Gerçekte ise bu bağlar görünürdedir ve pamuk ipliğine bağlıdır. Kapitalizmin kendisi kadını bu

bağlardan çoktan kurtardı. Aileyi çözdü, kadının ailesine, kocasına bağımlılığını yıktı. Kadını bağımsız birey haline getirdi. Tüm bunlar kapitalizmin iradesi dışında gerçekleşti. Kadının bugün kendisini sınıfsıkı bir cenderede hissetmesinin asıl nedeni de bu. Yani, eğer bugün kadın, özgür olmadığından şikayet edebiliyorsa, özgür olabileceği koşulları gö-

rebiliyor olmasındandır. Özellikle de proleter kadınlar sorunu çok daha yalın biçimde kavramışlardır. Ama bu görebilme ve kavrayış kadının kendiliğinden sosyalizm için harekete geçebilmesi için yeterli değildir. Bu kavrayışı sosyalizm umudu ile birleştirmek için, sınıf mücadelesi içinde özel bir kadın çalışması yapmak gerekmektedir.

Emekçi kadının uğradığı çifte sömürü ve baskı koşullarından kaynaklı kadının hem siyasal bilincinin, örgütlülüğünün gelişimi hem de toplumu dönüştürmenin bir aracı olarak kadınların tıpkı öğrenci birlikleri, köylü-işçi komiteleri vb. gibi ayrı örgütlülükleri olmak zorundadır. Nasıl ki diğer komiteler-birlikler proletaryanın sınıf mücadelesine bağlı aynı zamanda kendi sorunlarından yola çıkarak örgütleniyorlar ve proletaryanın devrim mücadelesine itilim taşıyorlarsa emekçi kadın komiteleri de böyledir.

Burjuva kültürün tüm yozluğuna, çürümüşlüğüne rağmen emekçi kadın henüz topluma, toplumun sorunlarına yabancılaşmamış, duyarsızlaşmamıştır. Çünkü o -doğursun ya da doğurmasın anne- dir, yaşamın yeniden üreticisidir, duygusal yönü çok daha zengin, çok daha canlıdır. Burjuvazi tüm çabasına rağmen kadının bu duygu-

“Kadın kitlelerimizle sistematik olarak çalışmak zorundayız. Edilgin konumlarından kurtulmalarına yardımcı olabildiğimiz bu kadınları göreve çağırmalı, onları işçi sınıfı savaşımı için hazırlamalı ve silahlandırmalıyız... Salt fabrikalarda çalışan ya da evlerinde köle olan kadınlardan değil, köylü kadınlardan da, küçük burjuvazinin çeşitli katmanlarındaki kadınlardan da söz ediyorum. Onlar da kapitalizmin kurbanıdır... Onlar da dar ve sınırlı ufuklarla apolitik bir psikolojisi olan, asosyal, geri bir kadın kitlesine avdırlar. Bu durumun farkında olmamak anlaşılmaz, tamamen anlaşılmaz bir şeydir. Kendi özel ajitasyon ve örgüt yöntemlerimizi geliştirmek zorundayız. “Kadın hakları”nın burjuvaca savunusundan değil, Devrim’in pratik çıkarlarından söz ediyoruz.”

sal zenginliğini köreltememiş, onu bencilleştirmemiştir. O hala kendinden başka herkesin acısına üzülebilir, sevinciyle mutlu olabilir. Emekçi kadının güçlü sınıfsal sezgileri bu konuda ona yardımcı olur, duygularına yön verir. Onun yüreği ezenin değil, her daim ezilenin, sömürülenin yanındadır. Bu nedenle yoksul, emekçi kadınlar kendiliğinden, proletaryanın burjuvaziyle girdiği savaşta yanında ve yardımcısı olmuştur.

Yoksul, emekçi kadınların bu topraklarda 35 yıldır kesintisiz sürdürdüğümüz sınıf savaşımımızda tutumları, hep bizden, devrimden yana oldu. Ancak bugün kadının sistemden kaynaklı sorunları, sıkıntıları, acıları öylesine birikmiştir ki... Bu yardımcı rolünden devrimin örgütleyicisi

rolüne geçmesi şarttır, ve bu emekçi kadın komitelerinin çalışmasıyla daha hızlı olacaktır.

Kadınların mücadelenin ön safalarında yer alması için onlarca sebep vardır.

Kapitalizmin tüm yıkımlarını acı biçimde yaşayan kadınlar için koşullar dayanılmaz bir haldedir. Örneğin, çocukları-

nın tedavisi mümkün hastalıklardan, açlıktan, bakımsızlıktan gözleri önünde ölmesi, sefaletin tüm ağır sonuçlarını yaşıyor olması kadınları, kapitalizmi yıkmaya götürecek birer ateşleyici durumundadır. Mesele, bu ateşleyicileri örgütlü, disiplinli bir çalışmayla sosyalizm yönünde harekete geçirebilmektedir. Emekçi kadın komiteleri bunun üzerinde, sosyalizmin propagandasının üzerinde hassasiyetle durmalıdır.

Emekçi kadın komiteleri aracılığıyla kadın sorununun çözümünün kapitalizmi yıkmaya görevinden bağımsız olmadığı bilinci yoksul ev kadınları da dahil tüm emekçi, yoksul, köylü kadınlara taşınabilir. Kadının toplumdan, toplumsal sistemden kaynaklı sorunlara sırtını dönme şansı yok, tek başına çözüme şansı ise hiç yoktur. O halde, kendi kurtuluşu, çocuğunun kurtuluşu toplumun, toplumsal sistemin değişmesine bağlıdır.

Emekçi kadının acıları proletarya ile ortaktır, tıpkı kurtuluşlarının ortaklığı gibi. Bugünden her toplumsal olayın en önünde bu ezilen emekçi kadınları görüyoruz. Grevlerde bir grevci işçiden daha çok öne çıkıyor. Grevde, fabrikayı işgal eden işçilerin sokaktaki temsilcisi, grevin sokaktaki örgütleyicisi, o sıradan ev kadınlarıdır. Eskiden grevci işçi eşleri en fazla grev çadırına yemek taşırken, bazen nöbetlere dahil olurken şimdi ise sokaklarda, polisle çatışmayı göze alıyor, grev sona erene kadar sokaklardan çekilmiyor. Hemen hemen aynı şey kırdada yaşanmakta; köylü kadınlar, oraya özgü bir sorunda erkeklerini evde bırakıp kazma kürekleri, tarım aletleriyle jandarmanın karşısına dikiliyor... Bugün, evini, çocuğunu, işini koruma-kurtarma bilinciyle burjuvazinin silahlı güçlerinin karşısına taşla, sopayla, çıplak elleriyle dikilen bu kadınlar örgütlendiklerinde gelişen siyasal bilinçleri doğrultusunda çocuklarının da içinde olduğu tüm toplumu; kendini, kendi cinsini kurtarma işine seve seve girişeceklerdir, tereddütsüz zor araçlarını kendileri eline alacaktır. Emekçi yoksul kadın kitlelerinin toplumsal mücadeleye katılmaya ikna olması her zaman çok daha olanaklıdır. Çünkü emekçi kadının sınıfsal kininin, öfkesinin yanında güçlü bir toplumsal duyarlılığı vardır.

Bugün, emekçi kadınlarda hem eylemsel hem de siyasal bilinç anlamında ileri bir çıkış yaşanmaktadır. Bunun görüngülerinin dağınık ve ekonomik içerikli olması önemli değildir. Emekçi kadın komiteleri bu ileri çıkışı, bu sınıfsal bağı çok iyi değerlendirmeli ve yönlendirmelidir.

Proletarya kadın yarısını bu savaşta mutlaka yanına almalıdır. Kadının proleter saflarda örgütlenmesi, proletarya ordusunun sadece sayı olarak büyümesine yol açmayacak, kadının toplumdaki, aile içindeki örgütçü yeteneğinin devrimi örgütlenme, savaşı örgütlenme yeteneğine dönüştürmesini sağlayacaktır. Kadın aile içinde ve dışında yaşamı örgütleyebilen, pişiren, doyurandır; tüm çevresini düşünmek zorunda olmalıdır. Bu yüzden pratik düşünebilme konusunda erkekten çok daha yetkindir. Çernişevski'nin sözleriyle:

Yaşamın biçimlendiği doğal bir atölyedir kadın.
Kadın insanlığın olağanüstü yaratıcısıdır.

“Tabiat tarafından kadına verilen muhakeme gücü ne kadar doğru ve güçlü kavrayışlıdır. Ve bu muhakeme gücü onu reddeden, ezen, boğan bir toplum tarafından kullanılmadan duruyor. Eğer kadının zekası kenara atılmamış, yok edilmemiş, fakat tersine etkin olabilmiş olsaydı insanlık tarihi on misli hızlı gelişirdi.”

Proletarya kadını sadece koşulların kadında geliştirdiği pratik düşünebilme, örgütleyebilme ve engin muhakeme gücünden dolayı da değil iki kat ezildiğinden dolayı yanına almalıdır. Çünkü kadın toplumda erkeğin uğradığı her zulme iki kat uğruyor, her acıyı çok daha fazla yaşıyor. Bu yüzden, binlerce kez daha öfkeli. Köleliğinin, yaşadıklarının gerçek nedenini öğrendiğinde hiçbir kadın çocuklarını açlığa, yoksulluğa, ölüme mahkum eden; kendisine, analığını, kadınlığını, tüm yaşamını işkenceye çevireni asla affetmeyecektir. Hiçbir güç kadının uğradığı aşağılanma ve hakaret karşısında duyduğu öfkeyi dizginleyemeyecek ve hiçbir güç, günü geldiğinde burjuvaziye ezilen yoksul kadınların elinden alamayacaktır! Tek başına bu öfkenin bile bugünden örgütlenmesi, proletaryanın saflarına katılabilmesi devrimimizi muazzam ölçüde güçlendirecektir.

Proletarya kadını örgütlemeyen zafer elde edemez. proletarya kadını özgürleştirmeden özgürleşemez. Yaşasın kadın ve erkek emekçilerin devrimci mücadelesi...

20. yüzyıl kapitalizmin yeni bir aşamasının başlangıcıdır. Bu aşama kapitalizmin en yüksek aşaması olan emperyalizmdir. Bu zamana kadar, yani serbest rekabet dönemi boyunca kapitalist devlet, tek tek tüm kapitalistlerin gelişiminin yolunu açmakla sorumlu, tüm

toplumun gözetleyicisi ve kollayıcısı ama kitleler üzerinde de baskı aracıydı.

Kapitalizmin ilk dönemine tekabül eden serbest rekabet dönemi boyunca da süren sermayenin merkezileşmesi eğilimi, giderek tekelleri yarattı. Tekellerin bütün üretim alanlarında egemen olmaya başlaması dolayısıyla da devlet erki üzerinde de egemen olmasını sağladı. Artık devletin tüm işleyişi, büyük tekellerin çıkarlarını koruma ve uygulamaya yönelikti.

Tekeller arası rekabet ise tüm şiddetiyle sürüyor. Bir tekel, egemenliğini başka bir tekele kaptırmamak için daha fazla sermayeyi ve teknolojiyi tekeline tutmaya mecbur kalırken, rekabetin şiddeti, toz dumanı arasında kalan, ezilen daima proletarya ve emekçiler oluyor.

Sermayenin merkezileşme eğilimi yani tek tekele doğru gitmesi kapitalist sistemin üretici güçlerle olan tüm uzlaşmaz karşıtlıklarını derinleştirir, gün yüzüne çıkartır. Bu karşıtlıklar aynı zamanda oluşmakta olan, çökmekte olan iki toplumun, yani sosyalizmle kapitalizmin karşıtlıklarıdır. Kapitalizmin tekelleri aşaması bir yandan toplumsal yıkıma neden olurken, sosyalizmin de maddi ön koşullarını oluştururlar. Kapitalizmin ekonomik evriminin bu aşamasında toplumun emekçi sınıfları, bu ikili yönü çok daha net görür ve kavrar.

Tekeller daha fazla kar etmenin aracı olarak bilimi ve teknolojiyi muazzam

Biz kadınlar her dönem önyargılarla savaşa savaşa yürümek zorunda kaldık. Ama hiçbir değişim dönüşüm hareketinden uzakta durmadık. Nerede bir devrim nerede bir ayaklanma varsa orada biz kadınlar oldu daima... Eşitlik, özgürlük, kardeşlik talebiyle yola çıkan burjuva devrimine katıldık. Çünkü eşitlik ve özgürlüğe en çok bizim ihtiyacımız vardı. Ama burjuva devrim kendini güvenceye aldığı anda bizi yeniden geri değer yargılarına ve eve hapsetti.

Olympe De Gouges 1793’de giyotinle idam edilen, Kadın Hakları Bildirgesini yazan Fransız aydınlarından. “Kadınlara darağacına çıkma hakkı tanınıyorsa, kürsüye çıkma hakkı da tanınmalıdır.”

“Devrim Bastil’in köklerine saldırmamış, despotizmi olduğu gibi bırakmıştır. Devrimle tiranlık yer değiştirdi. Ey kadınlar gözlerinizi ne zaman açacaksınız! Bu devrimden ne kazandınız? Daha pervasız bir aşağılanma, daha aleni bir küçümseme imparatorluğunuz yıkılıyor, geriye ne kalıyor? Erkeğin adaletsizliklerinin mahkumiyeti.”

1793’te giyotine gönderildiğinde bıraktığı mesaj: “Hoşça kal sevgili oğlum! Annene karşı yapılan bu adaletsizliği senin düzelteceğini biliyorum. (kadınlara) Beni düşünün ve kadınlar için taşıdığım bu hareketi hatırlayın. Eminim ki, birgün zaferi tadacağız!”

Zafere olan inançla biz kadınlar bu kez 1871 Komün barikatlarında özgürlük düşümüzü haykırdık.

derecede geliştirdi. Ancak tekellerin milyarlarca dolar yatırdıkları araştırma-geliştirme kurumları toplumun değil, yalnızca tekellerin karnasına çalışır. Örneğin genetik bilimi, insanın gen haritasını çıkartarak insanlığa büyük bir hizmette bulundu. İlgili genin bulunmasıyla kalıtsal hastalıkların önlenmesi, daha sağlıklı bir neslin yetişmesi, insan ömrünün uzaması ve daha burada sayamayacağımız kadar çok, insanlığa hizmet etmek yerine, örneğin biyolojik silahların geliştirilmesinde kullanılıyor. Organik gıdaların gen yapısıyla oynanarak, tohum vermez hale getiriliyor ve üreticiler her ürün ekiminde tekellerin insafına bırakılıyor. Üstelik genleriyle oynanmış, gen aktarımlı ürünler doğa ve insan biyolojisi üzerinde ne gibi sonuçlara yol açabileceği üzerinde gerekli araştırmalar yapılmadan, pazarlara sürülüyor. Bilimsel gelişme, eğer tekellere kar sağlanmayacaksa, kilit altında tutulur. Ta ki kâra dönüştürülebilecek hale getirilinceye dek.

Üretimde makine tekniğinin geliştirilmesi, bir yandan mamül ürünün maliyetinin muazzam derecede düşmesine yol açar, diğer yandan da bu, makinelerde çalışan işçinin gelişmesini, teknik yönden yetkinleşmesini sağlar. Ama tekelci

kapitalizmde teknik gelişme, işçinin yalnızca kol değil, kafa emeğinin sömürüsüne üretim alanındaki her teknik gelişmeyle birlikte ücretlerin daha da aşağı çekilmesine ve nihayet kitleler halinde emekçinin üretimden kovulmasına, yaşam araçlarının elinden alınmasına neden olur. İşçilerin bir kısmı düşük ücretlerle saatlerce çalışmak zorunda kalırken diğer kısmı ise açlığa ve sefalete itilir.

Bilim ve tekniğin bu derece gelişmesi meta üretimini muazzam derecede hızlandırır. Örneğin birkaç dakikada bir beyaz eşya üretilir. Dünya hızla meta yığını haline dönüşür, ama bu metaları satın alacak emekçilerin çoğu işsizdir. Fiyatlar ne kadar düşerse düşsün almakta güçlük çekerler ve kapitalizm fazla üretim krizine girer. Her seferinde yeni alanlarda yeni teknolojiler kullanarak, yeni ürünler üreterek aşılmaya çalışılan bu krizler, yeniden kitlesel işsizliklere ve yeniden pazar sorunuyla kapitalizme geri döner. Emperyalist-kapitalist sistem kendi çöküşünü kendisi hızlandırır.

Sosyalizmde çalışma saatlerinin olabildiği kadar düşürülmesine, insanların bugün lüks sayılabilecek ihtiyaçlarının karşılanmasına, bolluğu ve refahı sağlayabilecek olan

“Bütün halkların özgürlük adına ayaklandıkları ve proleterlerin kurtuluşlarını talep ettikleri bir çağda bu büyük toplumsal özgürlük hareketinin karşısında biz kadınlar pasif mi kalmalıyız.”

Kalmadık tabii ve en önde savaştık. Bu kadınların en öne çıkanlarından biri Komün’ün kızıl kızı Louise Michel oldu. Azimli, korkusuz, atılgan, zapdedilmez bir yürekti. (1830-1905) Tüm Paris onun “İhanet kardeşler” haykırışıyla uyanır.

Görev yerini asla terketmeyen bir diğer kadın ise 20 yaşındaki Dimitriyeva’dır. Enternasyonal üyesidir.

Komünün komutanlarından, öngörüsü güçlü bir kadındır. Paris’ten Marx’a ve Enternasyonal’e durumu aktaran mektupları vardır.

“Varolan tüfekler ve süngüler kardeşlerimiz tarafından paylaşılmışsa düşmanı tepelemek için bizim payımıza kaldırım taşları düşecektir.”

1848 devrimlerinde Amerika'da, İngiltere'de Almanya'da, Fransa'da yine en önde biz vardık.

Sokağın özgürlüğünü tanımış biz kadınları kim uzak tutabilir sokaklardan... kadınların yerinin savaş alanı, sokaklar değil, evi, çocukları, tabak çanağı olduğunu söyleyip onu yeniden eve davet edenlere yine kavgaya atılarak yanıt verdik.

“Yaşasın Komün” diye haykıran biz kadınlar bu kez bir grev meydanında Amerika'da ortaya çıktık. Proleter kadındık hakları için greve çıkan. 8 Mart 1857 hepimizin bildiği bir tarih... Biz kadınların günü... Kapitalizme karşı özgürlük taleplerimizi haykırdığımız bir gün... 40 bin dokuma işçisi kadın olarak başlıyoruz greve... 8 saat çalışma hakkı için... Çünkü 14 saat çalıştırılıyor. Eşit işe eşit ücret istiyoruz. Çünkü aynı işi yapan erkekten daha az ücret alıyoruz.

bilimsel ve teknik gelişme, bugün tekellerin elinde açlıktan ölümlere, katliamlara yol açıyor.

Tekelci kapitalizmin her üretim krizi, her tekelleşme hareketi, üretimde yoğun olarak bulunan emekçi kadınları da vuruyor. Kadının işsizlik belasıyla karşı karşıya kalması, onu her seferinde başka sektörlerde iş aramaya yöneltiyor. Kapitalizm kadına bulduğu her işte, ne iş olursa olsun çalışmayı ya da evine dönüp açlık ve yoksullukla yaşamayı dayatıyor. Emekçi kadının bu koşullarda evine dönme şansı yok. Bulduğu her işte çalışmak zorunda. Ya da başka ağır fiziki güç gerektiren tipik erkek işlerinde çalışmak zorunda kalıyorlar. Burjuva basının ikiyüzlüce kadın-erkek eşitliğine kanıt olarak sunduğu bu durum, bize gerçek eşitsizliğin hangi boyutlara ulaştığını gösteriyor.

İşsizliğin asıl nedenlerinden birisi de tekellerin artık üretimden değil, devasa boyutlara ulaşan sermayenin bir bölümüyle, borsa, kredi, faiz gibi paradan para kazanmaya başlamalarıdır. Tekeller arası rekabetin şiddetinin artması sermayeyi zorunlu olarak üretimden kaçma eğilimine sokar. Bu da, en büyük birkaç tekel sermayesini tek başına koskoca bir kıtayı satın ala-

bilecek duruma getirirken, bu kıta ve dünyanın geri kalanındaki işsizler ordusunun daha da büyümesine, insanların içecek su bulamadığı, kitlesel açlıkların görülmesine neden olur.

Bu aşamada, kadınlar için meta üretiminin yanında son yıllarda oldukça yaygınlaşan hizmet sektörü açılır. Hizmetçilik ezilen sınıfın yoksul kadınları için yeni bir durum değildir. Burjuvazi ezelden beri her türlü ev işinde vb. işlerde bu yoksul kadınları çalıştırır. Kapitalizmin tekelleşme aşamasında bu hizmet işi dev bir sefalet işine dönüşür. Burjuvazinin her türlü hizmet işini örgütleyen, organize eden şirketler kurulur (hizmet sektörü haline gelir). Emekçi kadınların ücretlerinden kıyıları kısımlarla yaşayan asalak bir kesim daha ortaya çıkmış olur.

Burjuvazinin dinlenme ve eğlence merkezlerinde ya da herhangi bir alanda göz önünde çalışan kadınlar için durum daha da vahimleşir. Buralarda çalışacak kadınların işle ilgili becerileri ve bilgilerinin yanı sıra dış görünüşlerinde de burjuvazinin normlarına uyması gerekir. Ve en sonu kadının düşürüldüğü durum, gazetelerin ilan sayfalarına şu şekilde yansır; “fiziği düzgün genç bayanlar aranıyor”. Bu genç

İlk grevimiz bir yangınla 119 kadın yoldaşımızın aramızdan alınmasıyla son buluyor. Ama anılarımız yine bir kadın konferansında Clara Zetkin tarafından yaşatılmak için Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak ilan edilmesini öneriyor. Tüm kadınlar ayakta alkışlayarak kabul ediyoruz bu öneriyi. O günden bugüne her 8 Mart'ta alanları dolduruyoruz.

1917'de bu kez bir 8 Mart günü Dokuma işçisi kadınlar olarak çıkıyoruz sahneye... Ellerimizde “Ekmek İstiyoruz” pankartlarıyla Putilov fabrikasının işçileriyiz ve Viborg mahallesinin emekçileri... Erkekler engel olmak istiyorlar ama biz çıkıyoruz sokağa. Ve onlar bizimle gelmek zorunda kalıyorlar. İşte ekim devrimine giden yolu açan Şubat devriminin ateşini biz yakıyoruz.

New York’lu kadınların ardından 1888’de bu kez Londra’da çıkıyoruz kapitalistlerin karşısına. Kibritçi Kızlarız bu kez greve çıkan. Hem de örgütlenemez denen 15-20 yaşındaki genç kadınlar olarak... 700 kadınız bu kez grev alanında.

“Ekmek ve Gül” istiyoruz diyerek 1912’de Lawrence’deki tekstil işkolunda bir grevdeyiz. Bu kez kadınız ama 25 ayrı dili konuşuyoruz, bir tek şey istiyoruz aynı dille “ekmek ve gül”

Greve çıkmamıza neden olan olay haftalık çalışma saatini 56 saatten 54 saate indirmeyi öngören yasaya patronların tepki olarak çalışmanın hızlandırılması ve haftalık ücretleri 6 dolara düşürmesiydi.

23 bin işçi sokaklara döküldü. İşçi sınıfının ortak diliyle... Grevin örgütlenmesinde aktif görev alan yine bizden biriydi, Elizabeth Gurley Flynn... Kadın ve sosyalizm konuşmasını yaptığında henüz 16 yaşındaydı.

bayanlar ister bilgisayar kullanarak sekreterlik yapıyor olsun, isterse bir otel restoranında servis elemanı olsun ama ille de “fiziği düzgün” olsun, burjuvazinin göz zevkini bozmasınlar. Bu genç kadınlar hem uzun iş saatleri boyunca kafa emekleri ya da fiziki güçlerini burjuvazinin hizmetine sunsunlar hem de düzgün fizikleriyle onların göz zevkini okşasınlar! Kapitalizm kadını sadece obje olarak bile sömürmekte öylesine ustalaştı ve bu sömürüyü öylesine meşrulaştırdı ki, bugün pazara sunulan her meta bu cinsellik objesiyle birlikte pazarlanıp, otomobilden fıstığa, beyaz eşyadan teknolojiye kadar istisnasız her ürün, yanında kadın objesi ile satışa sunulur hale geldi. Tekelci kapitalizm asalaklaştığı oranda iğrençleşiyor ve bu iğrençliği oranında kadın cinsini düşürüyor. Ve dahası emekçileri buna ortak etmeye çalışarak, toplumun çürümesine, yozlaşmasına yol açıyor.

Kapitalizm köleci toplumda ilk köleleştirilen olarak kadının satın alınmasını, zorla kaçırılmasını uyarlaştırır ve kadınla erkek arasında alım-satımın özgürce yapıldığı geniş bir fuhuş sektörü oluşturur. Özel mülkiyetin ortaya çıkışıyla başlayan fuhuş ilk defa

kapitalizmde meslek haline gelir. Kapitalist devlet bu kadınların eline vesika yani çalışma belgesi verir ve bu “çalışmadan” kazandıkları paradan vergi alır. Fuhuş sadece bizim ülkemizde değil, tüm dünyada açlık, yoksulluk ve toplumsal çürümeyle el ele büyüyor. Her yıl binlerce kadın, hatta her yaştan çocuk fuhuş batağına çekiliyor. Kapitalizm fuhuşun yaygınlaşmasını önleyemediği gibi -ki önlemek gibi bir derdi de yok- onu toplumda genel bir ihtiyacı karşılayan herhangi bir kamusal hizmet ve iki kişi arasındaki basit bir ilişki düzeyine indirger. Oysa fuhuş iki kişi arasındaki basit alım-satım ilişkisi değil toplumsal bir olaydır. Toplumun alçaltılması ve çürütülmesidir. Ve bu alçalma sadece parça parça satan kadının alçalması değil, aynı zamanda insani güdülerini hayvanca tatmin etme yolunu seçtiği için erkeğin de alçalmasıdır. Fuhuş, ücretli emek sistemiyle birlikte ortaya çıktı. Ücretli kölelik var olduğu sürece de kaçınılmaz olarak sürecektir. Ancak özel mülkiyetin ortadan kalkmasıyla ve kadın erkek tüm üretici güçlerin yeniden üretime döneceği toplumsal mülkiyet sistemine geçildiğinde ortadan tam olarak kalkacaktır. Fuhuşun tüm koşullarının ortadan kalkması için kadının cinsinden dolayı alınıp-satılabilen meta olmaktan tamamen çıkarılması ve toplumun

1936’da KP’ye katıldı. 1961’de genel başkanı oldu. 74 yaşında Sovyetlerde yaşama veda etti. 25 bin kişinin katıldığı törenin ardından kendi yoldaşlarının olduğu mezarlığa götürüldü Amerikaya...

1919’da Almanya.... Rosa ve arkadaşları

1940’da Hitler faşizmi döneminde direniş hareketlerinde... toplama kamplarında Olga vd.

1950’li yıllarla başlayan Filistin halkının özgürlük mücadelesi... Leyla Halit Sena... vd.

1968 rüzgarı... dünyanın her yanında kadınlar... Latin Amerika devrimlerinde... Sandinonun kızları... Arjantinli analar, Mirabal kardeşler...

1953 Rosembergler... ABD komünist partisi üyesi Sovyetlere casusluk ile suçlanıyorlar. Atom içerikli gizli bilgiler verdikleri gerekçesiyle... 1953 de idam ediliyorlar.

Ethel'e pişmanlık bildirmesi söyleniyor, o ise, "Ey yoldan çıkmış para yiyiciler, ey satılmışlar, ey bu güzel dünyamızı kirleten iğrenç, kötü insanlar işte size yanıt: Sizin lanetlenmiş lütfunuzla başım eğik yaşamaktansa kocamla birlikte ölmeyi yeğlerim" diye karşılık verir.

Savcının söylediği ise şudur; hattın ucunda Washington olduğu, eğer suçu kabullebilirlerse 6 ve 10 yaşındaki oğullarına kavuşabileceklerini söylediğinde şu karşılığı alır:

"Peki ya suçsuzluğumuza inanan onca insan, onlarda bizim çocuklarımız değil mi? Satar mıyız hiç onları!"

18 Haziran evlilik yıldönümleri olduğu için birgün önce ya da birgün sonra idam edilmelerini isterler.

genel olarak kadına bakışının değişmesi gerekir. Kadın ancak sosyalizmde bağımsız birey olarak tüm toplumsal etkinliklere katılabileceğinden, toplumsal düşünüşte ancak tüm olarak, bu aşamadan sonra değişecektir.

"Üretimin toplumsallaşması, üretim araçlarının toplumun mülkiyetine geçmesine mülksüzleştirilenlerin mülksüzleşmesine yol açacaktır. Emegün üretkenliğinin görülmemiş ölçüde artması, iş gününün kısaltılması, ilkel, dağınık küçük işletmenin kalıntı ve yıkıntısının yerine yetkinleşmiş ortak emegün konması bu geçişin doğrudan sonucu olacaktır bunlar. Kapitalizm, tarım ile sanai arasındaki bağı kesinlikle koparır ama aynı zamanda en yüksek gelişmesinde bu bağı yenilenmesi için, bilimin bilinçli kullanımı ve ortak emegün birleştirilmesi temeli üzerinde, sanai ve tarımın birleşmesi için, insanlığın yeni bir biçimi, kadının konumunda ve yetişen kuşakların eğitiminde yeni koşullar modern kapitalizmin en yüksek biçimiyle hazırlanır."
(Lenin)

8 MART

Bin yılların lanetlisi olarak kadınların üzerlerindeki baskı ve sömürü değişen her toplumsal sistemin sınıflı yapısından kaynaklı daha da derinleşti. Adeta bu durum kadının adının yerine geçti. Kadın kölecilikte köleden daha aşağı, feodalite de hem toprak kölesi hem efendisinin ve erkeğin kölesi oldu...

O, Teb şehrini canı-kanı ile yapanlardan, o, toprağı elleri ile verimlileştirenlerden, o, yaşamı yeniden üreten olduğu halde özel mülkiyet ve onun toplayıcısı, temsilcisi olarak erkek tarafından lanetlendi, aşağılandı. Çünkü o, insanın bir türü değil de doğuştan lanetlenmiş, kaderi egemen sınıfın ve erkeğin kölesi, hizmetçisi olarak çizilmiş bir varlıktı.

Ama, kadını en çok ezen, sömüren, tarihin ilerleyişinin karşısında geçmiş sınıflı toplumların baskısını çıkarları gereği sürdüren; kadının üstündeki lanetli örtüye bir örtü daha ekleyen kapitalizm oldu... Ve kapitalizm iktidara oturabilmek için yoksul, işçi erkeği ve kadını özgürlük, eşitlik, kardeşlik sloganlarıyla, onları bu hülyalar peşine taktı.

Kadın ve erkek işçilerin, kent ve kır yoksullarının, tamamen gericileşmiş, karanlıklar çağına ait feodalizm karşısında, eşitlik, özgürlük, kardeşlik vaat eden burjuvaziye savunmalarında, burjuva devrimlere katılmalarından daha doğal hiçbir şey yoktu.

Kadınlar ki -en çok da onlar- eşitliğe, özgürlüğe, kardeşliğe susamışlardı. Ama gördüler ki 18 saat acımasızca çalışmaya eşitlenmişlerdi, karşılığında kendileriyle aynı kaderi paylaşan erkek işçilerden çok daha az ücret alıyor, üstelik erkek işçiler onları ücretlerinin düşmanı olarak görüyor ve toplumdaki ikincil durumları devam ediyordu... Ne eşitlik, ne kardeşlik, ne özgürlük vardı...

Burjuva devrimin ertesinde; Eşitlik, açlıkla zenginliğin arasındaki o derin uçurumda ölü bulundu... Ve özgürlük açlıktan ölme ya da kendini, ölesiye ağır çalışma koşullarını dayatan zenginliklere satma hakkıydı... Böylece burjuva özgürlük, devrimlerin ertesinde, dişlilerin arasına kaptırılan kollarda, köhne ve izbe mekanlarda çalışmaktan ölen çocuk ceset-

lerinde, solgun, zayıf ve ölgün yüzlü kadınların bir mezara girer gibi girdikleri dokuma tezgahlarında kefenlendi! Kardeşlik, haklarını almak, insanca yaşamak için kadın ve erkek işçilerin sokaklara çıkıp barikatlar kurduğunda ve oracıkta bütün barikatlara bir atış salvosu yağdıran burjuvazinin döktüğü kanda sona erdi..!

Burjuvaziyle arasındaki farkı anlamakta gecikmeyen işçi sınıfı kendi sınıf bilinci ve örgütlülüğünü sağlamaya başladı. Çünkü işçi sınıfı kapitalizmin hem varoluşunun bir koşulu hem de onu ortadan kaldıracak tek devrimci sınıf olarak tarihi bir misyona sahipti. Her grev, ayaklanma işçi sınıfının burjuvaziden kopuşunun ayrı bir sınıf olduğu bilincinin basamakları haline geldi.

Bu çerçevede burjuvazi diğer toplumlardan farklı olarak kadına tek bir şey vermiş oldu, o da; en kitlesel biçimde onu toplumsal üretimin içine çekmek. Böylece proleter yoksul kadınlar tarih sahnesinde kendi ezilen sınıfından aldığı güçle, bilinçle, örgütlenme olanağı buldu.

Burjuvazi, yoksul, işçi kadınlarla erkek işçilerin arasına hem rekabet tohumları ekliyor, hem de erkek egemenliğini korumaya büyük özen gösteriyordu. Elbette sınıfın arasındaki bu uyuşmazlıktan da tek faydalanan burjuvazi oluyordu. Kadın işçiler neredeyse açlık sınırında ve çok uzun saatlerle çalıştırılıyor, üstüne üstlük aşağılanıyor, kadın olması adeta işkenceye dönüşüyordu. Böylesi koşullarda, 8 Mart 1857'de Amerikalı dokuma işçisi kadınlar iş bırakarak hem çalışma saatlerinin düşürülmesini hem de ücretlerin yükseltilmesini istediler. Burjuvazinin bu greve cevabı ise çok şiddetli ve vahşice oldu. Greve çıkan ve fabrikayı işgal eden kadınlar dışarı çıkmamakta kararlıydılar. Burjuvazinin emriyle burjuvazinin kemik toplayıcısı güvenlik güçleri fabrikayı ateşe verdiler ve onlarca kadın yakılarak katledildi.

Ama kadınların hareketi burada durmadı, başka tarihlerde başka iş kollarında vasıflı ve vasıfsız kadın işçiler örgütlenmeye ve grevlere devam ettiler. Burjuvazi kadını bir kere toplumsal üretimin içine çekmekle

emekçi yoksul kadınların proleter sınıf özelliği kazanmasına sebep olmuştu ve burjuvazi isteği dışında kadının örgütlenmesinin yolunu açmıştı...

Bu temelde, 8 Mart 1857'de Amerikalı dokumacı kadın işçilerin eylemi tarihte yeni bir çağın habercisi olması bakımından büyük bir öneme sahiptir. 8 Mart'ı bu kadar önemli yapan şey ekonomik amaçlı bir grev yapılmış olması değildir.

8 Mart, yoksul kadınların proletarya sınıfının birer üyesi ve sınıflar savaşımında birer savaşçı olarak kararlı ve örgütlü oluşunu göstermiştir.

Burjuvazi greve giden-fabrikayı işgal eden kadınları katledden hem proletaryanın bir sınıf olarak burjuvazinin karşısına dikilmeye başlamasının hem de kadının bir köle olduğunu, lanetli yerini unutmamasını sağlamak için, başkaldırısının intikamını alıyordu.

8 Mart, kadınlı erkekli tüm proleterlerin tek bir sınıfın gerçek kardeşleri olduğunu, birlikte mücadele etmezlerse ne onun ne onun, ne

25 Mart 1911...
New York şehri....
Triangle gömlek fabrikası...
Haftalığı 6-7 dolara,
60-72 saat çalıştırılmakta
genç kadın işçiler...
Ve bir gününde çıkan
yangınla kapitalizm 146
genç kızı yakarak katletti...

*1996 yılı 9 Mart günü
Söğütlüçeşme'den Kadıköy İskele
Meydanına yürüyüş sırasında taşınan
pankart.*

ekonomik taleplerin ne de kurtuluşlarının sağlanamayacağını göstermiştir. Yani proletaryanın kurtuluş mücadelesi içinde erkek proleterlerin kadın cinsine bakışı egemen sömürücü sınıfın bakışından ayrılmalıydı.

8 Mart, emekçi, yoksul kadınların, geçmişten gelen toplumsal konularını değiştirmek istediklerinin, artık köle kalmak istemediklerinin ifadesiydi.

1910'da Enternasyonal tüm bu nedenlerle 8 Mart'ı "Emekçi Kadınların Mücadele Günü" olarak seçmiş; kadınların bir cins olarak ezilmişliklerinin son bulması için şimdiden kadın hareketinin güçlendirilmesi, kadınların örgütlenmesi gerektiğini vurgulamış; proletaryanın bu duruma ilgisiz kalamayacağını ve burjuvaziyle onu ayıran en temel yaklaşımlardan birinin kadın sorunu olduğu gerçeğinin altı çizilmiştir.

Aradan geçen bunca zamanda kapitalizm özünden hiçbir şey kaybetmemiş, gerek çalışan gerekse de çalışmayan ama proletaryanın birer üyesi olan emekçi kadınlara yönelik baskı ve şiddeti körüklemiş, sınıf mücadelesinde öne çıkan kadınlara devlet terörü uygulamıştır.

Burjuvazi kadınları mücadeleden uzak tutmak için toplumun gericiliğini son noktaya kadar kullanma çabasıdır.. ve bunu yaparken tek amacı proletaryayı bölerek güçsüz bırakmaktır. Bölünmüş bir ordu zafer elde edemez.

Bugün kentten kıra kadar, tüm emekçi yoksul kadınlarda hem kapitalizme karşı hem de sınıflı toplumların doğrudan bir sonucu olan kadın cinsinin ezilmesi, sömürülmesine karşı büyük bir öfke vardır. Türkiye ve Kürdistan'ın emekçi yoksul kadınları, bir zamanlar Rusya'daki emekçi yoksul kadınların Ekim Devrimi'nin yolunu açması gibi,

Türkiye ve Kürdistan devriminin yolunu açacak büyük bir potansiyele sahiptir. Proletarya, eğer geniş kadın kitlelerini harekete geçirirse bugünkü kadınların da 8 Mart'taki dokumacı kadınların kararlılığını, kahramanlığını taşıdığına görecektir ve bu kararlılığın ve kahramanlığın devrimi başarmada nasıl büyük rol oynayacağı tarihte bir kez daha görülecektir.

Proletaryanın kadınları aktif biçimde mücadeleye çekebileceği onlarca sebep vardır. Nesnel koşulları değerlendirmek, emekçi kadınları örgütlemek proletarya partisinin görevidir...

“Bu yıl 8 Mart yalnızca bizim için, partimiz için değil, dünya için büyük öneme sahip bir sürece denk geldi. Ve biz bu büyük eylemde en önde yer alan kadınlar için, 8 Mart ayrı bir önem taşıyor. Tarih yazıyoruz dedik. Belki de 8 Mart’ı bu kadar anlamına uygun karşılayamazdık. Paris Barikatları’ndaki, Petrograd’daki, Ekim Devrimi’ndeki, Küba’daki, Vietnam’daki kadınlar nasıl tarihin yazılmasına destek sundularsa, bizler de bir ucundan tutuk. Ve yalnız dünya proleter mücadele tarihine değil, emekçi kadınların onurlu mücadele tarihinde de ayrı bir yere sahip olacağız. Yıllardır yaşamlarını, kavgalarını okuduğumuz, düşüncelerini örnek aldığımız kadınların sınıf mücadelesi dışında ailelerinde, çevrelerinde, yer aldıkları oluşumlarda da mücadele verdiklerini, kendilerini ispatlamak gibi bir sorunları olduğunu biliyoruz. Belki de bizim özgüllüğümüz ve şansımız da, büyük iddiamız olan geleceği kurduktan sonra tüm emekçi kadınların elde edeceği konumları ve güveni bugünden elde etmiş olmamızdır. Bu anlamda da ayrı bir mutluluk duyuyorum. Kadın olarak hiçbir ayırım ve olumsuzluğu yaşamamış, tanık olmamış olmanın yanında o değerli bütünün bir parçası olmayı, hem de mücadele eden bir kadın olarak, bir ayrıcalık olarak kabul ettim. Şan olsun 8 Mart’ı bu mücadeleyi yaratan ve yaşatanlara! Devrim onlarla güçlü çünkü...”

Aysun BOZDOĞAN / 08.03.2001

YAŞASIN 8 MART DÜNYA EMEKÇİ KADINLARININ KAPİTALİZME KARŞI SAVAŞ GÜNÜ!

Yıl 1857, 8 Mart... Yer ABD'nin New York kenti... Dokuma işçisi kadınlar 8 saatlik iş günü için mücadele ediyor... Greve gidiyor ve fabrikayı işgal ediyorlar... Patronların emriyle fabrika ateşe veriliyor. Yüzü aşkın dokuma işçisi kadın diri diri yanıyor.

Yıl 1910... Yer Almanya'nın Stuttgart kenti... II. Enternasyonal'de Clara Zetkin konuşuyor... 8 Mart "Dünya Emekçi Kadınlar Günü" önerisi alkışlarla kabul ediliyor... Bu tarihten sonra 8 Mart tüm dünyada işçi, emekçi ve yoksul kadınların kapitalizme karşı başkaldırı ve savaş günü haline geliyor. 155 yıl önce yaşanan bir katliam ve 102 yıl önce resmi olarak anılmaya başlanan bir gün... 8 Mart... Bizim günümüz...

"Hiç kimse bir ada değildir, kendi başına; herkes bir parçasıdır anakaranın..." Bizler bütün sorunların bizim sorunlarımız olduğunu bilen kadınlarız. Dolayısıyla bizim sorunumuz; sınıfsal ve ulusal bağlarından koparılamaz. Çünkü biz kadınlar ait olduğumuz sınıftan ve ulustan daha özgür olamayız. Ayrıca sorunumuzu kapitalist sistem içerisinde lehimize reformlarla da çözemeyiz. İşçi sınıfı cinsiyet ayrımı gözetmeksizin tüm ezilenlerin ortak mücadelesi içinde kapitalizmi yıkıp komünizmi inşa ettiğinde kadın sorunumuz da tümünden çözülebilir.

Bizi her gün metalaştırın, sömüren ve öldüren kapitalist sistemi tüm sonuçlarıyla ortadan kaldıracak tarihi koşullara sahibiz. Yıkılması bir zorunluluk haline gelmiş bu sistemi ortadan kaldıracak güç ve inisiyatif ezilen sınıfların elinde bulunuyor. İşte Arap devrimlerinde en önde olan kadınlar... "Bu defa devrim bizi geride bırakmayacak" diyorlar... Ve bize özgürlüğün yolunun mücadeleden geçtiğini yaşamışlıklarından damıtarak gösteriyorlar.

"Köhnemiş olandan en çok çekenler, yeni olan için en büyük azimle kavgaya atılacak olanlardır" der, Marx.

% 1400... İşte bu korkunç rakam 2002-2009 yılları arası cinsimizin kırımının istatistik verisi... Demek ki bu aşağılık düzenden en

çok çeken, bedenleri, sesleri, akılları, yürekleri susturulmuş, incitilmiş olanlar biz kadınlarız... Ama ruhumuzu hiçbir yasa, günah, ayıp hapsedemeyecek. 'Öyleyse yeni bir dünya mümkün' diyerek en çok kavgaya atılacak olanlar yine bizleriz...

8 Mart'ı canları pahasına yaratan New Yorklu dokuma işçisi kadınlar tarihin derinliklerinden bizlere nasıl savaşılabileceğini gösteriyor. Bu 8 Mart'ta işçi sınıfına ve Kürt halkına yönelik saldırılara karşı bayraklarımızı ve sloganlarımızı sokaklarda yükselteceğiz. Biz emekçi kadınları gölgelerde yaşamaya mahkum eden, bizleri görünmez kılan, inkar eden kapitalist sisteme karşı savaşaacağız.

Büyük bir hızla çöküşe doğru giden kapitalist sistem; savaş naraları atıyor, her gün insanlığı uçuruma doğru itekliyor. Bu insanlık dışı saldırıların son örneği; Roboski (Uludere) katliamıdır. Başta Kürt halkına olmak üzere işçi ve emekçi sınıflara gözdağı verilmek isteniyor... Ancak tüm bu azgınca saldırılar, tutuklamalar, katliamlar bizleri susturmaya, sindirmeye yetmeyecek. Biz emekçi kadınlar 21. yüzyılda, ayaklanmaları, devrimleri dünyaya getirecek olan gebe kadınlarız. Bunu 8 Mart'ta da zılgıtlarımızla, sloganlarımızla, kararlı eylemlerimizle göstereceğiz.

Emperyalist savaşlar ve yaşanan korkunç katliamlar karşısında emekçi kadınlar olarak bizler de ezilen Kürt halkının ve işçi sınıfının yanındaki yerimizi alacağız. Ezilenlerin ezilene biz kadınlar; Kürt halkının acılarını ve özgürlük mücadelesini daha iyi anlayabiliriz. Biz emekçi kadınlara düşen en büyük görev, faşizme karşı Türk ve Kürt kadınlarının mücadele birliğini bilincimizle örmek, duygularımızla dokumaktır.

Bizler okuma-yazmanın, bilmenin ve özgürlüğün açlığını çeken kadınlarız, konuşmaya, kahkaha atmaya ve aşka susamış kadınlarız. Dinlenilmeye, anlaşılmaya, hissedilmeye ihtiyacımız var. Sessizliğimizi kırdık, sabrımızı tükettik. Acılarımıza ağıt yakmaktan ve beklemekten bıktık. Eyleme, onura, sevince susadık. Biz dünyayı değiştireceğiz! Bunu gerçek kılacağız, yeniyi yaratacağız. İnanın bize. Ve gelin hep birlikte özlemini çektiğimiz bu sosyalist dünyayı yaratalım.

**EMEKÇİ KADINLAR DEVRİMLE ÖZGÜRLEŞECEK!
LI JİNA KEDKAR Jİ ŞOREŞ AZADİ BIBİN!**

*İnsanlığın bilinen tüm sınıflı toplumlar tarihi, erkek cinsinin kadın cinsi üzerinde egemenlik kurma tarihi, kadının ezilmesinin tarihidir.

*İnsanlık, yüzyıllar boyunca büyük tarihi ilerlemeler gerçekleştirdi. İleriye atılan her adım erkeklere daha iyi bir durum getirirken; bu, kadınların cins olarak ezilmesi ve sömürülmesi sonucu gerçekleştirilmiştir.

*Kadın, kapitalist toplumda ucuz işgücü olarak görülür ve sömürülür. Kadın genellikle vasıfsız işyerlerinde düşük ücretle çalışır. Burjuva sınıfın elinde bulunan tüm toplumsal servetin içinde kadın ve çocukların ucuz emekleri vardır.

*Sınıflı toplumlar hukuku, ezen sınıf ve cinsin çıkarlarını korurken; ezilen sınıflar ve ezilen cinsin baskı altında tutulması ve ayrıcalıklardan yoksun bırakılması ile biçimlenmiştir.

*Kadının, baskı altında tutulması ve sömürülmesi, insanlık için alçaltıcı bir durumdur. İnsanlık bu alçaltıcı durumdan artık kurtulmalıdır. kadın cinsinin eve ve özel mülkiyete zincirlendiği, baskı altında tutulduğu bu dünya artık değişmeli, kadın eşit ve özgür bir birey olmalıdır.

*Kapitalist toplumda kadınlar da sınıflara ayrılırlar. Kadınlar burjuva ya da proleterya sınıfına dahildirler. Proleter kadının sorunu bu sömürücü toplumun en önemli toplumsal sorunu arasındadır. Bunun için işçi ve emekçi kadınların sorunu, işçi sınıfının sınıfsal sorunu durumundadır.

*Her tür baskı ve ayrımcılığın, sömürünün ortadan kaldırılması; özel mülkiyet sistemine son verilerek yerini toplumsal mülkiyetin almasıyla olanaklıdır. Bu da; burjuva sınıfa karşı bir devrimle gerçekleşecektir.

E
K
A

**Ezilen, Sömürülen,
Her Türlü Aşağılanmaya Maruz
Kalan Tüm İşçi ve Emekçi Kadınlar;
Bu Çağrımız Sizedir!**

İçinde yaşadığımız kapitalist toplum büyük bir hızla çöküşünü yaşamaktadır. Bu çöküş, tüm sermaye sınıfını daha pervasız, daha azgın, sömürü ve insanlık-dışı saldırılara yöneltmektedir. İşsizliğin, açlığın, yoksulluğun, yoksunluğun kol gezmediği ne bir emekçi mahallesi ne de el değmediği bir işçi evi neredeyse kalmamıştır. Bu daha da yaygınlaşarak ve derinleşerek devam edecektir. Her geçen gün biraz daha fazla kitlesiyle yaşamın dışına itilen, yaşamdan kovulan işçi ve emekçilere dayatılan bu “ölümcüllük” ne bir kader ne de bir alinyazısıdır. İnsanlığın bugüne kadar yarattığı değerler, yeryüzünde tek bir insanın dahi aç kalmamasını sağlayacak düzeydedir. Fakat bugün milyonlar sefaletin içinde kıvranıyorsa bunun nedeni bir avuç sermaye sınıfının, kan ve can bedeli pahasına elde edilen bu değerlerin üzerinde zorla ve zorbaca oturup, sefalet sürdürmesindedir.

Bu çelişkiyi ortadan kaldıracak, insanlığı mahkum edilmeye çalışıldığı bu insanlık dışı yaşamdan çekip kurtaracak olan yegane güç, işçi sınıfının gücüdür. Kapitalizm altında hem cins olarak hem de sınıf olarak, sömürü, zulüm ve her türlü aşağılanmaya maruz kalan işçi ve emekçi kadınlar da ancak kendi ait oldukları sınıfın kurtuluş mücadelesinde yerlerini alarak bu sömürü ve zulüm sisteminden kurtulabilirler. İşçi ve emekçi kadınların her türlü baskı ve kölelik koşullarından kurtularak, gerçek özgürlüklerini elde edebilmelerini sağlayacak tek çözüm, kapitalist toplumun yıkılarak yerine sosyalizmin inşa edilmesidir.

İşçi ve emekçi kadınlar,

Yaşamın her alanında yıkım üretmekten başka bir seçeneği kalmayan, yarınlarımızın daha fazla acı ve gözyaşıyla dolmasını sağlayacak olan kapitalist toplumu tüm sonuçlarıyla ortadan kaldırılacak tarihi koşullara sahibiz... Tümüyle çürümüş ve ortadan kaldırılması bir zorunluluk haline gelmiş bu aşağılık sistemi, temelleriyle havaya uçuracak güç ve inisiyatif, ezilen sınıfların ellerine geçmiş durumdadır. Devrimci iç savaşımızın şiddetlenerek sürmesi, hızla nihai hedefe doğru yol aldığımızı gösteriyor.

Böylesi bir süreçte, ezilen bir cins olarak sınıf mücadelesinde yerini almayan işçi ve emekçi kadınlar ne özgürlüğün yüzünü görebilir ne de bir bütün olarak işçi sınıfı, gerçek kurtuluşunu gerçekleştirebilir.

**YAŞASIN KÜRT VE TÜRK KADINLARININ
ÖZGÜRLÜK MÜCADELESİ...**

KADIN OLMADAN DEVRİM OLMAZ

DEVİRİM OLMADAN KADIN KURTULMAZ

**EMEKÇİ KADINLAR
DEVİRİMLE ÖZGÜRLEŞECEK!**

**LI JÎNA KEDKAR
Jİ ŞOREŞ AZADİ BIBIN!**

eka.emekcikadinlar@gmail.com